

RAPORT DE MEDIU

pentru

„STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ JUDEȚUL MARAMUREȘ 2014-2020”

Beneficiar: CONSILIUL JUDEȚEAN MARAMUREȘ

Elaborator strategie: SC AVENSA CONSULTING SRL

Elaborator: Ileana Popescu

inscrisa in Registrul National al elaboratorilor de studii
pentru protectia mediului, la pozitia nr. 241

2017

Cuprins

Introducere	3
1. Necesitatea evaluării de mediu.....	3
2. Abordare și metodologie	3
3. Conținutul raportului de mediu	4
Capitolul 1. Conținutul Strategiei	6
1.1 Conținutul Strategiei de Dezvoltare	6
1.2 Obiective principale	7
1.3 Relații cu alte documente strategice	10
Capitolul 2. Aspecte relevante de mediu	16
2.1 Abordare și metodologie	16
2.2 Starea actuală a mediului	16
2.2.1 Aerul și schimbări climatice	17
2.2.2 Apa	22
2.2.3 Solul și utilizarea terenurilor.....	25
2.2.4 Biodiversitatea și fondul forestier.....	28
2.2.5 Aree naturale protejate	30
2.2.6 Gestionarea deșeurilor	32
2.2.7 Spații verzi	34
2.2.8 Managementul riscului	36
2.2.9 Dezvoltarea teritorială și economia județului	37
2.3 Evoluția probabilă a stării mediului în situația neimplementării programului	52
Capitolul 3. Caracteristici de mediu ale zonelor posibil a fi afectate semnificativ	60
Capitolul 4. Probleme de mediu existente, relevante	61
4.1 Probleme generale de mediu existente	61
4.2 Identificarea problemelor de mediu existente, relevante pentru program	64
Capitolul 5. Obiective de mediu relevante	66
Capitolul 6. Efecte potențiale asupra mediului	68
Capitolul 7. Efecte potențiale transfrontiera.....	73
Capitolul 8. Măsuri propuse	73
Capitolul 9. Selectarea variantelor.....	81
Capitolul 10. Monitorizare	81
10.1 Monitorizarea implementării strategiei	81
10.2 Măsuri de monitorizare preconizate	89
Capitolul 11. Rezumatul fără caracter tehnic	95

INTRODUCERE

1. Necesitatea evaluării de mediu

Conform prevederilor art. 5 (3) din HGR nr. 1076/2004, „*Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș 2014-2020*” a fost supusa etapei de încadrare din procedura de evaluare de mediu, în cadrul sedinței Comitetului Special Constituit.

Demararea procedurii de evaluare de mediu a fost comunicată în mass-media în zilele de 30.03.2016 și 02.04.2016, iar ședința de încadrare Comitetului Special Constituit a avut loc în data de 05.05.2016.

În urma parcurgerii etapei de încadrare a fost luată decizia de continuare a procedurii de evaluare de mediu „*în vederea identificării efectelor și măsurilor necesare*” pentru diminuarea impactului cumulat datorat introducerii „*unui număr mare de propuneri a caror evaluare, din punctul de vedere al impactului cumulat vor fi luate în considerare în „Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș 2014-2020”*”.

Raportul prezent reprezintă documentul în care sunt sintetizate toate informațiile și concluziile evaluării de mediu pentru „*Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș 2014-2020*”, întocmit pentru obținerea Avizului de Mediu.

2. Abordare și metodologie

Evaluarea de mediu pentru planuri și programe poate fi definită ca un proces oficial, sistematic și cuprinzător de evaluare a efectelor unei strategii, ale unui plan sau program și/sau ale alternativelor acestora, incluzând raportul scris privind rezultatele acestei evaluări și utilizarea acestor rezultate în luarea deciziilor.

Evaluarea de mediu pentru planuri și programe reprezintă un proces de evaluare - aplicat la un stadiu incipient al elaborării strategiilor/planurilor/programelor - a calității mediului și a consecințelor implementării acestora, astfel încât să asigure că orice consecință este evaluată în timpul elaborării și înainte de aprobarea oficială a strategiilor/planurilor/programelor. Procesul de evaluare de mediu pentru planuri și programe oferă publicului și altor factori interesați oportunitatea de a fi informați cu privire la deciziile care pot avea un impact asupra mediului și a modului în care au fost fundamentate, precum și de a participa la luarea acestor decizii.

Legislație

Raportul de mediu este întocmit în conformitate cu cerințele Directivei SEA (Directiva Consiliului European nr. 2001/42/CE) privind efectele anumitor planuri și programe asupra mediului transpusă în legislația națională de HG 1076/2004 pentru stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.

Conținutul Raportului de mediu respectă prevederile HG 1076/2004 (art. 19; 20 & 24 și anexa nr. 2) privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.

Manuale

De asemenea, evaluarea a luat în considerare interpretările textului Directivei 2001/42/CE, cuprinse în „*Manualul privind aplicarea procesului de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe*”, aprobat prin Ord. 117/2006.

Obiectivul general al Manualului este acela de a promova și permite folosirea Evaluării Strategice de Mediu (ESM) pentru integrarea aspectelor și considerentelor de mediu în planurile și programele elaborate.

Ghiduri

„*Ghid generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe*”, elaborat în cadrul Proiectului „*Întărirea capacității instituționale pentru implementarea și punerea în aplicare a Directivei SEA și a Directivei de Raportare*” - EuropeAid/121491/D/SER/RO (PHARE2004/016-772.03.03), sursa: www.anpm.ro.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Abordare generală

Evaluarea de mediu urmărește identificarea, descrierea și evaluarea potențialelor efecte directe și indirecte pe care le va avea implementarea „*Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Maramureș 2014-2020*” asupra componentelor de mediu (populație și mediu social, floră, faună, sol, aer, apă, climă, peisaj, bunuri materiale și patrimoniu natural).

În conformitate cu cerințele esențiale ale HG nr. 1076/2004, evaluarea de mediu se derulează în timpul definirii revizuirii programului, înainte de adoptarea sau supunerea acestuia unei proceduri de aprobare/adoptare și se finalizează prin elaborarea raportului de mediu.

În derularea etapelor procedurale și definitivarea programului, un rol important îl are Grupul de lucru, în cadrul căruia sunt consultați reprezentanți ai autorităților competente pentru protecția mediului și sănătate, precum și ai altor autorități interesate de efectele implementării planului și reprezentanți ai titularului planului.

Pe baza informațiilor prezentate de titular, s-au stabilit problemele de mediu determinate de îndeplinirea obiectivelor specifice ale programului, ținând cont de obiectivele de mediu stabilite prin legi și alte documente strategice și de programare relevante pentru dezvoltarea strategică.

Pornind de la starea actuală a mediului și a sănătății populației este estimată prognoza stării mediului și a sănătății populației, în lipsa implementării programului revizuit. Toate ipotezele studiate și concluziile aferente etapei de definitivare se regăsesc în raportul de mediu.

De asemenea, trebuie subliniată importanța implicării publicului în cadrul procedurii de evaluare de mediu a programului; modul în care opiniile exprimate de public și de către alte autorități au fost luate în considerare în luarea deciziei privind emiterea avizului de mediu se vor prezenta în declarația finală care va fi făcută publică de către titular.

Etape în evaluarea de mediu

În conformitate cu cerințele HG nr. 1076/08.07.2004, procedura de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe cuprinde următoarele etape:

- încadrarea;
- întocmirea Raportului de mediu privind efectele semnificative probabile ale propunerii de dezvoltare;
- desfășurarea consultărilor asupra propunerii de dezvoltare și a Raportului de mediu aferent acesteia;
- luarea în considerare a Raportului de mediu și a rezultatelor consultării în procesul de luare a deciziei;
- oferirea de informații publice înainte și după adoptarea deciziei și prezentarea modului în care s-a ținut seama de rezultatele evaluării mediului; și
- monitorizarea implementării deciziei.

3. Conținutul raportului de mediu

Raportul de mediu este un instrument important pentru integrarea considerațiilor de mediu în pregătirea și adoptarea planurilor și programelor deoarece asigură identificarea, descrierea, evaluarea și luarea în considerare în acest proces a potențialelor efecte semnificative asupra mediului.

Conținutul raportului de mediu ilustrează aplicarea cerințelor articolelor 19; 20 & 24 și ale anexei nr. 2 din *Hotărârea Guvernului nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe*, precum și a recomandărilor conținute în manualele și ghidurile relevante.

Luând în considerare recomandările din „*Ghidul generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe*”, structura raportului de mediu a fost concepută în 10 capitole, prezentate în cele ce urmează.

Structura raportului de mediu

Introducere

1. Expunerea conținutului și a obiectivelor principale ale programului, precum și a relației cu alte planuri și programe relevante
2. Aspecte relevante ale stării actuale a mediului și ale evoluției sale probabile în situația neimplementării planului
3. Caracteristicile de mediu ale zonei posibil a fi afectate semnificativ
4. Problemele de mediu existente, relevante pentru plan (în particular, cele legate de ariile speciale de protecție avifaunistică sau de ariile speciale de conservare)
5. Obiectivele de protecție a mediului relevante
6. Potențialele efecte semnificative asupra mediului
7. Potentiale efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra sănătății, în context transfrontieră
8. Măsurile propuse pentru a preveni, reduce și compensa, pe cât posibil, orice efect advers asupra mediului al implementării programului
9. Expunerea motivelor care au condus la selectarea variantelor alese
10. Descrierea măsurilor avute în vedere pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării planului
11. Rezumat fără caracter tehnic.

Capitolul 1. CONTINUTUL STRATEGIEI

În elaborarea strategiei de dezvoltare a județului Maramureș au fost luate în considerare principalele documente programatice și strategii existente la nivel european, național și regional, asigurându-se corelarea obiectivelor, priorităților și măsurilor stabilite la nivel județean cu cele de la nivelele superioare.

1.1 Continutul Strategiei de Dezvoltare

Strategia de Dezvoltare durabila a județului Maramures este documentul care stă la baza întregului sistem de planificare spațială (amenajarea teritoriului și urbanism) la nivel judetean, fundamentat pe documentele strategice de nivel european, national si regional (strategii de dezvoltare teritorială, planuri de amenajarea teritoriului, planuri de dezvoltare regională) și documentațiile operaționale (planuri de urbanism), precum și celelalte strategii de dezvoltare de la nivel național cu relevanță și impact teritorial.

Strategia de Dezvoltare durabila a județului Maramures reprezintă instrumentul cheie pentru operaționalizarea acestor scopuri și furnizează un model complet de dezvoltare a teritoriului judetean, în succesiunea: *analiză - diagnostic - viziune - scenarii - obiective - măsuri - acțiuni - proiecte prioritare - măsuri teritoriale integrate*, model bazat pe asumarea coeziunii teritoriale.

Perspectiva de dezvoltare a județului are la bază consolidarea poziției strategice în raport cu principalele axe de dezvoltare nationale si continentale. Acest lucru se va realiza prin valorificarea avantajelor naturale ale teritoriului judetean și prin proiectarea unei structuri funcționale a teritoriului capabilă să susțină o creștere economică durabilă.

VIZIUNEA

A fost formulată următoarea viziune de dezvoltare a județului Maramureș pentru un orizont de timp mai îndelungat (2035):

LA ORIZONTUL ANULUI 2035, JUDEȚUL MARAMUREȘ VA FI O COMUNITATE DURABILĂ, UȘOR ACCESIBILĂ ȘI CONECTATĂ LA REȚELELE MAJORE DE COMUNICAȚII DIN EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST, O DESTINAȚIE TURISTICĂ ȘI DE AFACERI DE IMPORTANȚĂ EUROPEANĂ, CU SERVICII PUBLICE DE CALITATE ȘI O ADMINISTRAȚIE PROACTIVĂ, ORIENTATĂ CĂTRE CETĂȚEAN.

La finalul acestui interval de timp, județul Maramureș se va caracteriza prin:

1. Accesibilitate facilă pentru cetățeni, turiști și oameni de afaceri, un județ cu legături interne de transport rapide, sigure și sustenabile, conectată la principalele fluxuri de persoane, mărfuri și informații din Europa Centrală și de Est;
2. Acces nediscriminatoriu al populației la servicii publice de calitate, de la apă, canalizare, energie, telecomunicații, până la educație, sănătate, asistență socială, siguranță publică, cultură și agrement, dar și la spații publice atractive, care să contribuie la reducerea fenomenului migrației interne și externe;
3. O destinație turistică de importanță europeană și un brand național al României, care să valorifice autenticitatea arhitecturii, cultura lemnului, arta populară, folclorul, meșteșugurile și tradițiile locale bine conservate, gastronomia, muzeele, producția culturală contemporană, dar și unicitatea peisajelor, diversitatea resurselor naturale sau moștenirea istorică a județului;
4. Un județ verde, cu un mediu curat, spații verzi, oportunități atractive de petrecere a timpului liber și de practicare a sporturilor, capabil să conserve natura, peisajele, flora și fauna generoasă de care se bucură, atractiv pentru locuire, turism și agricultură ecologică;
5. Un mediu de afaceri dinamic, caracterizat prin atractivitatea pentru investiții străine, antreprenariat local și inovație, dar și prin colaborarea permanentă cu autoritățile locale și mediul universitar, capabil să genereze locuri de muncă bine plătite și bunăstare pentru cetățeni;

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

6. O comunitate de oameni educați, inventivi, încrezători, ospitalieri, toleranți, harnici, onești, deschiși către nou și spiritualitate, dar și cu respect pentru tradiții și istorie, și implicați în viața publică;
7. O administrație publică proactivă, eficientă și interesată permanent de reducerea birocrăției, de apropierea serviciilor sale de cetățean și de mediul de afaceri, precum și de implicarea acestora în luarea deciziilor strategice de dezvoltare ale județului.

OBIECTIVE TEMATICE (OT)

Urmărind întărirea coeziunii teritoriale, Strategia de Dezvoltare durabila a județului Maramures propune un set de politici de dezvoltare teritorială axate pe diferite tipuri de teritorii: zone montane, urbane, zone cu specific geografic, etc.

Prin aceste politici de dezvoltare teritoriala a fost asigurata legătura între obiectivele strategice de la nivel județean cu cele **11 obiective tematice (OT)**, stabilite în cadrul politicii de coeziune a UE pentru perioada 2014-2020:

1. Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării;
2. Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicării, a utilizării și a calității acestora;
3. Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
4. Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele;
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor;
6. Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie;
8. Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă;
9. Investiții în competențe, educație și învățare continuă;
10. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
11. Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică.

1.2 Obiective principale

Pornind de la disfuncțiile și oportunitățile de dezvoltare sectoriale identificate la nivelul teritoriului în capitolul de **analiză diagnostic și analiza SWOT**, precum și pe baza discuțiilor din cadrul grupurilor de lucru, au fost identificate și definite **obiective strategice** care au în vedere evitarea materializării amenințărilor, atât prin eliminarea punctelor slabe, cât și prin valorificarea punctelor tari și a oportunităților.

După identificarea obiectivelor strategice au fost definite **prioritățile și măsurile** vizate de strategia de dezvoltare a județului. În cadrul acestui proces s-a avut în vedere atât **integrarea orizontală**, ținându-se cont de **alte strategii existente la nivel județean/local**, cât și **integrarea verticală**, asigurându-se **corelarea cu strategiile de la nivelele teritoriale superioare (european, național, regional)**.

La nivelul județului Maramureș au fost definite **patru obiective strategice**:

- **Obiectivul Strategic 1.** Creșterea conectivității și atractivității județului Maramureș pentru investitori, care să realizeze activități inovative și cu valoare adăugată ridicată și pentru turiști (va contribui la realizarea punctelor 1, 3 și 5 din viziune)
- **Obiectivul Strategic 2.** Creșterea atractivității județului Maramureș pentru locuitori și asigurarea unei dezvoltări integrate și echilibrate a teritoriului (va contribui la realizarea punctelor 2 și 6 din viziune)
- **Obiectivul Strategic 3.** Asigurarea bunei guvernante și întărirea relațiilor de cooperare teritorială ale județului Maramureș (va contribui la realizarea punctului 4 din viziune)
- **Obiectivul Strategic 4.** Asigurarea unui management adecvat al resurselor naturale și a riscurilor naturale și antropice în județul Maramureș (va contribui la realizarea punctului 7 din viziune)

În cadrul **Obiectivului Strategic 1**, au fost identificate patru priorități (**P**), care răspund următoarelor obiective tematice (**OT**) de la nivel european:

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Prioritate (P)	Obiectiv thematic (OT)
P1.1. Asigurarea accesibilității județului Maramureș și a mobilității persoanelor și mărfurilor	OT2 Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicării, a utilizării și a calității acestora OT7 Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
P1.2. Creșterea oportunităților de ocupare de la nivelul județului Maramureș în vederea utilizării eficiente a resurselor existente și reducerii migrației forței de muncă	OT1 Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării OT3 Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
P1.3. Valorificarea și promovarea resurselor naturale și culturale diversificate ale județului Maramureș în vederea creșterii numărului de turiști și a duratei sejurului	OT3 Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
P1.4. Creșterea gradului de valorificare a resurselor materiale și energetice ale județului	OT4 Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

Obiectivul strategic va contribui la atingerea următoarelor ținte din Strategia Europa 2020: *creșterea ratei de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani, creșterea nivelului investițiilor în cercetare și dezvoltare din PIB și obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice*. Indicatorii de impact care vor fi urmăriți în implementarea strategiei pentru OS1 sunt: Creșterea PIB/locuitor al județului, Reducerea timpului de deplasare în zonele de interes, Reducerea nivelului de poluare cauzat de transport, Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, Creșterea nivelului de salarizare, Creșterea ponderii consumului de energii regenerabile în total consum de energie și Scăderea consumului de energie primară.

În cadrul **Obiectivului Strategic 2**, a fost identificată o prioritate, care răspunde următoarelor obiective tematice de la nivel european:

Prioritate (P)	Obiectiv thematic (OT)
P2.1. Îmbunătățirea calității vieții tuturor locuitorilor județului prin susținerea polilor de dezvoltare urbană și rurală să ofere servicii publice de calitate	OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor OT9 Investiții în competențe, educație și învățare continuă OT10 Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

Obiectivul strategic va contribui la atingerea următoarelor ținte din Strategia Europa 2020: *obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice, scăderea ratei de părăsire timpurie a școlii, creșterea ponderii tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar și scăderea numărului de persoane expuse sărăciei*. Indicatorii de impact care vor fi urmăriți în implementarea strategiei pentru OS2 sunt: Scăderea consumului de energie primară, Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, Reducerea numărului de persoane sărace, Reducerea ratei abandonului școlar, Reducerea migrației și Creșterea ponderii populației tinere în total populație (în zonele rurale).

În cadrul **Obiectivului Strategic 3**, au fost identificate două priorități, care răspund următoarelor obiective tematice de la nivel european:

Prioritate (P)	Obiectiv thematic (OT)
P3.1. Îmbunătățirea capacității administrative a APL-urilor din județ în vederea asigurării unei dezvoltări integrate a județului	OT11 Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică
P3.2. Creșterea gradului de cooperare națională, transfrontalieră și transnațională a autorităților publice din județ	OT2 Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicării, a utilizării și a calității acestora; OT3 Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii; OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

	resurselor; OT7 Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie; OT8 Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă.
--	--

Obiectivul strategic va contribui la atingerea următoarelor ținte din Strategia Europa 2020: *creșterea ratei de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani și obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice*. Indicatorii de impact care vor fi urmăriți în implementarea strategiei pentru OS3 sunt: Creșterea gradului de cooperare cu partenerii sociali/privati și Creșterea gradului de satisfacție privind spațiile și serviciile publice oferite (sondaje de opinie în rândul populației).

În cadrul **Obiectivului Strategic 4**, au fost identificate două priorități, care răspund următoarelor obiective tematice de la nivel european:

Prioritate (P)	Obiectiv thematic (OT)
P4.1. Protejarea biodiversității și păstrarea diversității fondului forestier, cinegetic și piscicol al județului și a unicității acestora	OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
P4.2. Asigurarea calității factorilor de mediu și reducerea riscurilor naturale și antropice la nivelul județului	OT5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Obiectivul strategic va contribui la atingerea următoarelor ținte din Strategia Europa 2020: *obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice*. Indicatorii de impact care vor fi urmăriți în implementarea strategiei pentru OS4 sunt: Creșterea gradului de valorificare a deșeurilor, Creșterea suprafeței de spații verzi, Creșterea suprafețelor împădurite și Reducerea nivelului de poluare al apelor, aerului și solului.

1. TABEL sintetic, Strategia de Dezvoltare a județului Maramureș, prioritatile (P), obiectivele tematice (OT) ce vor fi urmarite în implementarea Strategiei.

Obiectiv strategic (OS)	Priorități (P)	Obiectiv thematic (OT)
OS 1. Creșterea conectivității și atractivității județului Maramureș pentru investitori care să realizeze activități inovative și cu valoare adăugată ridicată și pentru turiști	P 1.1 Asigurarea accesibilității județului Maramureș și a mobilității persoanelor și mărfurilor	OT2 Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicării, a utilizării și a calității acestora OT7 Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
	P 1.2 Creșterea oportunităților de ocupare de la nivelul județului Maramureș în vederea utilizării eficiente a resurselor existente și reducerii migrației forței de muncă	OT1 Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării OT3 Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
	P 1.3 Valorificarea și promovarea resurselor naturale și culturale diversificate ale județului Maramureș în vederea creșterii numărului de turiști și a duratei sejurului	OT3 Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
	P 1.4 Creșterea gradului de valorificare a resurselor materiale și energetice ale județului	OT4 Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
OS 2. Creșterea atractivității județului Maramureș pentru locuitori și asigurarea unei dezvoltări	P 2.1 Îmbunătățirea calității vieții tuturor locuitorilor județului prin susținerea poliilor de dezvoltare urbană și rurală să ofere servicii	OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
		OT9 Investiții în competențe, educație și învățare continuă

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Obiectiv strategic (OS)	Priorități (P)	Obiectiv tematic (OT)
integrate și echilibrate a teritoriului	publice de calitate	OT10 Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
OS 3. Asigurarea bunei guvernante și întărirea relațiilor de cooperare teritorială ale județului Maramureș	P 3.1 Îmbunătățirea capacității administrative a APL-urilor din județ în vederea asigurării unei dezvoltări integrate a județului	OT11 Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică
	P 3.2 Creșterea gradului de cooperare națională, transfrontalieră și transnațională a autorităților publice din județ	OT2 Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicării, a utilizării și a calității acestora;
		OT3 Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
		OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
		OT7 Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie;
OT8 Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă.		
OS 4. Asigurarea unui management adecvat al resurselor naturale și a riscurilor naturale și antropice în județul Maramureș	P 4.1 Protejarea biodiversității și păstrarea diversității fondului forestier, cinegetic și piscicol al județului unicității acestora	OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
	P 4.2 Asigurarea calității factorilor de mediu și reducerea riscurilor naturale și antropice la nivelul județului	OT5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

1.3 Relații cu alte documente strategice

De la nivel european s-a ținut cont, în primul rând de prioritățile stabilite în **Strategia Europa 2020**, precum și de țintele propuse în cadrul acesteia, ținte asumate și de România în cadrul **Programului Național de Reformă**.

Cele trei priorități stabilite în cadrul Strategiei Europa 2020 sunt:

1. *Creștere inteligentă* – dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
2. *Creștere durabilă* – promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
3. *Creștere favorabilă incluziunii sociale* – promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă.

Țintele *Strategiei Europa 2020*, așa cum au fost stabilite la nivelul UE, respectiv ce și-a asumat România prin Programul Național de Reformă, sunt enumerate în continuare:

- Rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75% (70% pentru România);
- Nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene (2% pentru România);
- Obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
 - emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1990 (20% pentru România)
 - 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile (24% pentru România)
 - creșterea cu 20% a eficienței energetice (19% pentru România)
- Rata de părăsire timpurie a școlii sub 10% (11,3% pentru România)
- Ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 40% (26,7% pentru România)
- Scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 de milioane (580.000 pentru România).

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Un alt element important a fost asigurarea legăturii între obiectivele strategice de la nivel județean cu cele 11 obiective tematice, stabilite în cadrul politicii de coeziune a UE pentru perioada 2014-2020:

1. Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării;
2. Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicării, a utilizării și a calității acestora;
3. Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
4. Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele;
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor;
6. Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie;
8. Promovare ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă;
9. Investiții în competențe, educație și învățare continuă;
10. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
11. Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică.

De asemenea, au fost luate în considerare regulamentele și diversele strategii sectoriale existente la nivel european:

- Cooperare teritorială: Strategia UE pentru Regiunea Dunării, Programul Transnațional Dunărea 2014-2020;
- Dezvoltare teritorială și urban/rural: Cadrul strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene;
- Transporturi și comunicații: Inițiativa Conectarea Europei, CARTE ALBĂ - Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor;
- Energie, mediu și schimbări climatice: Inițiativa „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”;
- Economie și antreprenariat: Inițiativa „O politică industrială adaptată erei globalizării”;
- Cercetare-inovare: Inițiativa „O Uniune a inovării”;
- Social: Inițiativa „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”;
- Bună guvernare: Carta Albă privind guvernarea pe mai multe niveluri.

La nivel național principalele documente strategice avute în vedere au fost **Programul Național de Reformă** și **Acordul de Parteneriat** negociat cu Comisia Europeană, document care a stat la baza stabilirii priorităților la nivel național și ghidează alocarea fondurilor naționale și europene pe aceste priorități, prin intermediul programelor operaționale. Programul Național de Reformă 2015 prezintă principalele reforme și priorități de dezvoltare economică pe termen scurt și mediu pentru România în următoarele domenii:

- consolidarea politicii fiscal-bugetare,
- administrație publică,
- îmbunătățirea mediului de afaceri,
- ocuparea forței de muncă,
- cercetare-dezvoltare-inovare,
- mediu și schimbări climatice,
- surse regenerabile de energie,
- eficiență energetică,
- educație și incluziune socială.

În cadrul Acordului de parteneriat au fost identificate obiectivele și prioritățile de dezvoltare ale României, care să asigure răspunsul la următoarele provocări: competitivitate și dezvoltare locală, oameni și societate, infrastructură, resurse, administrație și guvernare.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

S-a asigurat corelarea obiectivelor și priorităților județene cu cele stabilite la nivel național în cadrul programelor operaționale, precum și cu obiectivele stabilite în cadrul strategiilor sectoriale elaborate de România (în conformitate cu condiționalitățile ex-ante).

De la nivel regional s-au avut în vedere prioritățile stabilite în **Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest pentru perioada 2014-2020**: Creșterea competitivității economice a regiunii și stimularea cercetării și inovării; Creșterea accesibilității regiunii, a mobilității locuitorilor, mărfurilor și informațiilor; Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune și Protecția mediului natural și antropic, utilizarea resurselor și reducerea emisiilor poluante.

Au fost analizate documentele sectoriale existente la nivelul județului: Strategia de destinație turistică a regiunii Carpatice și Studiul de Marketing și Promovare a regiunii Carpatice, Master Planul pentru "Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor în județul Maramureș", Master Planul pentru "Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Maramureș", Planul Strategic al ISJ Maramureș pentru perioada 2015-2017, Obiectivele Direcției Județene pentru Cultură Maramureș pentru perioada 2014-2020, Strategia DGASPC Maramureș pentru perioada 2015-2020, Planul de Amenajare al Teritoriului Județean Maramureș, Priorități de acțiune ale APM Maramureș pentru dezvoltarea județului, Strategia de Dezvoltare a Rețelei "Natura 2000 Maramureș" pentru perioada 2016-2020, Planul Județean de Acțiune în Domeniul Energiei 2011-2020 – Județul Maramureș, Planul Județean de Acțiune în Domeniul Inovării al județului Maramureș/Planul de Acțiune al Județului Maramureș pentru sprijinirea companiilor inovative și a creării de locuri de muncă în domenii inovative, precum și strategiile elaborate la nivelul GAL-urilor din județ (Maramureș Vest, Asociația Microregională Mara Natur, Mara-Gutâi, Someș-Chioar, Munții Maramureșului) și a celor existente la nivelul zonei metropolitane Baia Mare și a celorlalte UAT-uri.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

2. Tabel sintetic, Strategia de Dezvoltare a județului Maramureș(2014-2020) și legătura cu strategiile existente la nivele teritoriale superioare, poate fi reprezentată astfel:

Obiectiv strategic	Priorități	Măsură	Programe naționale și regionale
OS 1. Creșterea conectivității și atractivității județului Maramureș pentru investitori care să realizeze activități inovative și cu valoare adăugată ridicată și pentru turiști	P 1.1 Asigurarea accesibilității județului Maramureș și a mobilității persoanelor și mărfurilor	M 1.1.1 Asigurarea conectivității județului cu restul regiunii și cu regiunile de graniță (Ucraina) și a coeziunii teritoriale interne (reducerea izolării Maramureș Istoric)	POR – Axa 6, POIM – Axa 2, PNDR – Măsura 7, PNDL, PCT RO-UA – Prioritatea 3.1., SUERD – Pilonul 1, PCT HU-SK-RO-UA – Prioritatea 1 (OT7) PDR NV – Prioritatea 2
		M 1.1.2 Dezvoltarea infrastructurii de transport rapid care să asigure conectarea județului la rețeaua TEN-T	POIM – Axa 2 PDR NV – Prioritatea 2
		M 1.1.3 Creșterea mobilității în zonele urbane ale județului, cu accent pe transport alternativ	POR – Axa 4 PDR NV – Prioritatea 2
		M 1.1.4 Dezvoltarea infrastructurii de comunicații	POC – Axa 2, PCT RO-UA – Prioritatea 3.1., PCT HU-SK-RO-UA – Prioritatea 2 (OT7) PDR NV – Prioritatea 2
	P 1.2 Creșterea oportunităților de ocupare de la nivelul județului Maramureș în vederea utilizării eficiente a resurselor existente și reducerii migrației forței de munca	M 1.2.1 Dezvoltarea infrastructurilor suport pentru mediul de afaceri și a celor de cercetare-dezvoltare inovare și transfer tehnologic	POR – Axa 1, POC – Axa 1, PNDR – Măsura 1, PNDL, PCT RO-UA – Prioritatea 1.2., SUERD – Pilonul 3 PDR NV – Prioritatea 1
		M 1.2.2 Sprijinirea formării de clustere în sectoarele unde au fost identificate aglomerări	POC – Axa 1, PNDR – Măsura 1, POPAM – Măsurile 1, 2, SUERD – Pilonul 3 PDR NV – Prioritatea 1
		M 1.2.3 Încurajarea antreprenoriatului, sprijinirea asociațiilor de producători (produse agroalimentare ecologice, produse tradiționale atestate) și atragerea investitorilor în sectoarele cu potențial de dezvoltare	POR – Axa 2, PNDR – Măsurile 2, 4, 6, 9, 11, POPAM – Măsurile 4, 5 PDR NV – Prioritatea 1
		M 1.2.4 Creșterea calității forței de muncă în sectoarele cu potențial de dezvoltare	POCU – Axa 6, PNDR – Măsura 2, PCT RO-UA – Prioritatea 1.1. PDR NV – Prioritatea 1
	P 1.3 Valorificarea și promovarea resurselor naturale și culturale diversificate ale județului Maramureș în vederea creșterii numărului de turiști și a duratei sejurului	M 1.3.1 Dezvoltarea susținută și sustenabilă a formelor de turism cu potențial ridicat la nivel județean	POR – Axa 7, PNDL, SUERD – Pilonul 1 PDR NV – Prioritatea 1
		M 1.3.2 Creșterea ofertei pentru turismul cultural prin conservarea corespunzătoare și valorificarea patrimoniului construit și dezvoltarea infrastructurii culturale	POR – Axa 5, PNDL, PCT RO-UA – Prioritatea 2.1., SUERD – Pilonul 1, PCT HU-SK-RO-UA – Prioritatea 1 (OT3) PDR NV – Prioritatea 1
		M 1.3.3 Dezvoltarea infrastructurii de agrement și petrecere a timpului liber	POR – Axa 9 PDR NV – Prioritatea 3
	P 1.4 Creșterea gradului de valorificare a resurselor	M 1.4.1 Sprijinirea valorificării potențialului de energii regenerabile	POIM – Axa 6 PDR NV – Prioritatea 4

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

	materiale și energetice ale județului	M 1.4.2 Utilizarea sustenabilă a resurselor materiale bogate și diversificate	POR – Axa 2, PNDR – Măsura 6 PDR NV – Prioritatea 4
OS 2. Creșterea atractivității județului Maramureș pentru locuitori și asigurarea unei dezvoltări integrate și echilibrate a teritoriului	P 2.1 Îmbunătățirea calității vieții tuturor locuitorilor județului prin susținerea polilor de dezvoltare urbană și rurală să ofere servicii publice de calitate	M 2.1.1 Asigurarea accesului la infrastructură și servicii medicale de calitate pentru toți locuitorii județului (reducerea ratei mortalității și morbidității)	POR – Axa 8, PNDR, PCT RO-UA – Prioritatea 4.1., PCT HU-SK-RO-UA – Prioritatea 2 (OT8) PDR NV – Prioritatea 3
		M 2.1.2 Asigurarea accesului la infrastructură și servicii educaționale și de formare profesională de calitate pentru toți locuitorii județului (reducerea ratei de abandon școlar și creșterea ponderii populației cu studii superioare)	POR – Axa 10, POCU – Axele 1, 2, 3, 4, 6, PNDR – Măsura 7, PNDR, PCT RO-UA – Prioritatea 1.1., SUERD – Pilonul 3 PDR NV – Prioritatea 3
		M 2.1.3 Asigurarea accesului la infrastructură și servicii sociale de calitate (incluziune socială și combaterea sărăciei)	POR – Axa 8, POCU – Axele 1, 2, 3, 4 PDR NV – Prioritatea 3
		M 2.1.4 Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare	POIM – Axa 3, POIM – Axa 8, PNDR – Măsura 7, PNDR, SUERD – Pilonul 1 PDR NV – Prioritatea 3
		M 2.1.5 Creșterea eficienței energetice a fondului construit	POR – Axa 3 PDR NV – Prioritatea 3
		M 2.1.6 Sprijinirea intervențiilor integrate la nivelul comunităților defavorizate, inclusiv pentru asigurarea incluziunii sociale	POR – Axa 9, POCU – Axele – 1, 2, 3, 4, 5, PNDR – Măsura 19 PDR NV – Prioritatea 3
OS 3. Asigurarea bunei guvernance și întărirea relațiilor de cooperare teritorială ale județului Maramureș	P 3.1 Îmbunătățirea capacității administrative a APL-urilor din județ în vederea asigurării unei dezvoltări integrate a județului	M 3.1.1 Îmbunătățirea capacității de planificare și promovarea implicării actorilor relevanți și locuitorilor în procesul de luare a deciziilor	POR – Axa 11, POCA – Axele 1, 2, POCU – Axa 6, PNDR, SUERD – Pilonul 4 PDR NV – Prioritatea 3
		M 3.1.2 Implementarea de soluții inovatoare la nivelul administrațiilor publice din județ	POC – Axa 2, SUERD – Pilonul 4 PDR NV – Prioritatea 1
		M 3.1.3 Dezvoltarea abilităților de bună guvernare și leadership în vederea creșterii absorbției fondurilor	POCA – Axele 1, 2, POCU – Axa 6, SUERD – Pilonul 4 PDR NV – Prioritatea 3
	P 3.2 Creșterea gradului de cooperare națională, transfrontalieră și transnațională a autorităților publice din județ	M 3.2.1 Creșterea gradului de cooperare între autoritățile publice la nivel intra-județean	PNDR – Măsurile 1, 19 PDR NV – Prioritatea 3
	M 3.2.2 Creșterea gradului de cooperare transfrontalieră și transnațională	PCT RO-UA – Prioritățile 1.1., 1.2, 2.1., 3.1., 4.1., 4.2., 4.3., SUERD – Pilonii 1, 2, 3, 4 PDR NV – Prioritatea 3	
OS 4. Asigurarea unui management adecvat al resurselor naturale și a riscurilor naturale și antropice în județul	P 4.1 Protejarea biodiversității și păstrarea diversității fondului forestier, cinegetic și piscicol al județului unicității acestora	M 4.1.1 Conservarea biodiversității și a habitatelor din județ	POIM – Axa 1, SUERD – Pilonul 2 PDR NV – Prioritatea 4
		M 4.1.2 Îmbunătățirea gestionării fondului silvic, cinegetic și piscicol al județului	PNDR – Măsurile 8, 15, POPAM – Prioritățile 1, 2 PDR NV – Prioritatea 4
	P 4.2 Asigurarea calității factorilor de mediu și reducerea	M 4.2.1 Asigurarea calității factorilor de mediu	POIM – Axa 4, PNDR – Măsurile 9, 10, SUERD – Pilonul 2, PCT HU-SK-RO-UA – Prioritatea 1 (OT6)

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Maramureș	riscurilor naturale și antropice la nivelul județului		PDR NV – Prioritatea 4
		M4.2.2 Asigurarea unui management adecvat al riscurilor	POIM – Axa 5, PCT RO-UA – Prioritatea 4.2., SUERD – Pilonul 2, PCT HU-SK-RO-UA – Prioritatea 1 (OT8) PDR NV – Prioritatea 4
		M 4.2.3. Implementarea sistemului de management integrat al deșeurilor	POIM – Axa 3, PNDL PDR NV – Prioritatea 4

Capitolul 2. ASPECTE RELEVANTE DE MEDIU

Aspecte relevante ale stării actuale a mediului și ale evoluției sale probabile în situația neimplementării programului

2.1 Abordare și metodologie

Anexa 2 a HG nr. 1076/2004 subliniază faptul că raportul de mediu trebuie să descrie aspectele relevante ale stării actuale a mediului și evoluția sa probabilă în condițiile în care planificarea strategică nu va fi implementată.

Evoluția probabilă a condițiilor de mediu, fără planificarea și implementarea unei strategii de dezvoltare durabile ("alternativa zero"), reprezintă baza pentru evaluarea generală a planificării strategice de dezvoltare.

Pentru a putea evalua care sunt efectele posibile asupra mediului ale planificării strategice privind dezvoltarea durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020, este necesară cunoașterea stării actuale a mediului și identificarea aspectelor unde sunt necesare îmbunătățiri.

Este necesară identificarea cu prioritate a receptorilor deosebit de sensibili, în curs de epuizare sau aproape de valorile de prag, deoarece aceste componente ar putea să nu mai facă față unor stresuri multiple. Acest aspect este important pentru evaluarea efectelor cumulative ale programului.

Analiza stării actuale a mediului a fost realizată pentru aspectele de mediu relevante, selectate în cadrul discuțiilor grupului de lucru SEA (vezi anexele pentru minutele întâlnirilor grupului de lucru SEA) și conform cerințelor din adresele APM Maramureș nr. 3626/ 10.05.2016, 8588/3626/05.10.2016, 9748/ 17.11.2016, 967/3626/07.02.2017, 6751/05.07.2017, 967/3626/20.10.2017

Aspectele de mediu relevante sunt următoarele:

- Aerul și schimbările climatice;
- Apa/Calitatea apei;
- Solul și utilizarea terenurilor;
- Biodiversitatea și fondul forestier;
- Aree naturale protejate;
- Gestionarea deșeurilor;
- Sănătate umană (spații verzi, zgomot, etc.);
- Managementul riscului;
- Dezvoltarea teritorială și economia județului
 - Structura economică a județului
 - Dezvoltarea teritorială și utilizarea terenurilor
 - Patrimoniu natural și cultural; turism durabil
 - Infrastructura de transport
 - Echiparea teritoriului
 - Potențialul energetic
 - Conservarea resurselor naturale

2.2 Starea actuală a mediului

Caracterizarea stării actuale a mediului a fost realizată pe baza datelor și informațiilor specifice disponibile în perioada elaborării prezentului raport.

Informațiile privind starea mediului în jud. Maramureș, au fost preluate atât din ”Planul local de acțiune pentru mediu, jud. Maramureș”, versiunea 2013, cât și din cele mai recente rapoarte întocmite de către Agenția pentru Protecția Mediului Maramureș: „Raport privind starea mediului în anul 2015-2016”.

2.2.1 Aerul și schimbările climatice

Evaluarea calității aerului înconjurător este reglementată prin Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător ce transpune Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind arsenul, cadmiul, mercurul, nichelul, hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător.

Concentrațiile de poluanți din aerul înconjurător se evaluează folosind valoarea limită orară pentru protecția sănătății umane și valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane.

Datele și informațiile prezentate în cele ce urmează au fost preluate din Raportul privind starea mediului pentru anul 2015, respectiv ”Planul local de acțiune pentru mediu, jud. Maramureș”, versiunea 2013.

În cursul anului 2015 monitorizarea calității aerului în județul Maramureș, s-a realizat prin intermediul a 5 stații automate (de tip trafic-MM1, fond urban-MM2, fond suburban-MM3 și industrial-MM4 și MM5), amplasate în municipiul Baia Mare, care fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (R.N.M.C.A.), care înregistrează și transmite în timp real date la serverul din cadrul APM Maramureș, la panoul de afișare din Parcul Mara din Baia Mare (sub formă de indici de calitate ierarhizați pe o scară de culori) și pe site-ul www.calitateaer.ro.

Stațiile sunt dotate cu analizoare automate ce măsoară continuu concentrațiile poluanților în aerul înconjurător, la care li se adaugă echipamente de laborator utilizate pentru măsurarea concentrațiilor de metale grele.

Programul integrat de gestionare a calității aerului pentru aglomerarea Baia Mare care a fost elaborat conform cu legislația specifică în vigoare, se referă la următorii indicatori:

- fracția PM10 a pulberilor în suspensie (depășirea valorii limită zilnică și anuală);
- dioxid de sulf – SO₂ (depășirea valorii limită orară și zilnică);
- plumb (Pb) din PM10 (depășirea valorii limită anuală). Plumb (Pb), cadmiu (Cd), arsen (As), nichel (Ni), din particule în suspensie (PM10) și din depuneri.

Prelucrarea datelor rezultate în urma acestei monitorizări a evidențiat următoarele aspecte:

În anul 2013, s-au înregistrat următoarele depășiri ale valorilor de prag la aceste stații, mai ales în sezonul rece, fără însă a se depăși cele 35 de depășiri anuale acceptate:

- 6 depășiri la PM10 (gravimetric) și o depășire la PM10 (nefelometric) la stația MM1;
- 7 depășiri la PM10 (gravimetric) și 9 depășiri la PM10 (nefelometric) la stația MM2;
- 30 de depășiri la PM10 (gravimetric) la stația MM3;
- 1 depășire la PM10 (nefelometric) la stația MM4;
- 5 depășiri la PM10 (gravimetric) și 9 depășiri la PM10 (nefelometric) la stația MM5.

În anul 2013, la cele 3 stații manuale (2 industrial și una de tip urban) nu s-au înregistrat depășiri la niciunul dintre poluanții analizați (TSP, Pb și Cd). De asemenea, la nicio stație nu s-au înregistrat depășiri ale concentrațiilor maxime admise de dioxid de azot, dioxid de sulf, plumb, cadmiu, dioxid de carbon, benzen, ozon.

Nivelul concentrațiilor poluanților în anul 2015 a fost măsurat în stațiile: de tip trafic-MM1, fond urban-MM2, fond suburban-MM3. Pentru evoluția concentrațiilor poluanților în perioada 2008-2015 au fost luate în considerare măsurătorile făcute în cele cinci stații de monitorizare.

Sinteza pe poluanți specifici atât pentru anul 2015 cât și pentru evoluția concentrațiilor în perioada 2009-2015, se prezintă mai jos:

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Dioxid de azot – NO₂

Nivelul concentrațiilor de NO₂ măsurate în anul 2015 și anul 2016 la stațiile de monitorizare din Baia Mare nu au depășit valorile limită prevăzute de Legea 104/2011 pentru mediile zilnice și anuale.

Tendința privind concentrațiile medii anuale de dioxid de azot măsurate în stațiile de monitorizare nu au prezentat diferențe semnificative în perioada 2008-2014. Nu s-au înregistrat depășiri ale valorii limită admisă pentru media anuală.

Dioxid de sulf – SO₂

Concentrațiile de SO₂ măsurate în anul 2015 și anul 2016 s-au situat mult sub valorile limită admise prevăzute de Legea 104/2011 pentru mediile orare și zilnice, nu s-au înregistrat depășiri ale valorii limită orare.

Tendința concentrațiilor medii anuale de dioxid de sulf în stațiile de monitorizare după anul 2008, au prezentat o scădere semnificativă începând cu luna ianuarie 2012 când principala sursă de poluare cu dioxid de sulf, SC Romplumb SA Baia Mare, și-a încetat activitatea. Depășirile valorilor limita zilnice înregistrate în intervalul de timp 2008-2010 s-au datorat emisiilor provenite de la SC Romplumb SA Baia Mare, unitate economică cu profil de metalurgie neferoasă.

Începând cu anul 2012 odată cu oprirea activității în luna ianuarie 2012, nu s-au mai înregistrat depășiri ale valorilor admise pentru concentrațiile medii orare și zilnice.

Pulberi în suspensie – PM₁₀

Nu s-au înregistrat în anul 2015 un număr de depășiri ale valorii limită pentru concentrația medie zilnică de PM₁₀ mai mare decât 35, număr maxim prevăzut a nu se depăși în Legea 104/2011.

Concentrațiile medii anuale de pulberi în suspensie PM₁₀ măsurate în stațiile de monitorizare nu au prezentat diferențe semnificative în perioada 2009-2015, sesizându-se o ușoară tendință descrescătoare. Depășirile valorilor limita zilnice înregistrate la pulberi în suspensie s-au datorat preponderent arderilor rezidențial-instituționale pentru producerea încălzirii în sezonul rece.

Concentrațiile de PM₁₀ prezintă diferențe sezoniere mai relevante, în cursul aceluiași an, determinate de funcționarea/nefuncționarea instalațiilor rezidențiale și instituționale de încălzire în perioadele iarnă-vară.

În ceilalți ani din perioada analizată (2008-2015) nu s-au înregistrat depășiri ale numărului admis în prevederile legale.

Nu s-au înregistrat depășiri ale valorii limită admisă pentru media anuală.

Din motive tehnice capturile de date ale concentrațiilor de PM₁₀ la stațiile MM1 (73,8%), MM4 (29,5%) și MM5 (46,2%) în anul 2016, au fost sub procentul minim admis de 75% pentru respectarea criteriilor de calitate. Stațiile MM4 și MM5 oprite total inițial au fost repuse în funcțiune în a doua jumătate a anului.

La cele cinci stații nu s-au înregistrat un număr de depășiri ale valorii limită pentru concentrația medie zilnică de PM₁₀ mai mare decât 35, număr maxim prevăzut a nu se depăși în Legea 104/2011.

Ozon – O₃

La stația MM1 de tip trafic nu este prevăzut analizor de ozon.

Concentrațiile de ozon măsurate în anul 2015 și 2016 nu au depășit valoarea țintă sau pragul de informare prevăzute în Legea 104/2011.

Capturile de date ale concentrațiilor de ozon la stațiile MM4 (50,2%) și MM5 (46,5%), în anul 2016, au fost sub procentul minim admis de 75% pentru respectarea criteriilor de calitate, având în vedere că stațiile oprite total inițial au fost repuse în funcțiune în a doua jumătate a anului.

Concentrațiile medii anuale de ozon măsurate în stațiile de monitorizare nu au prezentat diferențe semnificative în perioada 2008-2014.

Nu s-au înregistrat depășiri ale valorii țintă conform prevederilor Legii 104/2011.

Benzen – C₆H₆

În cursul anului 2015 analizoarele de benzen nu au funcționat.

Concentrațiile medii anuale de benzen măsurate în stațiile de monitorizare nu au prezentat diferențe semnificative în perioada 2008-2014. Nu s-au înregistrat depășiri ale valorii limită admisă pentru media anuală.

Plumb – Pb

Nu s-a înregistrat în anul 2015 depășirea valorii limită pentru media anuală prevăzută în Legea 104/2011.

Concentrațiile medii anuale de plumb măsurate în stațiile de monitorizare au prezentat o scădere semnificativă începând cu luna ianuarie 2012 când principala sursă de poluare cu plumb, SC Romplumb SA Baia Mare, și-a încetat activitatea.

Depășiri ale concentrației medii anuale de plumb s-au înregistrat în anii 2009 și 2010.

Din motive tehnice capturile de date ale concentrațiilor de Pb din PM₁₀ la stațiile MM1 (73,8%), MM4 (29,5%) și MM5 (46,2%) în anul 2016, au fost sub procentul minim admis de 75% pentru respectarea criteriilor de calitate. Stațiile MM4 și MM5 oprite total inițial au fost repuse în funcțiune în a doua jumătate a anului.

Nu s-au înregistrat depășiri ale valorii limită pentru media anuală prevăzută în Legea 104/2011.

Cadmiu – Cd

Nu s-a înregistrat în anul 2015 și anul 2016, depășirea valorii limită pentru media anuală prevăzută în Legea 104/2011.

Concentrațiile medii anuale de cadmiu măsurate în stațiile de monitorizare nu au prezentat diferențe semnificative în perioada 2009-2015, prezentând o tendință de scădere începând cu anul 2012. Nu s-au înregistrat depășiri ale valorii limită admisă pentru media anuală.

Evoluția concentrațiilor medii anuale ale poluanților atmosferici (NO₂; SO₂; PM₁₀; Benzen; Pb; Cd) măsurate în stația de trafic MM1T, în perioada 2008-2015, nu au prezentat în general diferențe semnificative în perioada analizată. Concentrațiile medii anuale de SO₂ prezintă o scădere semnificativă, dar neinfluențată de trafic. De asemenea se observă o ușoară scădere și la evoluția concentrațiilor medii anuale de PM₁₀, Pb și Cd.

Nu s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită admise pentru mediile anuale.

Factorii determinanți și presiunile care afectează starea de calitate a aerului înconjurător, emisiile de poluanți atmosferici se datorează principalelor surse de emisie:

- producerea de energie;
- activități industriale;
- activități rutiere;
- activități agricole

Emisiile de oxizi de sulf, oxizi de azot și amoniac, provin în special din arderea combustibililor fosili, din procese chimice și din transport. Acești poluanți, în contact cu radiația solară și vaporii de apă formează compuși acizi care prin precipitații, pot afecta ecosistemele. Impactul negativ asupra ecosistemelor al poluanților atmosferici este cauzat în principal de expunerea la acidifiere, eutrofizare și ozon.

Până în luna ianuarie 2012, în aglomerarea Baia Mare s-au înregistrat frecvente depășiri ale SO₂ în aerul ambiental, datorate emisiilor prin coșul de dispersie al SC Romplumb SA Baia Mare, astfel încât se estimează că impactul asupra vegetației, culturilor agricole și a zonelor de păduri a fost sever, cel puțin în aglomerarea

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Baia Mare și în jurul acesteia. La nivelul APM Maramures nu exista date la nivelul județului pentru a calcula pragul critic de aciditate pe hectar pe an.

De asemenea, agentia nu are la dispoziție date la nivelul județului Maramureș pentru a calcula pragul critic de eutrofizare pe hectar pe an dar, având în vedere că valorile determinate pentru poluanții gazoși cu conținut de azot (NO, NO₂, NOX, NH₃) s-au situat mult sub valorile limită, se estimează că nu au existat probleme privind expunerea vegetației, culturilor agricole și a zonelor de păduri la eutrofizare.

Emisiile de poluanți atmosferici din producerea de energie

La nivelul APM Maramures nu sunt date suficiente privind consumul final de energie la nivel de județ, nefiind inventariați agenții economici care produc și distribuie energie electrică și termică.

Centralele termice inventariate aparțin agenților economici sau instituțiilor și funcționează pentru asigurarea necesităților proprii de energie termică, abur, apă caldă, încălzirea spațiilor de producție.

Emisiile de poluanți atmosferici proveniți din activități industriale și din activități rutiere

Acidifierea este determinată în principal de trei tipuri de poluanți: oxizii de sulf (SO₂), oxizii de azot (NO_x) și amoniac (NH₃).

Principalele contribuții la emisiile de poluanți cu efect de acidifiere, în jud. Maramureș, provin din sectoarele de activitate ardere rezidențial-instituțională (NO_x), transport rutier (NO_x) și agricultură (NH₃), emisiile din procese de producție industriale nefiind semnificative.

În 2013 emisiile anuale de gaze cu efect acidifiant se prezentau astfel: NO_x: 3.108 t/an, NH₃: 4.209 t/an, majoritatea provenind din agricultură, traficul rutier și combustia rezidențială și instituțională. În ceea ce privește emisiile de SO₂, acestea au scăzut dramatic după 2012, o dată cu sistarea activității S.C. ROMPLUMB S.A. Baia Mare.

În anul 2015, la nivelul județului Maramureș, au fost inventariate 6151,5 tone de emisii de poluanți acidifițanți, din care 2246,0 tone (36,5%) NO_x și 3882,5 tone (63,1%) NH₃, în scădere față de anul 2013, din care ponderea emisiilor de substanțe acidifițante din transport reprezintă cca 35% din total emisii de substanțe acidifițante inventariate.

Emisiile de pulberi provin în cea mai mare parte din sectorul de ardere rezidențiale, de lucrări publice (producere mixturi asfaltice și executarea de lucrări de reabilitare a drumurilor), din industria de prelucrare a lemnului și din traficul auto.

În anul 2013, s-au inventariat 8.104 tone de emisii de pulberi totale în suspensie, în creștere de 5,3 ori față de anul 2007

La nivelul anului 2015 s-au inventariat 1344,6 tone de emisii de particule primare (62,0% PM₁₀ și 38,0% PM_{2,5}), față de 3847,8 tone de emisii de particule primare (52,5% PM₁₀ și 47,5% PM_{2,5}), la nivelul anului 2014. Ponderea emisiilor de particule primare în suspensie din transport reprezintă cca. 15% din totalul emisiilor de particule inventariate.

Emisiile de metale grele au totalizat în anul 2013 o cantitate de 2,046 tone, în scădere de peste 7 ori față de nivelul din 2007, cele mai mari emisii fiind cele de zinc, plumb și cupru.

În urma inventarierii realizată pentru anul 2015, Cantitatea totală de emisii de metale grele (Pb, Cd, Hg, As, Cr, Cu, Ni, Se și Zn) rezultată a fost de 1502,13 kg (mai scăzută față de anul 2013), provenind din activitățile de ardere rezidențial-instituțională, transport și industrie. Ponderea emisiilor de metale grele din transport reprezintă cca 50% din totalul emisiilor de metale grele inventariate.

În ceea ce privește poluanții organici persistenti (POPs), aceștia au totalizat în anul 2013 doar 0,531 kg, la fel ca și hexaclorbenzenul (0,0477 kg) și bifenii policlorurați (0,477 kg), o dată cu închiderea crematoriilor și

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

lipsa incineratoarelor de deșeuri, principalele categorii de poluatori. S-au înregistrat în schimb creșteri importante la emisiile de hidrocarburi aromatice policlice – 6,17 tone în 2013 (de peste 170 de ori mai mari ca în 2007).

Pentru **anul 2015** inventarul județean de emisii a identificat o cantitate nesemnificativă de POPs emisă, respectiv 0,00673 kg (PCB-policlorobifenili, HCB-hexaclorbenzen și dioxine).

Cantitățile de emisii de poluanți organici persistenți (hexaclorobenzen-HCB, hexaclorociclohexan-HCH, bifenili policlorurați-PCB, dioxină-PCDD, furani-PCDF), inventariate în perioada anilor 2010 – 2015 au fost nesemnificative (în anul 2015 sau inventariat 0,0063 kg HCB, 0,0000756 kg PCBS și 0,000351 kg PCDD).

Referitor la **emisiile de precursori ai ozonului**, contribuțiile cele mai importante în județul Maramureș provin din sectoarele de activitate arderi rezidențial-instituționale (CO și NOx), transport rutier (NOx), industrie și agricultură (NMVOC) și deșeuri - ape uzate (CH₄).

La nivelul județului Maramureș, **în anul 2015**, au fost inventariate 18851 tone de emisii de poluanți precursori ai ozonului, din care 2246,0 tone (11,9%) NOx, 6657,9 tone (35,3%) CO, 6575,5 tone (34,9%) CH₄ și 3371,6 tone (17,9%) NMVOC, în scădere față de anul precedent. Oxizii de azot (NOx) și oxidul de carbon (CO) reprezintă principalele emisii precursori ai ozonului provenite din transport.

În **anul 2013** emisiile de compuși organici volatili nemetanici (NMVOC), au crescut de aproape peste 7 ori față de 2007, ajungând, la valoarea de 11.371 t/an, principalele surse de poluare, fiind în acest caz, combustia rezidențială și instituțională, agricultura și industria.

Gazele cu efect de seră (dioxid de carbon, metan, protoxid de azot) generate la nivelul județului s-au cifrat în **anul 2013** la 444.600 tone CO₂ echivalent (în scădere cu 41,8% față de anul 2007), traficul rutier contribuind cu 70,2% la acestea, iar sectorul de deșeuri cu 29,8%.

Emisiile de poluanți atmosferici proveniți din activități agricole

Principalele ponderi ale contribuției agriculturii la emisiile de substanțe poluante în aer sunt NH₃ – 97,9% la acidifianți, NMVOC – 3,7% la precursori ai ozonului și 12,2% - particule primare în suspensie.

În urma analizei evoluției cantităților de poluanți emisi în aer la nivel județean, în perioada 2007-2015, în general se constată o tendință descrescătoare.

Problema cu adevărat semnificativă în ceea ce privește calitatea aerului din județ o reprezintă depășirile valorilor limită zilnice înregistrate la indicatorul PM₁₀, în perioadele de iarnă, pe fondul emisiilor disperse aferente combustiei rezidențiale și a calmului atmosferic, traficului rutier și resuspendării prafului stradal. Calitatea aerului a cunoscut o îmbunătățire semnificativă față de anul 2007, ca urmare a sistării activității ROMPLUMB, a investițiilor în infrastructura de transport, în amenajarea de spații verzi, în salubritatea localităților.

Atât în 2013 cât și în anul 2015 nu s-au înregistrat poluări accidentale și accidente majore de mediu cu impact semnificativ asupra aerului în județul Maramureș.

În conformitate cu Ord. 1206/2015 privind aprobarea listelor cu unitățile administrativ - teritoriale întocmite în urma încadrării în regimuri de gestionare a ariilor din zonele și aglomerările prevăzute în Anexa nr. 2 a Legii 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, având în vedere rezultatele obținute în urma evaluării calității aerului la nivel național, care a utilizat atât măsurări în puncte fixe, realizate cu ajutorul stațiilor de măsurare care fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului, cât și pe baza rezultatelor obținute din modelarea matematică a dispersiei poluanților emiși în aer, **județul Maramureș se încadrează în regimul de gestionare II – de menținere a calității aerului.**

În aceste condiții, conform prevederilor art. 21 alin (2) lit a) din Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător și a prevederilor HG 257/2015 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a planurilor de calitate a aerului, a planurilor de acțiune pe termen scurt și a planurilor de menținere a calității aerului, Consiliul Județean Maramureș elaborează Planul de menținere a calității aerului pentru județ, plan care trebuie să includă măsuri ce trebuiesc luate astfel încât nivelul poluanților să se păstreze sub valorile limită sau, după caz, valorile țintă, astfel cum sunt ele stabilite în anexa nr. 3 din Legea 104/2011.

Schimbări climatice

Efectele schimbărilor climatice au fost vizibile, în ultimii ani, și la nivelul județului Maramureș. Doar în ultimii 5 ani au existat perioade frecvente de secetă în timpul verii (de ex. în 2011, 2013, 2015), care au afectat aprovizionarea cu apă în anumite zone ale județului (de ex. satele Baba, Suciul de Sus, Stoiceni, dar și producțiile agricole. De asemenea, în județ sunt frecvente inundațiile (de ex. Șieu, Poienile de sub Munte, Remeți, Ruscova, Căvnic, Giulești – 2015), în primul rând ca urmare a precipitațiilor abundente căzute într-o perioadă scurtă de timp. Pădurile au avut de suferit de pe urma defolierii arborilor, a incendiilor de pădure, dar și a acțiunii dăunătorilor.

2.2.2 Apa

Caracterul complex al structurii hidrografice de pe teritoriul județului Maramureș este determinat de condițiile geologice, pedologice, de relief, de climă și de vegetație. Regimul hidrologic al râurilor este direct influențat de precipitații, de relief, soluri, vegetație și structura geologică precum și zonalitatea climatică orizontală, în special regimul precipitațiilor și temperaturii aerului.

Cea mai mare parte a județului Maramureș se află pe teritoriul bazinelor hidrografice Someș-Tisa, cu o suprafață totală de 6.304 kmp, cursurile de apă în lungime de 329 km aparținând BH Tisa și BH Someș în o lungime de 278 km.

Corpurile de apă

Cele 21 **corpuri de apă curgătoare** la care s-a efectuat monitorizarea stării chimice și ecologice pe anul 2010 sunt: Tisa; Vișeu-izvoare-cf. Vaser și afluenți; Vișeu-cf. Vaser-cf. Tisa; Cislă și afluenți; Bocicoel; Ruscova și afluenți; Iza-izvoare-cf.Valea Morii și afluenți; Iza -cf.Valea Morii-cf.Tisa; Mara și afluenți; Someș-cf.Apa Sărată-cf.Lăpuș; Someș-cf.Lăpuș-cf.Homorodu Nou; Sălaj și afluenți; Lăpuș -izvoare-cf.Suciul și afluenți; Lăpuș-cf.Suciul-cf.Căvnic; Căvnic-Izvoare-am.EM Căvnic; Căvnic-av. EM Căvnic-cf. Lăpuș; Săsar; Firiza-izvoare-am.ac. Firiza și afluenți; Firiza-av. ac. Firiza-cf. Săsar și afluenți; Nistru și Ilba.

Începând cu anul 2010, analiza stării râurilor s-a făcut prin evaluarea stării ecologice și chimice a corpurilor de apă în stare naturală din județul Maramureș.

Corpurile de apă de suprafață - râuri în stare naturală din județul Maramureș sunt direct monitorizate prin Sistemul Național de Monitoring Integrat al Apelor cu ajutorul a 29 de secțiuni de prelevare a probelor de apă. Corpurile de apă de suprafață - lacuri monitorizate în cursul anului 2010 au fost:

- de acumulare: Acumularea Firiza
- naturale: Lacul Buhăescu și Lacul Bodi Mogoșă.

Caracterizarea stării globale a corpurilor de apă naturale din județul Maramureș în conformitate cu Directiva Cadru Apă a fost definită pe baza stării ecologice și stării chimice.

Starea ecologică a corpurilor de apă (râuri) monitorizate înregistrată în anul 2010, indică faptul că din cele 21 corpuri de apă curgătoare de suprafață la nivelul județului:

- 0 corpuri de apă (0 %) sunt în stare ecologică foarte bună;

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

- 11 corpuri de apă (52,38 %) sunt în stare ecologică bună;
- 6 corpuri de apă (28,57 %) sunt în stare ecologică moderată;
- 1 corp de apă (4,76 %) este în stare ecologică slabă;
- 3 corpuri de apă (14,28 %) sunt în stare ecologică proastă.

Determinarea stării ecologice a celor 23 corpuri de apă de suprafață curgătoare în stare naturală, s-a făcut pe baza sistemului de clasificare și evaluare globală (realizată de către Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Mediului-ICIM București și colaboratorii, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină “Grigore Antipa”- Constanța).

În ceea ce privește calitatea apei din lacuri, au fost monitorizate cele două lacuri naturale (Lacul Buhăescu, Lacul Bodi-Mogoșa și acumulara Firiza) – toate având potențial ecologic și stare chimică bună.

Analizând calitatea apelor din punct de vedere biologic s-a constatat că, în general, starea acestora este bună și moderată, cu excepția corpurilor de apă:

- Cisla și afluenți - stare proastă - lipsă ihtiofaună și macrozoobentos absent în luna mai;
- Cavnice-izvoare-am. EM Cavnice - stare slabă - macrozoobentosul este slab diversificat;
- Firiza - av. Ac. Firiza - cf. Săsar și afluenți- stare proastă - lipsa ihtiofaunei;
- Ilba - proastă, s-a constatat pustietate biologică (lipsă pești) și nevertebratele sunt slab reprezentate. Corpul de apă Ilba este cel mai afectat atât din punct de vedere biologic cât și din punct de vedere al stării chimice, prezentând valori depășite la metale grele, respectiv la Cd și Ni.

Din perspectiva nutrienților, majoritatea cursurilor de apă din județ nu înregistrează valori ridicate, singurele excepții fiind Ilba și Săsar. S-au observat sporadic unele depășiri la nutrienții NH₄ și NO₃, determinând încadrarea acestora în starea moderată. O situație similară s-a înregistrat și pentru oxigenul dizolvat, materiile organice și amoniu.

Starea ecologică a lacurilor monitorizate în anul 2010 de SGA Maramureș (lacurile Firiza, Mogoșa și Buhăescu) și calitatea acestora în raport cu gradul de troficitate, s-a făcut prin intermediul a 4 campanii de recoltare efectuându-se analize fizico – chimice și biologice.

Lacul Firiza – Strâmtori, apa lacului se încadrează în categoria *oligotrof* din punct de vedere al biomasei, iar în ceea ce privește regimul nutrienților la indicatorul N (azot) mineral total valoarea acestuia prezintă unele depășiri față de valorile optime, fapt pentru care se încadrează lacul în categoria *eutrof*.

Lacul Mogoșa se încadrează în categoria *oligotrof* din punct de vedere al biomasei și în categoria *mezotrof*, din punct de vedere al regimului nutrienților (N mineral total).

Lacul Buhăescu, majoritatea indicatorilor analizați încadrează apa lacului în categoria *ultraoligotrof*. Fitoplanctonul este sărac, valorile biomasei corespund categoriei *ultraoligotrof*. La regimul nutrienților apa se încadrează în categoria *oligotrof*, iar saturația de oxigen este optimă.

Din punct de vedere fizico-chimic, calitatea apei lacurilor nu ridică probleme, acestea prezentând o stare bună, încadrarea pentru toate grupele de indicatori fizico-chimici analizați fiind în starea foarte bună și bună.

Starea apelor subterane, calitatea acestora este monitorizată de SGA Maramureș semestrial (primăvara și toamna) prin cele 22 de secțiuni de ape subterane, 14 în B.H. Someș și 8 în B.H. Tisa.

Starea calitativă, se stabilește prin prezentarea depășirilor înregistrate (față de concentrațiile admisibile prevăzute în normativele aflate în vigoare).

- a) În cadrul corpului ROSO01 a fost monitorizat un singur foraj din județul Maramureș (din cele 42 foraje în total B.H. Someș-Tisa în 5 județe): Seini F1 (programul zone vulnerabile). Punctul de monitorizare are depășiri locale ale valorilor de prag la indicatorul NO₃ (61,5mg/l), acest corp se afla în stare chimică bună.
- b) În cadrul corpului ROSO02 au fost monitorizate 8 puncte. Din cadrul punctelor monitorizate un număr de 2 au fost poluate local prin depășirea standardelor de calitate și a valorilor de prag stabilite

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

pentru acest corp de apă subterană, ceea ce reprezintă un procent de 25%. În consecință, acest corp de apă subterană se află în stare chimică slabă, dată de parametrii azotați (NO₃) și Pb.

- c) În cadrul corpului ROSO08 au fost monitorizate 2 puncte: Rogoz F4 și Răzoare F1. În anul 2010, indicatorii care au determinat starea corpului de apă subterană ROSO08/Depresiunea Lăpuș, au fost următorii: azotați (NO₃), amoniu (NH₄), cloruri (Cl), sulfati (SO₄), azotiți (NO₂), fosfați (PO₄) și un grup de pesticide: aldrin, dieldrin, DDT-44', endrin, isodrin, endosulfan și gama-HCH (lindan). Valorile medii ale determinărilor nu au înregistrat depășiri ale standardelor de calitate și ale valorilor de prag și în consecință, acest corp de apă subterană se află în stare chimică bună, similar cu anii precedenți.
- d) În cadrul corpului ROSO12, au fost monitorizate 10 puncte. Comparativ cu anii anteriori, se remarcă o ameliorare a calității freaticului în zonele critice. S-au înregistrat valori crescute ale concentrațiilor la indicatorii: SO₄, Cu, Cd, Ni, As și pH (acid) la Cuprom; Cu, Zn și pH (acid) la Romalyn Mining și Pb la Romplumb. Impurificarea freaticului are efect local, doar în zona industrială și nu afectează calitatea întregului corp de apă subterană.
- e) În cadrul corpului ROSO14/ Zona Baia Mare a fost monitorizat un singur foraj de adâncime: Hideaga FIAD. Valorile medii nu au înregistrat depășiri ale standardelor de calitate și ale valorilor de prag pentru apele subterane. Având în vedere că avem un singur foraj, putem considera că și în anul 2010, acest corp de apă se află în stare chimică bună.

Referitor la calitatea apei potabile din fântânile domestice din mediul rural concluziile Direcției de Sănătate Publică Maramureș sunt următoarele:

- 31,25 % din totalul de probe analizate chimic au fost necorespunzătoare, înregistrându-se depășiri la: amoniu, clor rezidual, arsen, pH, cadmiu, fier, duritate;
- 82,55 % din totalul de probe analizate din punct de vedere bacteriologic au fost necorespunzătoare, situația se datorează în primul rând amplasamentelor necorespunzătoare față de potențialele surse de poluare, dar și neîntreținerii periodice corespunzătoare prin lipsa dezinfectiilor.

Apă potabilă

Asigurarea populației cu apă potabilă de calitate și în cantitate suficientă trebuie să fie una din direcțiile prioritare în politica și acțiunile statului în domeniul sănătății.

La nivelul județului sunt monitorizate 7 prize de apă potabilă, dintre care 6 din râuri și una din lac. În anul 2013 s-au înregistrat depășiri ale valorilor prag pentru coliformi fecali și mangan la

Ruscova, fier și mangan la Băiuț, coliformi totali și fecali la Cavnice, coliformi totali la Bolduț și mangan la Baia Mare (Firiza), însă acestea nu au influențat calitatea apei la sursă.

În județul Maramureș există 22 de stații de tratare a apelor în vederea potabilizării, cu o capacitate cumulată de 1.598 l/s, care însă deservesc doar jumătate din populația stabilă a județului. Singurele neconformități cu privire la calitatea apei potabile s-au înregistrat în anul 2013 la indicatorii clor rezidual (Borșa, Târgu Lăpuș, Baia Sprie) și la bacterii coliforme (Lăpuș și Borșa), în primul rând ca urmare a clorinării necorespunzătoare din stațiile de tratare.

Ape uzate

Dintre principiile care stau la baza politicii privind protecția apei, se pot menționa: principiul precauției, acțiuni preventive, rectificarea și corectarea prejudiciilor la sursă, principiul poluatorul plătește, integrarea politicii privind protecția apei în alte politici comunitare, folosirea datelor științifice și tehnice disponibile.

Situația incarcărilor cu poluanți în apele uzate evacuate arată că domeniile din activitatea economică care au o contribuție însemnată la constituirea potențialului de poluare sunt: Colectarea și epurarea apelor uzate urbane

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

și Prelucrări chimice, pentru majoritatea indicatorilor chimici la care se adaugă și domenii ca Energie electrică și termică, Industria metalurgică și construcții de mașini și Industria extractivă, la diverși alti indicatori.

Țintele de realizat pentru termenul de tranziție - anul 2013 – erau:

- cca. 69% pentru colectarea apelor uzate și
- cca. 61% pentru epurarea apelor uzate,

cu asigurarea conformării aglomerărilor umane cu mai mult de 10.000 l.e. în ceea ce privește colectarea apelor uzate.

În anul 2013, la nivelul județului s-au evacuat în emisari 34,538 mil. mc de ape uzate, din care 16,887 mil. mc au fost ape uzate orășenești, epurate în 17 stații cu treaptă mecanică și biologică și 4 stații cu treaptă mecanică. Depășiri ale valorilor prag s-au înregistrat la două categorii de ape uzate:

- apele uzate orășenești, la care s-au înregistrat depășiri la unii indicatori specifici (suspensii, substanțe extractibile, amoniu, azot total, fosfor total), generate de uzura sau chiar de lipsa sistemelor de canalizare și epurare;
- apele de mină neepurate sau insuficient epurate de la fostele exploatații ale REMIN, care și-au sistat activitatea fără a se amenaja stații de epurare a apelor de mină, deși s-au elaborat și aprobat documentații pentru acestea. Aceste ape se întâlnesc în zonele Baia Sprie, Șuior, Herja, Săsar, Purcăreț-IIba, Băița, Galeria Tarnița, Borșa etc. și au înregistrează depășiri la indicatorii Fe, Mn, Cu, Zn.

La nivelul județului Maramureș nu s-au înregistrat poluări accidentale cu impact semnificativ asupra apelor în anul 2013. Totuși s-au înregistrat evenimente care au afectat râurile Băița și Lăpuș, ca urmare a evacuării de ape de mină odată cu precipitațiile abundente.

Presiuni majore asupra calității apelor de suprafață din județ, pe lângă apele de mină neepurate sau insuficient epurate evacuate, pun și apele din iazurile de decantare sterile de flotație, depozitarea necontrolată de deșeurii pe malul cursurilor de apă (mai ales în mediul rural), evacuarea apelor uzate directe în cursurile de apă și în șanțuri, defrișarea pădurilor care afectează circuitul apei în natură, gestionarea necorespunzătoare a nămolurilor din stațiile de epurare, nerespectarea zonelor de protecție sanitară a captărilor de apă etc.

Elementele de calitate relevante:

- elementele biologice:
 - flora acvatică - fitoplancton și fitobentos;
 - macrozoobentos (compoziția și abundența faunei de nevertebrate bentice)
 - fauna piscicolă (compoziția, abundența și structura pe vârste),
- elementele fizico-chimice suport:
 - ✓ *elementele fizico-chimice generale:*
 - condiții termice: temperatură
 - condiții de oxigenare: oxigen dizolvat, CBO5, CCO-Cr
 - starea acidifierii: pH
 - condițiile nutrienților: N-NO3, N-NO2, N-NH4, Ntotal, P-PO4, Ptotal
 - ✓ *poluanți specifici - Cu, Zn, As, Cr, Xileni, PCB-uri, toluen, acenaften și fenol.*

2.2.3 Solul și utilizarea terenurilor

Din informațiile furnizate de către Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Maramureș, terenurile agricole din județul Maramureș se grupează în 5 clase de calitate după cum urmează:

- Clasa I (foarte bună) – terenuri fără limitări în cazul utilizării ca arabil
- Clasa a II-a (bună) – terenuri cu limitări reduse în cazul utilizării ca arabil
- Clasa a III-a (mijlocie) – terenuri cu limitări moderate în cazul utilizării ca arabil

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

- Clasa a IV-a (slabă) – terenuri cu limitări severe în cazul utilizării ca arabil
- Clasa a V-a (foarte slabă) – terenuri cu limitări extrem de severe nepretabile la arabil, vii și livezi.

Astfel la nivelul anului 2013 din totalul suprafețelor arabile de utilizare cunoscuta, situația terenurilor se prezintă astfel:

- 4,15% sunt de clasa I – terenuri cu soluri foarte fertile, profunde, cu textură mijlocie, permeabile, neafectate de fenomene de degradare (sărăturare, eroziune, alunecări, exces de umiditate, etc.), situate pe suprafețe plane sau foarte slab înclinate, în condiții climaterice de temperatură și precipitații favorabile pentru culturi;
- 17,44% sunt de clasa a II-a – terenuri cu soluri fertile, profunde, cu textură mijlocie sau mijlociu-fină, cu permeabilitate bună sau mijlocie-mică, slab afectate de fenomene de degradare (sărăturare, eroziune, exces de umiditate, etc.), situate pe suprafețe plane sau slab înclinate, în condiții climaterice de temperatură și precipitații favorabile pentru culturi;
- 27,02% sunt de clasa a III-a – terenuri cu soluri mijlociu fertile, profunde sau moderat profunde, cu textură mijlocie, mijlociu-grosieră sau fină, moderat afectate de fenomene de degradare (sărăturare, acidifiere, eroziune, exces de umiditate, etc.), situate pe suprafețe plane sau mijlociu înclinate, în condiții climaterice de temperatură și precipitații moderat favorabile pentru culturi;
- 30,68% sunt de clasa a IV-a – terenuri cu soluri slab fertile, frecvent scheletice sau cu rocă dură, la adâncime mică, cu textură variată (grosieră până la fină), puternic afectate de fenomene de degradare (sărăturare, acidifiere, eroziune, alunecări active, exces de umiditate, etc.) în condiții climaterice puțin favorabile pentru culturi agricole;
- 20,71% sunt de clasa a V-a – terenuri cu soluri foarte slab fertile, improprie pentru folosința arabilă, foarte puternic afectate de fenomene de degradare (eroziune, exces de umiditate, etc.).

Calitatea solului rezultă din interacțiunile complexe între elementele componente ale acestuia și poate fi legată de intervențiile privind introducerea în sol de compuși mai mult sau mai puțin toxici, acumularea de produse toxice provenind din activitățile industriale și urbane. Evaluarea calității solurilor constă în identificarea și caracterizarea factorilor care limitează capacitatea productivă a acestora.

Sursele cele mai importante de deteriorare a solului sunt reprezentate de poluarea chimică, eroziunea de suprafață și alunecări de teren, depozitarea incorectă a eșeurilor industriale și menajere, defrișările, efectuarea de lucrări necorespunzătoare sau în perioade de timp neadecvate, etc.

Județul Maramureș se confruntă și cu un fenomen progresiv de degradare a terenurilor agricole, care afectează semnificativ activitatea agricolă, cauzat atât de factori naturali cât și antropici, precum:

- 3,9% dintre terenurile agricole sunt afectate de alunecări de teren, mai ales în valuri și în trepte;
- 5,8% sunt inundabile, dintre care 2,1% frecvent;
- 17,8% sunt afectate de pseudogleizare, dintre care 3,4% puternic;
- 4,6% sunt afectate de gleizare, dintre care 2,5% puternic;
- 37,9% sunt afectate de eroziune, dintre care 12% puternic;
- 11,9% sunt afectate de eroziune în adâncime (șiroiri, rigole, ogașe, ravene);
- 8,1% sunt afectate de poluare, dintre care 1,6% puternic.

Cu toate acestea, județul are un mare potențial pentru agricultura bio/ecologică, în condițiile în care pe mai puțin de 25% dintre terenurile agricole sunt aplicate îngrășăminte chimice și pesticide, fermierii locali folosind mai ales îngrășăminte naturale. În plus, cantitatea de îngrășăminte chimice și pesticide aplicată de agricultorii maramureșeni a scăzut cu peste 50% față de anul 2007.

Pe parcursul anului 2014 s-a constatat un grad de poluare excesivă pe o suprafață mare de teren 1437 (ha), suprafață afectată de poluare cu dejecții animale comparativ cu suprafața afectată de poluarea provenită din industrie, depozite de deșeuri menajere, etc.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

De reținut ca la nivel județean au fost realizate, lucrări de îmbunătățiri funciare și agricole, cu precădere la nivelul sistemelor Bozânta-Mocira-Remetea, Răzoare-Lăpuș-Libotin, Cavnic, Someș mal stâng, Someș mal drept, Bozânta-Seini, Iojip-Seini(peste 1.000 ha fiecare). Lucrările de desecare sunt concentrate în luncile râurilor Someș, Lăpuș, Bârsău, Tisa, Vișeu, Sălaj, Cerna, Cavnic – cele mai expuse riscului de inundații și exces de umiditate.

Zone afectate de activitatea economică cu profil industrial minier

Calitatea solurilor în zonele critice este determinată de poluarea istorică provenită din desfășurarea activităților miniere și metalurgice, precum și din încărcarea naturală cu metale grele a zonei.

Principalele surse de poluare a solului din județul Maramureș, având și un caracter istoric, au fost și sunt S.C. Romplumb SA Baia Mare, S.C. Cuprom București – Sucursala Baia Mare (fostă Phoenix S.A.), iazurile de decantare ale uzinelor de preparare minereurilor neferoase, haldele de steril de minereu rezultate în urma activităților de exploatare miniere, apele de mină care se evacuează din galeriile existente.

În ceea ce privește poluarea solurilor, județul Maramureș este unul dintre cele mai afectate din România, cauza fiind tradiția îndelungată în exploatarea diferitelor metale neferoase, care a fost sistată în urmă cu mai puțin de 10 ani. Zonele cu solurile cele mai poluate cu metale grele sunt: Zona Baia Mare (compuși de sulf și metale grele în urma funcționării fostelor întreprinderi CUPROM, ROMPLUMB, FLOTAȚIA CENTRALĂ, REMIN), Zona Tăuții Măgherauș și Recea (ROMALTYN MINING și REMIN), Zona Baia Sprie, Ilba Handal, Cavnic, Băiuț, Herja, Nistru, Băița, Baia Borșa – unde au funcționat în trecut exploatarea miniere și există halde de steril și iazuri de decantare. Cel mai mare accident ecologic din județ s-a înregistrat în anul 2000, la compania AURUL, constând din deversarea șlamului cu cianuri (circa 100 de tone) și metale grele la Halda Bozânta. În același an, un dig de la Iazul Novăț din Baia Borșa a cedat, iar 20.000 mc de ape contaminate cu plumb, zinc și cupru au ajuns în râul Tisa.

Aceste două puncte (unul la iazul Aurul, celălalt la Novăț) au fost introduse ca puncte noi în rețeaua de monitoring Nivel II din rețeaua județeană Maramureș.

Pe raza județului Maramureș există inventariate aproximativ 300 halde de steril de mină aparținând următorilor agenți economici : C.NM.PN REMIN S.A Baia Mare; S.C. CUART S.A; R.A. ROMSILVA, C.N. Uraniului. Suprafața totală ocupată de haldele de steril de mină pentru care se cunosc date statistice, este de 93,45 ha (30,33 ha ocupate de haldele aparținând S.C. CUART S.A., 55,8 ha ocupate de haldele de steril ale C.N. REMIN și 6,92 ha ocupate de haldele predate la R.A. ROMSILVA și 0,4 ha ocupate de halde de steril aparținând de Compania Națională a Uraniului). Numărul de halde de steril minier ecologizate de către Grupul Central de Inchideri Miniere, aparținând anterior C.N.M.P.N. Remin S.A. Baia Mare este de 74, repartizate astfel: 7 — Torioaga; 9 - 9 Mai-11Iunie; 1 Anton II Băița; 4 Tibleș - Tomnatec; 4 — Valea Băii Nord; 4 Nucuț; 3 — Aluniș Fata Mare Valea Colbului; 1 Tyuzoșa ; 9 — Venera Firizan Valea Roșie; 5 Novăț Novicior; 7 Catarama Ivășcoaia; 5 — Măgura II; 9 Burloaia; 4 Dealul Bucății; 2 Arinieș.

Deși ultimele exploatarea miniere din județ s-au sistat în anul 2007, în județ există încă 17 iazuri de decantare cu steril de flotație cu depozitare oprită, dar neecologizate, dintre care 15 administrate de CONVERSMIN, societatea care se ocupă de închiderea și ecologizarea minelor, iar două de compania privată ROMALTYN MINING. La acestea se adaugă 6 iazuri la care lucrările de închidere și ecologizare au fost finalizate, respectiv 5 la care lucrările sunt în curs de execuție.

La nivelul județului Maramureș au fost inventariate peste 30 de situri contaminate și 100 de situri potențial contaminate, ceea ce îl plasează pe locul III la nivel național. Dintre acestea, cea mai mare parte sunt iazuri de decantare și halde de steril, care au fost doar într-o mică parte ecologizate, în condițiile în care sunt poluate cu metale grele și care ocupă suprafețe extinse. Dintre iazurile închise și ecologizate le putem menționa pe cele din zona Borșa (D1, D3, Novăț, Colbu 1 și 2) - cu o suprafață de 26,6 ha) și Bloaja-Băiuț (15,3 ha), iar lucrări

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

în curs se desfășoară la Plopiș-Răchițele (13 ha), Tăuții de Sus (48,6 ha), Mălăini-Cavnic (2,4 ha), Borșa (D2 – 7,8 ha), Vrâncioara - Șișești (6,5 ha). Printre iazurile pentru care nu au fost încă finalizate lucrările de ecologizare sunt Bozânta-Tăuții Măgherauș (105 ha), Tăuții de Sus (Central – 49 ha), Recea (Aurul – 93 ha), Bloaja-Băiuț (5,2 ha), Leorda-Băiuț (12,7 ha), Săsar (Vechi – 36,5 ha) etc. Fondurile reduse alocate CONVERSMIN fac ca lucrările de ecologizare să se deruleze lent, iar unele dintre acestea necesită chiar refacere. La acestea se adaugă alte situri problematice, precum depozitele de steril din Tăuții de Sus (circa 12 ha) ale REMIN, cele de zgură din Baia Mare (6,7 ha) ale ROMPLUMB, platforma CUPROM din Baia Mare (58 ha), depozitele de steril de la Flotația Centrală (2,8 ha) și uzina de retratare a sterilelor ROMALTYB Baia Mare (1,1 ha)

2.2.4 Biodiversitatea si fondul forestier

Conform rapoartelor APM Maramureș, dintre numeroasele tipuri de **habitate** întâlnite la nivelul județului Maramureș, putem enumera: păduri tip Luzulo-Fagetum, păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum, păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum, păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* (Arinul negru) și *Fraxinus excelsior* (Frasin european/frasin comun) (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion*), păduri acidofile de *Picea abies* (*Molid*) din regiunea montană, păduri de *Larix decidua* (*Larice*) și/sau *Pinus cembra* (*Zâmbru*) din regiunea montană, zăvoaie cu *Salix alba* (*Salcie albă*) și *Populus alba* (*Plop alb*), lacuri eutrofe naturale cu vegetație de tip *Magnopotamion* sau *Hydrocharition*, vegetație herbacee de pe malul râurilor montane, vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* (*Cătină mică*) de-a lungul râurilor montane, vegetație lemnoasă cu *Salix elaeagnos* (*Răchită albă*) de-a lungul râurilor montane, cursuri de apă din zonele de câmpie până la cele montane cu vegetație din *Ranunculion fluitantis* și *Callitricho-Batrachion*, tufărișuri scunde / lande uscate europene, tufărișuri scunde alpine și boreale, tufărișuri cu *Pinus mugo* (*Jneapăn*) și *Rhododendron myrtifolium* (*Smârdar/Bujor de munte*), tufărișuri cu specii subarctice de *Salix* (*Salcie*), pajiști boreale și alpine pe substrat silicios, pajiști calcifile alpine și subalpine, pajiști cu *Nardus* (*Iarba vântului*) bogate în specii, pe substraturile silicioase ale zonelor muntoase, pajiști cu *Molinia* (*Iarba bălții*) pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (*Molinion caeruleae*/*Iarbă albastră*), comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor la cel montan și alpin, pajiști de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis*/*Coadă-vulpiei*, *Sanguisorba officinalis*/*Sorbestrea*), fânețe montane, turbării active, mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante (nefixate de substrat), izvoare petrifiante cu formare de travertin (*Cratoneurion*), mlaștini alcaline, formațiuni pioniere alpine din *Caricion bicoloris-atrofuscus*, grohotișuri silicioase din etajul montan până în cel alpin (*Androsacetalia alpinae* și *Galeopsietalia ladani*), grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin (*Thlaspietia rotundifoliae*), versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase, versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase, comunități pioniere din *Sedo- Scleranthion* sau din *Sedo albi-Veronicion dilleni* pe stâncării silicioase, peșteri închise accesului public.

Flora și fauna sălbatică este reprezentată de:

- a) *Specii de păsări*: *Dendrocopos leucotos* (*Ciocănitorea cu spatele alb*), *Picoides tridactylus* (*Ciocănitorea de munte*), *Bonasa bonasia* (*Ieruncă*), *Glaucidium passerinum* (*Ciuvică*), *Aegolius funereus* (*Potârnichea de tundră*), *Dryocopus martius* (*Ciocănitorea neagră*), *Strix uralensis* (*Huhurezul mare*), *Ficedula albicollis* (*Muscarul-gulerat*), *Ficedula parva* (*Muscarul*), *Lanius collurio* (*Sfrânciocul roșiatic*), *Tetrao urogallus* (*Cocoșul de munte*), *Aquila chrysaetos* (*Acvila de munte*), *Pernis apivorus* (*Viesparul*), *Tetrao tetrix tetrix* (*Cocoșul de mestecăn*), *Ciconia nigra* (*Barza neagră*), *Accipiter gentilis* (*Uliul porumbar*), *Accipiter nisus* (*Uliul mic*), *Actitis hypoleucos* (*Fluierarul de munte*), *Aegithalos caudatus* (*Pițigoiiu moțat*), *Alauda arvensis* (*Ciocârliia de câmp*), *Anas crecca* (*Rața pitică*), *Anas platyrhynchos* (*Rața mare*), *Anas querquedula* (*Rața cârâitoare*), *Anthus spinoletta* (*Fâsa de munte*), *Anthus trivialis* (*Fâsa de pădure*), *Apus apus* (*Lăstunul mare*), *Aquila chrysaetos* (*Acvila de munte*), *Aquila pomarina* (*Acvila țipătoare mică*), *Asio otus* (*Ciuful de pădure*), *Athene*

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

noctua (Cucuvea), Buteo buteo (Șorecarul comun), Buteo lagopus (Șorecarul încălțat), Caprimulgus europaeus (Caprimulgul), Carduelis cannabina (Câneparul), Carduelis carduelis (Sticletele), Carduelis chloris (Florinetele), Carduelis spinus (Scatiul), Certhia familiaris (Cojoaica de pădure), Ciconia ciconia (Barza albă), Cinclus cinclus (Mierla de apă), Circaetus gallicus (Șerparul), Lullula arborea (Ciocârlia de pădure), Hyla arborea (Brotacul-verde-de-copac) etc.;

- b) *Specii de floră:* Campanula serrata (Clopoțelul de munte), Ligularia sibirica (Curechiul de munte), Carex echinata, Carex limosa, Carex pauciflora (Rogozuri), Empetrum nigrum ssp. Nigrum (Vuitoarea), Gladiolus imbricatus (Săbiuța), Molinia caerulea ssp. Caerulea (Șuvara), Pinus mugo (Jneapănul), Eleocharis carniolica (Pipiriguțul), Cypripedium calceolus (Papucul doamnei), Liparis loeselii (Moșișoara), Agrimonia pilosa (Turița), Tozzia carpathica (Iarba gâtului), Dicranum viride, Drepanocladus vernicosus, Dicranum viride (Mușchiul de turbă), Poa granitica ssp. Disparilis (Firuța de munte) etc.;
- c) *Specii de nevertebrate:* Odontopodisma rubripes (Cosașul de munte cu picioare roșii), Stenobothrus eurasius (Lăcusta), Rosalia alpina (Croitorul de fag), Pseudogautina excellens (Gândacul), Pholidoptera transsylvanica (Cosașul transilvan), Lycaena dispar (Fluturile purpuriu), Carabus hampei, Carabus zawadzskii, Carabus variolosus (Cărăbuși), Callimorpha quadripunctaria (Fluturile tigru), Cucujus cinnaberinus (Gândacul roșu) etc.;
- d) *Specii de amfibieni și reptile:* Bombina variegata (Ivorașul cu burta galbenă), Triturus montandoni (Salamandra carpatică), Rana dalmatina (Broasca roșie de pădure), Rana temporaria (Broasca roșie de munte), Salamandra salamandra (Salamandra), Triturus alpestris (Tritonul de munte), Anguis fragilis (Năpârca/Viermele orb), Vipera berus (Vipera), Emys orbicularis (Țestoasa de baltă) etc.;
- e) *Specii de mamifere:* Ursus arctos (Ursul brun), Lynx lynx (Râsul), Microtus tatricus (Șoarecele de Tatra), Martes martes (Jderul de copac), Rhinolophus hipposideros (Liliacul mic cu potcoavă), Rhinolophus ferrumequinum (Liliacul mare cu potcoavă), Myotis blythii (Liliacul cu urechi de șoarece), Myotis myotis (Liliacul comun), Canis lupus (Lupul), Lutra lutra (Vidra) etc.;
- f) *Specii de pești:* Hucho hucho (Loștița), Gobio uranoscopus (Porcușorul de vad/Chetrarul), Leuciscus souffia (Cleanul dungat), Barbus meridionalis (Mreana vânătă), Sabanejewia aurata (Dunărița), Cottus gobio (Zglăvocul), Eudontomyzon danfordi (Chișcarul), etc.

Impactul negativ asupra biodiversității din județ este datorat în general de factorii antropici, cum ar fi:

- tăierile ilegale de pădure din ariile naturale protejate;
- construcția microhidrocentralelor - care modifică puternic echilibrul ecologic în zonele propuse pentru desfășurarea investiției;
- turismul necontrolat;
- pășunatul cu un număr de animale mult peste capacitatea de suport a pășunii, cu impact negativ asupra fitocenozelor, cauzând descreșterea biomasei vegetale și a numărului de specii cu valoare nutritivă;
- braconajul speciilor de interes vânătoresc și/sau economic;
- supraexploatarea resurselor naturale, de exemplu a pădurilor, care duce la apariția unor dezechilibre ecologice în bazinele hidrografice montane;
- dezvoltarea infrastructurii;
- extinderea și dezvoltarea așezărilor umane;
- supraexploatarea pădurilor naturale, având drept consecință apariția unor dezechilibre ecologice în bazinele hidrografice montane;
- introducerea accidentală sau intenționată a speciilor alohtone din rațiuni economice.

Conversia terenurilor în scopul dezvoltării urbane (mai ales în Zona Metropolitană Baia Mare), industriale, agricole, turistice sau pentru transport, reprezintă cauza principală a pierderii de biodiversitate, ducând la

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

degradarea, distrugerea și fragmentarea habitatelor. De exemplu, pajiștile semi-naturale reprezintă cele mai valoroase ecosisteme din categoria terenurilor agricole, dar renunțarea în unele zone la activitățile agricole tradiționale (cosit, pășunat) conduce la degradarea habitatelor și la modificări de peisaj. Cu deosebire, în zona montană a județului există o tendință de abandonare a activităților agricole, mai ales în cazul pajiștilor semi-naturale.

Dacă în trecut, principala amenințare o reprezenta conversia diferitelor tipuri de habitate în terenuri agricole pentru monoculturi, inclusiv prin distrugerea unor importante suprafețe de zone, în prezent, conversia habitatelor naturale se menține ca o amenințare directă, vizibilă în special în următoarele cazuri:

- drenarea pajiștilor umede și conversia în terenuri arabile sau pășuni;
- regularizarea râurilor și distrugerea ecosistemelor aluviale;
- împădurirea pajiștilor cu productivitate scăzută;
- distrugerea vegetației arbustive pentru extinderea suprafețelor pășunilor;
- abandonarea pajiștilor și pășunilor, în special în zonele înalte, mai greu accesibile, care vor fi invadate de vegetația forestieră.

Fondul forestier

Fondul forestier al județului Maramureș se întinde pe o suprafață totală de circ 259.000 ha, din care 41,5% sunt păduri de rășinoase și 57,8% de foioase, restul fiind ocupat de alte terenuri forestiere. Din totalul pădurilor, 54,1% au dublu rol de protecție și producție, iar restul exclusiv de producție. Acestea sunt concentrate mai ales în zona montană și deal a județului. 77,4% dintre păduri se află în proprietatea statului și a UAT-urilor, restul fiind deținute de proprietari privați – fie ei persoane fizice sau juridice, acest procent fiind în creștere, pe fondul continuării procesului de retrocedări. Cele mai mari probleme sunt legate de pădurile proprietate privată, mai ales pentru cele cu suprafețe restrânse, care nu sunt întotdeauna păzite și la nivelul cărora nu sunt derulate obligatoriu lucrări de amenajament silvic. Din perspectiva gradului de împădurire (41,1% din suprafața totală), județul Maramureș ocupă una dintre primele poziții la nivel național, neexistând zone cu deficit de vegetație forestieră. Totuși, asupra pădurilor din județ se manifestă numeroase presiuni naturale, legate mai ales de schimbările climatice (secetă, inundații, vijelii), dar mai ales antropice (tăieri ilegale, lucrări de amenajament silvic deficitare, lipsa pazei etc.), care conduc la amplificarea riscurilor naturale, mai ales în zonele montane (de ex. inundații).

2.2.5 Arii naturale protejate

La nivelul județului Maramureș există un număr de 59 de arii protejate, dintre care 35 sunt de interes național, 17 situri de Natura 2000, 1 parc național, iar 6 sunt arii naturale protejate de interes local, care reunesc o biodiversitate ridicată (habitate de diverse tipuri, specii de floră și faună de interes comunitar și național), aflată într-o stare relativ bună de conservare. De asemenea, la nivel județean există 12 situri de importanță comunitară (SCI-uri), după cum urmează:

- ROSCI0003 Arboretele de castan comestibil de la Baia Mare – custode Ocolul Silvic Municipal Baia Mare;
- ROSCI0030 Defileul Lăpușului – custode Asociația Profesională Geommed;
- ROSCI0089 Gutâi – Creasta Cocoșului – custode Asociația EcoLogic;
- ROSCI0092 Igniș – administrator Parcul Național Munții Maramureșului;
- ROSCI0124 Munții Maramureșului - administrator Parcul Național Munții Maramureșului;
- ROSCI0125 Munții Rodnei - administrator Parcul Național Munții Rodnei;
- ROSCI0251 Tisa Superioară – custode Asociația Heidenroslein;
- ROSCI0264 Valea Izei și Dealul Solovan – administrator SC Mircea Mara SRL;

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

- ROSCI0192 Peștera Măgurici – jud. Maramureș și Sălaj, custode Asociația Grupul de Acțiune Locală Valea Someșului;
- ROSCI0275 Bârsău Șomcuta – jud. Maramureș și Satu Mare;
- ROSCI0285 Codrii seculari de la Strâmbu Băiuț – custode WWF. Programul Dunăre Carpați;
- ROSCI0358 Pricop Huta Certeze – jud. Maramureș și Satu Mare – custode Asociația Heidenroslein.

La acestea se adaugă 5 arii de protecție specială avifaunistică:

- ROSPA0085 Munții Rodnei – administrator Parcul Național Munții Rodnei;
- ROSPA0131 Munții Maramureșului – administrator Parcul Național Munții Maramureșului;
- ROSPA0134 Munții Gutâi – administrator Parcul Național Munții Maramureșului;
- ROSPA0143 Tisa Superioară – custode Asociația Heidenroslein;
- ROSPA0114 Cursul Mijlociu al Someșului – jud. Maramureș și Sălaj.

În anul 2013 din cele 59 de arii naturale protejate, doar 43 au administrator sau custode, la celelalte, până la atribuirea în custodie/administrare, managementul este asigurat de Agenția pentru Protecția Mediului Maramureș.

În ceea ce privește Planurile de management ale ariilor naturale protejate, la nivelul județului nu există niciunul aprobat de către Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice printr-un act normativ. Totuși, două astfel de planuri sunt în curs de aprobare la ministerul de resort, iar două regulamente pentru arii protejate din județ au fost aprobate în anul 2013 prin ordin de ministru.

În prezent, la nivel județean se implementează următoarele proiecte cu finanțare nerambursabilă pentru protejarea biodiversității:

- 1) ”Managementul durabil al sitului Natura 2000 Igniș” – beneficiar APM Maramureș, în valoare de circa 600.000 Euro, finanțat din POS MEDIU 2007-2013 – în cadrul căruia va fi elaborat și planul de management al acestei arii protejate;
- 2) ”Măsuri de management conservativ al biodiversității din Parcul Național Munții Rodnei” – cu o valoare de circa 590.000 Euro, co-finanțat din POS MEDIU 2007-2013, beneficiar Administrația Parcului Național Munții Rodnei;
- 3) ”Măsuri de implementare privind creșterea gradului de informare și conștientizare din Parcul Național Munții Rodnei” – cu o valoare de 3 mil. Euro, co-finanțat din POS MEDIU 2007-2013, beneficiar Consiliul Județean Maramureș.

Cu toate acestea, asupra ariilor naturale protejate din județ continuă să se manifeste o serie de presiuni antropice semnificative, precum:

- Extinderea suprafețelor din intravilan, din cadrul terenurilor aflate în administrarea comunităților locale, cuprinzând porțiuni de teren în ariile protejate;
- Afectarea florei, faunei și a peisajului din ariile protejate din cauza lucrărilor de investiții în microhidrocentrale pe cursurile de ape, (în timpul execuției lucrărilor, dar și pe parcursul exploatării acestora);
- Fragmentarea habitatelor multor specii și întreruperea conectivității longitudinale (prin bararea cursurilor de apă) și laterale (prin îndiguirea zonelor inundabile, blocarea sau restrângerea drastic a rutelor de migrație a speciilor de pești și a accesului la locurile potrivite pentru reproducere și hrănire);
- Activități economice și turistice, precum cariere, balastiere, exploatare forestiere, pârtii de ski etc. - care se desfășoară în mod nesustenabil și cauzează modificarea formelor de relief, acumularea de deșeuri, dezechilibre ale ecosistemelor, lipsa de continuitate în politicile de amenajare a teritoriului și altele.

2.2.6 Gestionarea deșeurilor

În prezent, toate localitățile urbane și rurale din județul Maramureș beneficiază de servicii de salubritate, însă nu toți locuitorii plătesc și, implicit, nu beneficiază de aceste servicii. Operatorii de salubritate sunt fie privați, în UAT-uri au concesionat serviciul către diferite firme de profil (de ex. Baia Mare, Sighetu-Marmației, Baia Sprie, Vișeu de Sus, Tăuții Măgherauș etc.), fie publici, prin intermediul unor companii sau servicii specializate administrate de autoritățile publice locale (de ex. Borșa, Târgu Lăpuș, Ulmeni, Șomcuta Mare etc.)

Printr-un proiect PHARE derulat anterior (ECO SISTEM), în orașul Târgu Lăpuș și comuna Coroieni s-au achiziționat containere zincate de 1,1 mc, europubele de 0,24 mc, europubele de 0,12 mc, lăzi pentru compost individual și containere de 5,5 mc, autogunoiere între 10 și 20 mc. În prezent, în mediul urban există, în general, recipiente pentru colectare deșeurilor biodegradabile, însă colectarea selectivă se rezumă la unele centre urbane din județ, fără a cuprinde totuși deșeurile periculoase. Spre exemplu, operatorul de salubritate din Baia Mare – DRUSAL, a amenajat insule ecologice, existând containere pentru colectare selectivă și igloo-uri lângă platformele de colectare a deșeurilor din municipiu. La Târgu Lăpuș fiecare bloc a primit o baterie de colectare selectivă, iar locuințele individuale au primit opțional lăzi pentru compost.

De asemenea, echipamentele de salubritate sunt învechite, mijloacele de transport a deșeurilor colectate în județ nu sunt eficiente și nu sunt specializate pentru transfer, depozitele de deșeurii neconforme din Maramureș nu dispun de instalații de compostare, transfer și nici de tratare mecano-biologică a acestora, eliminarea asigurându-se preponderent prin depozitare.

Cu toate acestea, în județ funcționează mai multe capacități private de reciclare: CALEX Baia Mare (instalație de extrudare și regranulare deșeurii din plastic), CRIROB SALUBRIS Vișeu de Sus (stație de sortare și reciclare deșeurii), DRUSAL Baia Mare (echipamente de balotare deșeurii), EPICENTRUM Baia Mare (instalații de reciclare a DEEE), REMAT MARAMUREȘ Baia Mare (instalații de sortare), COZMIRCOM Baia Mare (topitorie de metale), GLOD SAL Bârsana (stație de sortare și reciclare), HERODOT GRUP Sighetu Marmației (echipamente de balotat deșeurii), ECOVIRA RECYCLING Târgu Lăpuș (echipamente de balotat) etc.

Cea mai mare parte a deșeurilor colectate în județ sunt eliminate prin depozitare în depozitele neconforme. Acestea au fost în număr de 7, însă 5 au fost deja închise (Cavnic – 2009; Seini – 2010; Târgu Lăpuș - 2012; Borșa – 2013; Vișeu de Sus – 2014), singurele două care mai funcționează până în anul 2017 fiind Satu Nou de Jos (Baia Mare) și cel de la Sighetu Marmației (cu o suprafață de circa 22 ha și o capacitate de 4,2 mil. mc), administrate de operatori privați (DRUSAL, respectiv HERODOT GRUP), unde sunt transportate și depozitate în prezent aproape toate deșeurile colectate în județ. În mod similar, cele 76 de platforme rurale de colectare a deșeurilor au fost deja închise. În anul 2013, în cele patru depozite neconforme funcționale la acel moment s-au depozitat 126,38 mil. tone de deșeurii (dintre care 97 mil. la Satu Nou de Jos și 24 la Sighetu Marmației), în scădere cu 36,5% față de anul 2007, scăderea putând fi pusă și pe seama modificării modalității de cântărire a acestora.

În anul 2013, la nivelul județului Maramureș s-au colectat circa 120.900 de tone de deșeurii menajere și asimilabile, cele mai multe provenind din municipiile Baia Mare (86.782 de tone, inclusiv unele localități din jurul acesteia unde DRUSAL furnizează servicii de salubritate), respectiv Sighetu Marmației (14.301 de tone). Dintre acestea, doar 29.965 de tone (24,8% din total) au fost valorificate (mai ales deșeurii industriale reciclabile, deșeurii vegetale, pământ și pietre), restul fiind eliminate prin depozitare.

În ceea ce privește deșeurile din servicii municipale colectate, acestea s-au cifrat în anul 2013 la 37.400 de tone, dintre care 19.731 de tone au fost deșeurii stradale, 758 de tone deșeurii din piețe, 3.472 de tone deșeurii din spații verzi, 7.410 de tone deșeurii voluminoase, iar 6.073 de tone deșeurii din construcții și demolări

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

(+91,5% față de anul 2007). În realitate, cantitatea reală de deșeuri generate de lucrări de construcții și demolări e mult mai mare, însă acestea sunt frecvent reutilizate în gospodăria proprie sau depozitate necontrolat.

În județul Maramureș există un număr de peste 50 de operatori autorizați să colecteze și să valorifice deșeurile industriale (hârtie, carton, lemn, sticlă, metale etc.). 32 operatori economici din județ sunt autorizați să colecteze/recicleze/valorifice deșeuri de ambalaje (PET, plastic), existând inclusiv puncte de colectare în Baia Mare, Sighetu Marmăției, Seini, Baia Sprie, Vișeu de Sus, Borșa și Târgu Lăpuș. Datele statistice ale APM indică faptul că 79 de agenți economici din județ au încheiate contracte cu firme specializate de colectare a ambalajelor, iar peste 367.000 de locuitori ai județului (78% din total) au colectat separat deșeuri de ambalaje, în anul 2013 fiind colectate 895 de tone de PET-uri, 154 de tone de plastic, 599 de hârtie, 123 de sticlă, 153 de metal, 159 de lemn. În unele complexe comerciale din Baia Mare există puncte de colectare a deșeurilor din ambalaje. Dintre aceștia, 27 de operatori economici care dețin instalații de brichetare a rumegușului, având în vedere că ramura de prelucrare a lemnului și a mobilei generează cea mai mare parte din producția industrială. Deșeurile agricole generate în exploatațile individuale sunt, în general, gestionate de către deținătorii de animale la fertilizarea naturală a terenurilor agricole. Stocarea dejecțiilor de animale în gospodăria este una dintre sursele importante de poluare a apelor freatiche.

În 2013 deșeurile rezultate din activitatea medicală de la nivelul județului au fost colectate și transportate, pe bază de contract cu unitățile medicale, de către 3 operatori autorizați și au fost eliminate prin incinerare de către S.C. IF TEHNOLOGII S.R.L. Cluj-Napoca, S.C. PRO AIR CLEAN S.A. Timișoara, respectiv prin sterilizare de către S.C. ECO SERVTRANS S.R.L. Sibiu, I.F. Dragoș Stana Baia Mare și Spitalul de Pneumoftiziologie Baia Mare. Cantitatea de deșeuri medicale colectate în anul 2013 din județ a fost de peste 129 de tone.

În ce privește sistemul de colectare VSU (vehicule scoase din uz), în județ sunt autorizați 15 de operatori economici pentru colectare/dezmembrare/valorificare și un singur operator pentru tratare. În anul 2012, la nivelul județului Maramureș au fost colectate 1.109 vehicule scoase din uz, din care 521 prin Programul Național de Înnoire a Parcului Auto. Alți 2 operatori economici din județ sunt autorizați să colecteze uleiuri uzate, aceștia colectând peste 100.000 de tone anual.

În 2013 în județul Maramureș, au fost inventariate 11 stații de epurare care au generat 3.538 de tone de nămoluri, dintre care 90% la stația de epurare Baia Mare (aparținând S.C. VITAL S.A.), acesta fiind depozitat la depozitul de deșeuri din Satu Nou de Jos. În celelalte stații de epurare din județ, cantitățile relativ mici de nămol sunt depozitate pe platforme și deshidratate.

În ceea ce privește colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE), în județul Maramureș sunt autorizați 12 operatori economici, care au colectat în 2013 o cantitate de circa 79 de tone, dintre care 74 au fost trimise la tratare. La acestea se adaugă deșeurile colectate în cadrul campaniilor desfășurate de Asociația Română pentru Reciclare – ROREC. Per ansamblu, din județ s-au colectat în anul 2013 aproape 319 tone de DEEE, în creștere de 4,1 ori față de anul 2007.

În județul Maramureș sunt autorizați 34 de operatori care colectează deșeuri de baterii și acumulatori, care au colectat, în anul 2013, 522 de tone de astfel de produse, din care 500 de tone au fost trimise la tratare.

Comisariatul Județean al Gărzii de Mediu, împreună cu SGA și ISU Maramureș au publicat în anul 2014 un raport care indica faptul că majoritatea localităților din județ se confruntă cu probleme legate de salubritate, colmatarea șanțurilor și rigolelor de scurgere și depozitarea necontrolată a deșeurilor în circa 200 de locații identificate, în special la nivelul cursurilor de apă și a căilor de comunicații. Urmare a acestor constatări, s-au aplicat trei avertismente pentru Borșa, Bogdan Vodă și Strâmtura și două contravenții în valoare de 20 mii lei pentru Bârsana și Poienile de sub Munte.

O mare parte dintre problemele identificate în ceea ce privește managementul deșeurilor din județ vor fi rezolvate o dată cu finalizarea proiectului „Sistem Integrat de Management al Deșeurilor în județul

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Maramureș”, aflat în implementare, cu o valoare de circa 230 mil. lei, cu co-finanțare din POS MEDIU 2007-2013. Acesta prevede următoarele obiective majore:

- Implementarea unui sistem de colectare selectivă în mediul rural și urban, prin amplasarea de containere tip Igloo la colț de stradă pentru următoarele fracții de deșeuri: hârtie /carton, metal +plastic, sticlă;
- Achiziționarea de containere pentru deșeuri menajere (1.218 buc. a 1,1 m³), Igloo-uri pentru colectare selectivă (9.919 buc. a 1,1 m³), pubele (2.759 buc. a 0,12 m³), compostoare individuale pentru deșeuri biodegradabile (82.785 buc.);
- Construirea a 3 stații de transfer în Târgu Lăpuș (capacitate 10.000 t/an), Moisei (capacitate 31.000 t/an) și Sighetu Marmației (capacitate 25.000 t/an). Achiziționarea a 9 vehicule de transfer de mare tonaj, a 6 remorci, pentru transferul la CMID și a 25 de containere de transfer;
- Construirea a 2 stații de sortare, una în Sârbi (în cadrul CMID – de capacitate 32.000 t/an) și una la Sighetu Marmației (capacitate 22.600 t/an);
- Construirea unei stații TMB (tratate mecano-biologică) la CMID în localitatea Sârbi (capacitate 150.000 t/an);
- Construirea unui depozit ecologic de deșeuri nepericuloase situat în cadrul CMID Sârbi, cu o capacitate totală de 1.946.466,4 m³, o suprafață de circa 20 ha și o durată de viață de 28 de ani. Prima celulă va avea capacitatea de 450.449,10 mc/an, fiind dimensionată pentru aproximativ 6 ani;
- Amenajarea a 7 puncte de colectare DEEE la Borșa, Seini, Șomcuta Mare, Târgu Lăpuș, Sighetu Marmației, Vișeu de Sus și Borșa;
- Depozitele de deșeuri urbane neconforme de la Borșa, Seini și Târgu-Lăpuș vor fi curățate prin transportul deșeurilor la cel mai apropiat depozit și amplasamentul va fi ecologizat. Depozitele de deșeuri urbane neconforme de la Baia Mare, Sighetu-Marmației și Vișeu De Sus vor fi închise și acoperite conform normativului tehnic în vigoare;
- Susținerea de campanii de informare publică și conștientizare a publicului, focalizate pe necesitatea implementării unui sistem de gestiune a deșeurilor corespunzător și eficient.

Proiectul a fost conceput pentru o cantitate anuală de deșeuri colectate în județ de circa 205.000 de tone, dintre care peste 25% ambalaje. În vederea realizării și funcționalizării sistemului integrat de management al deșeurilor ce va fi finalizat în curând l-a nivel județean s-a constituit Asociația de Dezvoltare Intercomunitară de Gestiune Integrată a Deșeurilor Menajere Maramureș, care are un număr de 77 UAT membre. Serviciile de operare ale sistemului, respectiv a infrastructurii create prin proiect, vor fi delegate prin licitație unuia sau mai multor operatori care se vor ocupa de colectarea deșeurilor din 4 zone, transportul, transferul, sortarea, tratarea și depozitarea acestora.

2.2.7 Spații verzi

În ceea ce privește spațiile verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri, baze sportive) din cele 13 orașe ale județului Maramureș, acestea măsurau, conform datelor INS, în anul 2014, 577 ha, în creștere cu 8,7% față de anul 2007. Singurele creșteri s-au înregistrat în cazul orașelor Baia Mare (+48 ha) și Vișeu de Sus (+2 ha), în timp ce în Borșa au scăzut cu 4 ha. Totuși, trebuie menționat faptul că această creștere nu poate fi pusă atât pe seama amenajării de noi spații verzi, cât a reclasificării unor terenuri deja existente în această categorie. În acest context, se remarcă orașul Cavnic, cu o suprafață foarte extinsă de spații verzi – 352 ha (mai mult decât dublu față de Baia Mare), cel mai probabil ca urmare a includerii în această categorie și a domeniilor schiabile.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Din perspectiva suprafeței medii de spații/locuitor, cea mai bună situație se înregistrează în orașul Cavnic (658 mp/locuitor), urmat de Seini și Baia Sore (cu 21,9, respectiv 20,5 mp/locuitor), iar cea mai deficitară în Borșa, Târgu Lăpuș, Ulmeni, Vișeu de Sus, Sighetu Marmației, Șomcuta Mare, Dragomirești, Săliște de Sus și Baia Mare (sub 10 mp/locuitor).

Orașele din județ care trebuie să investească în amenajarea de noi spații verzi (minim 2,5 mil. mp sau 250 ha) pentru a îndeplini standardul minimal de 26 mp/locuitor, impus prin OUG nr. 114/2007.

În altă ordine de idei, datele APM Maramureș indică un inventar de circa 781 ha de spații verzi în zonele urbane din județ, net superior celui comunicat de INS, dată fiind metodologia diferită de calcul. Chiar și în acest context, o serie de orașe din județ (Baia Mare, Sighetu Marmației, Baia Sprie, Șomcuta Mare, Târgu Lăpuș, Ulmeni, Vișeu de Sus) nu depășesc 20 mp de spațiu verde pe locuitor.

În perioada anterioară de programare, s-au executat lucrări de modernizare și amenajare a spațiilor verzi din orașele Baia Mare (Parcul Public Central – 4 ha), Baia Sprie (spații verzi Microraiion Vest), cu fonduri din POR 2007-2013, precum și din orașele Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus, Ulmeni, Dragomirești (Administrația Fondului de Mediu). De asemenea, s-a investit din fondurile autorităților publice locale în modernizarea spațiilor verzi din Baia Mare (de ex. Parcul Mara), Sighetu Marmației (Parc Grădina Morii), Borșa (Parcul Central) etc.

Cu toate acestea, multe spații verzi și de agrement din mediul urban sunt neigienizate și necesită lucrări de reabilitare și modernizare. Dintre acestea putem menționa Grădina Zoologică din Baia Mare, zona Teplița din Sighetu Marmației ș.a.m.d.

Zgomotul

Începând cu anul 2011, APM Maramureș are o rețeaua de monitorizare a zgomotului urban, care cuprinde **33** de puncte de măsurare a nivelului echivalent de zgomot.

Pe parcursul anului 2016 Agenția pentru Protecția Mediului Maramureș a efectuat **297** de măsurări acustice.

Aceste măsurări s-au efectuat pentru evaluarea nivelului echivalent de zgomot produs de traficul rutier, parcuri, piețe agroalimentare, parcuri auto, zona feroviară, pasaje pietonale, școli și zonă industrială.

În continuare este prezentată situația **evoluției măsurărilor de zgomot efectuate de APM Maramureș în perioada 2012-2016**

Măsurările efectuate în interiorul celor 2 parcuri în perioada 2012-2016 au evidențiat ușoare depășiri ale valorii maxime admise de 60 dB(A) la nivelul **trimestrului I** al anului 2012.

Nivelul echivalent de zgomot măsurat la limita parcurilor în perioada 2012- 2016 nu a depășit valoarea maximă admisă de 90 dB(A).

Măsurările efectuate în interiorul pieței agroalimentare în perioada 2012-2016 nu a depășit valoarea maximă admisă de 70 dB(A).

Nivelul echivalent de zgomot măsurat în zona feroviară în perioada 2012-2016 nu a depășit valoarea maximă admisă de 70 dB(A).

La pasajele pietonale, valorile măsurate în perioada 2012-2016 au depășit nivelul maxim admis de 65 dB(A), exceptând anul 2014 și 2016 când valorile măsurate nu au depășit nivelul maxim admis de 65 dB(A).

Nivelul echivalent de zgomot măsurat în incinta celor 2 școli între anii 2012- 2016 nu a depășit valoarea maxim admisă de 85 dB(A).

Nivelul echivalent de zgomot măsurat în zona industrială în perioada 2012- 2016 nu a depășit valoarea maxim admisă de 65 dB(A).

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Măsurările efectuate la **străzile de categoria I** în perioada 2012-2016 nu au evidențiat depășiri ale valorii maxime admise de 75-85 dB(A).

Măsurările efectuate la **străzile de categoria II** în perioada 2012-2016 au evidențiat depășiri ale valorii maxime admise de 70 dB(A) pe toată perioada celor 5 ani, exceptând trim.II al anului 2015 și 2016, respectiv trim.IV al anului 2016.

La **străzile de categoria III**, valorile măsurate în perioada 2012-2016 au depășit nivelul maxim admis de 65 dB(A) între anii 2012 – 2014, urmând ca în anul 2015 valorile măsurate să nu depășească nivelul maxim admis de 65 dB(A), iar la nivelul anului 2016 depășirile au fost evidențiate doar în trimestrul IV.

Hărți strategice de zgomot

Conform Directivei 2002/49/EC și transpusă în legislația românească prin HG 321/2005 modificată și completată prin HG 1260/2012, privind evaluarea și administrarea zgomotului ambiental, toate aglomerările urbane, drumurile naționale importante, magistralele de cale ferată și aeroporturile mari, trebuiesc aibă întocmite, hărți de zgomot care să oglindească situația zgomotului urban.

Situația actuală de realizarea hărților de zgomot pentru județul Maramureș este următoarea:

1. Aeroportul Internațional Baia Mare a finalizat strategia de zgomot în luna mai 2013.
2. Primăria Municipiului Baia Mare a finalizat strategia de zgomot în luna octombrie 2014.
3. Pentru cele 3 tronsoane de drum național (conform Anexei la HG 1260/2012), conform site-ului CNADR secțiunea Comunicare – Hărți strategice de zgomot, reiese faptul că CNADR a finalizat hărțile strategice de zgomot pentru cele 3 tronsoane de drum național (conform Anexei la HG 1260/2012).
 - DN1C 139+539-147+938 DJ193-M.Baia Mare – finalizat
 - DN1C 153+851-177+23 M.Baia Mare + DJ 1091(Seini) – finalizat
 - DN18 3+522+803 M.Baia Mare – DJ184 (Baia Sprie) – finalizat

2.2.8 Managementul riscului

Riscuri naturale

Principalele riscuri naturale la care este expus județul Maramureș sunt, în conformitate cu Planul județean de analiză și acoperire a riscurilor și a hărților cu zone de risc la inundații (EPRI), următoarele:

- a) **inundațiile** – zonele expuse la riscul de inundații măsoară peste 28.000 ha de teren, iar frecvența medie de producere a inundațiilor pe teritoriul județului este de 2-3 inundații/an, durata acestora variind de la 12 la 15 ore pe cursurile mici, la 5-6 zile pe râurile mai importante. Cele mai importante inundații din județ s-au produs în anul 1970 pe râul Someș, în 2001 pe râul Tisa și în 2008 pe râul Vișeu. Viiturile se produc cel mai adesea în lunile martie, aprilie și mai, de ex. pe râul Vișeu, Iza, Cisla, Vaser, Ruscova, acestea fiind cel mai adesea de natură pluvionivală (precipitații sub formă de ploi, dar și apă rezultată din topirea zăpezii). Debitele maxime istorice au ajuns, de exemplu, pentru râul Vișeu de circa 900 mc/s, iar Lăpuș de circa 300-400 mc/s. Zonele cu risc semnificativ la inundații sunt râurile Tisa, Rona, Vișeu, Ruscova, Vaser, Țâsla, Iza, Cosău (Depresiunea Maramureșului), Someș, Sălaj, Bârsău, Lăpuș, Dobric, Căvnic, Săsar sau Firiza (în Țara Chioarului, Țara Lăpușului, Țara Codrului). Localitățile din județ care au fost afectate recent de inundații sunt Sighetu Marmăției (2001), Borșa (1998, 2001), Moisei (1998), Vișeu de Sus (2001), Leordina (2001), Petrova (2001), Bistra (2001), Săcel (1999), Dragomirești (1999), Botiza (2000), Șieu (2001), Strâmtura (1999) etc., toate acestea necesitând investiții suplimentare în lucrări de protecție împotriva inundațiilor;
- b) **alunecările de teren** – la nivelul județului există un număr de 32 de UAT-uri în care s-au produs, de-a lungul timpului, alunecări de teren (cel mai ridicat risc fiind cuantificat pentru Mireșu Mare, Groși, Dumbrăvița, Băsești și Bicz, respectiv 2 în care s-au produs prăbușiri de teren (Ocna Șugatag, Rona de Sus). Acestea pot fi reactivate în caz de precipitații abundente, mai ales în contextul defrișărilor ilegale, a lipsei de întreținere a lucrărilor de stabilizare, a manifestării fenomenelor asociate

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

schimbărilor climatice. Principalele zone afectate de alunecări de teren din județ sunt Borșa (Cercănel), Moisei, Vișeu de Sus (Arșița, Lunca Suseni), Bistra (Valea Hreschiu), Rona de Sus (Valea Jidicia, Valea Hîjii Culme), Vadu Izei (Bazinul Săratei), Valea Chioarului (Coasta Mare, Râtu Morii, Braniște), Ilba, Târgu Lăpuș (Rohia), Sighetu Marmăției (Valea Mare), Bicz (Ciuta).

- c) **incendiile de pădure și vegetație uscată** – prin prisma suprafețelor extinse ocupate cu păduri (peste 40% din suprafața totală), județul Maramureș este foarte vulnerabil la incendii de pădure, mai ales în perioada de primăvară, când proprietarii derulează lucrări de igienizare, în perioadele de secetă din sezonul cald, dar și în perioadele de sărbătoare sau de weekend, când pădurile sunt folosite ca locuri de picnic. În zonele agricole se înregistrează anual peste 200 de incendii de vegetație uscată, influențate de practicile agricole tradiționale de igienizare, dar și de condițiile meteo;
- d) **avalanșe** – în zona montană a județului, mai ales în culoarele traversate de căi de comunicații (în zona pasurilor și trecătorilor, dar și a orașelor Cavnic, Baia Sprie, Borșa, Băiuț etc.), există risc de producere de avalanșe ca urmare a căderilor masive de zăpadă, pe terenuri cu pantă mare, urmate de perioade de încălzire bruscă a vremii;
- e) **cutremure** – în conformitate cu prevederile Legii nr. 575 din 2001, privind aprobarea PATN, Secțiunea a V-a - Zone de risc natural, municipiile Baia Mare și Sighetu Marmăției, precum și orașele Baia Sprie și Cavnic, sunt UAT urbane, amplasate în zone pentru care intensitatea seismică, echivalată pe baza parametrilor de calcul privind zonarea seismică a teritoriului României, este minimum VII (exprimată în grade MSK). Celelalte localități din zona de competență sunt încadrate sub VII MSK.

La acestea se adaugă riscurile antropice, legate de:

- a) **activitățile industriale:** cu precădere în zonele Baia Mare, Sighetu Marmăției, Ulmeni, Borșa, Baia Sprie etc. – unde există operatori economici care dețin substanțe periculoase, halde de steril și iazuri de decantare de la fostele exploatare miniere;
- b) **activități de transport** – riscul producerii de accidente pe principalele căi de comunicații rutiere, feroviare și aeriene;
- c) **riscul de poluare a apelor** – mai ales cu apele de mină neepurate sau insuficient epurate, cianurile și metalele grele din haldele de steril și iazurile de decantare;
- d) **riscul de avarie a unor construcții** – de ex. barajul de la Acumularea Firiza și alte lacuri de acumulare din județ, iazurile de decantare, unele construcții industriale de mari dimensiuni, clădiri vechi etc.;
- e) **accidente la rețelele de utilități publice** – întreruperea furnizării de energie electrică, gaze naturale, alimentare cu apă, canalizare etc.;
- f) **producerea de incendii:** cu o frecvență mai ridicată la locuințele populației, unitățile industriale care utilizează materii prime și materiale ușor inflamabile (textile, industria prelucrării lemnului etc.), la pădurile cu rol de agrement. În anul 2014, 4 persoane au decedat și 10 au fost rănite în urma unor incendii, pagubele depășind un milion de Euro.

2.2.9 Dezvoltarea teritorială și economia județului

2.2.9.1 Structura economică a județului

Sectorul primar (agriculturii, silviculturii și pescuitului)

Sectorul secundar (industrial) și al construcțiilor

Județul Maramureș realizează 1,5% din producția industrială a României și 14,6% din cea a regiunii Nord-Vest. Cea mai mare contribuție o are industria prelucrătoare, mai ales prin ramurile de prelucrare a lemnului și mobilei, respectiv industria echipamentelor electrice.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

În prezent, ramurile industriale care contribuie cel mai mult la producția industrială a județului Maramureș sunt:

- 1. Industria de mobilă și de prelucrare a lemnului** - cu o cifră de afaceri de circa 560 mil. Euro (44,5% din producția industrială totală a județului în 2014) și peste 14.600 de salariați (36,7% din total), aceasta beneficiază de prezența mai multor fabrici de mobilă, cu precădere scaune, mese, canapele, saltele și alte tipuri de mobilier tapițat pentru toată locuința, dar și de parchet, plinte, panouri, elemente de tâmplărie, grinzi, galerii, scări, lambriuri, elemente mulate și placaje, căsuțe de lemn, butoaie de lemn, cherestea, lemn de foc, paleți și europaleti, peleți, frize, traverse, grinzi și alte produse din lemn, amplasate mai ales în orașele Baia Mare, Sighetu Marmăției, Târgu Lăpuș, Satulung, Seini, Vișeu de Sus, Câmpulung la Tisa, Șomcuta Mare, Coroieni, Boiu Mare, Fărcașa etc. și care furnizează produse unor conține internaționale.
- 2. Industria de echipamente și componente electrice** – cu o cifră de afaceri de circa 260 mil. Euro anual (21% din total) și peste 3.200 de salariați (8%), s-a dezvoltat recent, odată cu instalarea mai multor investitori străini din domeniu. Gama de produse include posturi de transformare și tablouri electrice, componente pentru sisteme de legături electrice, cablaje electrice, echipamente și componente pentru sisteme de distribuție a energiei electrice (Facilitățile de producție sunt concentrate în Baia Mare, Tăuții Măgherauș și Fărcașa. Volumul exporturilor de astfel de produse este de peste 300 mil. Euro pe an, fiind în cea mai mare parte produse cu o valoare adăugată mai ridicată.
- 3. Industria confecțiilor și a pielăriei (ușoară)** – generează o cifră de afaceri relativ redusă (circa 40 mil. Euro, 3% din total), însă asigură peste 5.300 de locuri de muncă (13,4% din total), mai ales pentru femei. Unitățile de profil din județ, sunt specializate pe producția de articole de îmbrăcăminte, încălțăminte și de pielărie pentru femei, bărbați și copii, cu precădere în sistem lohn pentru export. Volumul exporturilor se ridică la circa 80 mil. Euro anual.
- 4. Industria alimentară și a băuturilor** – realizează o cifră de afaceri anuală de peste 500 mil. Lei (9% din total) și asigură 5.200 de locuri de muncă (13,2% din total). Numeroasele unități din județ produc carne, conserve și preparate din carne, produse de patiserie, cofetărie și panificație, produse lactate, băuturi alcoolice distilate, produse din legume și fructe etc. și sunt concentrate în Baia Mare, Baia Sprie și Seini. Exportul de produse agroalimentare este de circa 15 mil. Euro/an, cea mai mare parte a produselor realizate în județ fiind destinate pieței interne.
- 5. Industria construcțiilor metalice și prelucrării metalelor** – are o tradiție îndelungată la nivelul județului, fiind strâns legată de exploatarea minereurilor din zonă. Această ramură realizează o cifră de afaceri anuală de peste 540 mil. Lei (10% din total) și asigură 3.800 de locuri. Companiile din județ realizează o gamă complexă de articole din metal, precum tâmplărie din Aluminii, pereți cortină și fațade compozite, confecții metalice, hale industriale, scări industriale, silozuri, buncăre, porți, uși, garduri, elemente de feronerie, balustrade, balcoane, structuri sudate pentru industria auto, organe de asamblare, piese din Aluminii pentru industria aeronautică, grătare pentru electrocasnice, componente, subansambluri și mecanisme din tablă, cazane din oțel, sobe de gătit și încălzit, accesorii și elemente de șasiu pentru autocamioane, piese turnate din fontă, oțel și neferoase, piese vulcanizate, debitare de metale, etc. Unitățile de producție sunt concentrate în Baia Mare, Sighetu Marmăției, Tăuții-Măgherauș și Dumbrăvița. Exporturile totale se cifrează la peste 70 de mil. Euro, majoritatea produselor realizate de companiile de profil din județ fiind exportate.

Alte ramuri cu potențial ridicat de dezvoltare la nivel local, dar care încă reunesc un număr relativ restrâns de companii, sunt cea de prelucrare a maselor plastice și cauciucului (cu precădere tâmplărie și profile PVC, curele de transmisie, piese din plastic, spume poliuretanic flexibile, polistiren expandat, componente antivibrație, tampoane, bușe, suporturi din cauciuc), cea de produse ceramice, cu o lungă tradiție la nivel județean (produse de uz menajer și gospodăresc – farfurii, platouri, vase, boluri, ghivece, jardiniere, căni,

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

ceainice, cești etc; betoane și prefabricate din beton; articole de sticlărie), cea de produse farmaceutice (medicamente și suplimente alimentare), de componente și subansambluri electronice, tipografică etc.

Dintre industriile care au înregistrat un declin semnificativ după 1989, putem menționa industria de extracție și prelucrare a minereurilor de Aur și Argint (care a dispărut aproape complet în prezent), dar și industria construcțiilor de mașini, de materiale de construcții, textilă. Per ansamblu, putem afirma că sectorul industrial din județ este bazat pe produse cu o valoare adăugată redusă și medie, care exploatează extensiv resursele naturale (lemn) și umane din zonă, fiind vulnerabil la creșterea prețurilor acestora, precum și la unele aspecte legate de sustenabilitatea de mediu. Deși aceste ramuri prezintă avantaje competitive considerabile (de ex. județul deține locul I la nivel național la producția și exportul de mobilă), pe piața internă și externă, pe fondul tradiției, know-how-ului, a personalului calificat, a clienților tradiționali, dezvoltarea lor este limitată de transferul tehnologic redus dinspre mediul de cercetare, precum și de slaba integrare pe orizontală și verticală, în lanțuri de furnizare (de ex. în industria alimentară).

În ceea ce privește sectorul construcțiilor, acesta contribuia, în anul 2012, cu 7% la valoarea adăugată brută generată la nivelul județului Maramureș, în scădere cu un punct procentual față de anul 2007, acesta fiind unul dintre cele mai afectate sectoare în timpul crizei economice globale, care a condus la scăderea componentei de dezvoltare rezidențială privată și a investițiilor de la bugetul de stat în infrastructură. Astfel, în anul 2013 la nivelul județului funcționau 1.333 de companii active în domeniul construcțiilor (în scădere cu 22,1% față de anul 2007), dintre care toate erau IMM-uri, la nivelul județului neexistând companii mari de profil. Cifra de afaceri totală generată de acestea se ridică la 1.045 mil. lei, în scădere nominală cu 8,6% față de anul 2007. Totuși sectorul construcțiilor continuă să ocupe peste 10.000 de persoane la nivel județean, ceea ce reprezintă 5,8% din totalul locurilor de muncă.

În județ funcționează companii din domeniul construcțiilor civile și industriale, drumurilor și podurilor, al instalațiilor electro-mecanice, al instalațiilor de securitate, al automatizărilor etc., la care se adaugă activități conexe precum închirierea de utilaje de construcții, de proiectare în construcții, de reparații echipamente, precum și de producere de agregate minerale, betoane și mortare, confecții metalice și din lemn etc. Dintre acestea, se remarcă prin cifra de afaceri și numărul de salariați companiile: ANTREPRIZA DE MONTAJ INSTALAȚII, DRUMURI ȘI PODURI MARAMUREȘ, ÎNTREPRINDEREA DE MONTAJ-INSTALAȚII, (din subordinea Consiliului Județean), CONREP, CONSTRUROM, INVESTA CCI, LONG PROJECT, TAFFO, TCM NORD, etc. Cele mai multe dintre companiile de profil își au sediul în Baia Mare, dar firme importante există și în Vișeu de Sus, Sighetu Marmăției, Târgu Lăpuș, Săpânța etc.

Sectorul terțiar (al serviciilor)

2.2.9.2 Dezvoltarea teritorială și utilizarea terenurilor

Organizarea administrativă. Dezvoltarea urbană și rurală

La nivelul anului 2015, județul Maramureș era organizat administrativ în 2 municipii (Baia Mare și Sighetu Marmăției), 11 orașe (Baia Sprie, Borșa, Cavnic, Dragomirești, Săliștea de Sus, Seini, Șomcuta Mare, Tăuții Măgherauș, Târgu Lăpuș, Ulmeni, Vișeu de Sus), inclusiv 33 de localități componente ale acestora și 63 comune, cu 186 sate.

Municipiul Baia Mare este reședința de județ și un pol gravitațional în regiunea de dezvoltare Nord-Vest, atât din punct de vedere demografic, cât și economic, aspect relevant în contextul preocupărilor tot mai frecvente pentru regionalizare și descentralizare.

Consiliului Județean Maramureș coordonează activitatea consiliilor comunale, orașenești și municipale, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean.

Utilizarea terenurilor

În intervalul 2007-2014, suprafața județului Maramureș a rămas constantă, respectiv 630.436 ha, ceea ce reprezintă 2,6% din suprafața totală a României. Dintre acestea, 426.706 ha (67,7% din total) se aflau în proprietate privată, iar 203.730 (32,3%) în proprietate publică.

În ceea ce privește modul de utilizare a terenurilor, 48,5% din teritoriul județean este reprezentat de suprafețe cu destinație agricolă, iar 51,5% de suprafețe non-agricole.

Schimbările în utilizarea terenurilor sunt minore și constau din creșterea suprafețelor non-agricole cu 5.017 ha, în defavoarea celor agricole. Mai exact, terenurile arabile au scăzut cu 2.874 ha, iar pășunile cu 3.225 ha, în timp ce suprafețele ocupate de păduri au crescut cu 1.342 ha, cele construite cu 1.351 ha, iar cele degradate și neproductive cu 2.267 ha.

Cele mai mari probleme cu care se confruntă județul Maramureș din perspectiva utilizării terenurilor sunt defrișările ilegale, mai ales de la nivelul pădurilor aflate în proprietate privată fără obligativitatea de a asigura amenajamentele silvice, și degradarea solurilor, prin eroziune (37,9% din suprafețele agricole), pseudogleizare (17,8%), gleizare (4,6%), eroziune în adâncime (11,9%), exces de umiditate (5,8%), poluare (8,1%) și alunecări de teren (3,9%).

În acest context, s-a stabilit că 44 de UAT din județul Maramureș sunt încadrate în categoria Zonelor Montane Defavorizate (ZMD), iar 3 în cea a Zonelor Defavorizate de Condiții Naturale Specifice, ambele cu impact negativ asupra productivității agricole (de ex. din cauza pantelor accentuate a terenurilor și a altitudinii ridicate).

Comunele din Zona Metropolitană Baia Mare se confruntă cu o creștere a terenurilor pentru realizarea de construcții rezidențiale și cu destinație economică.

Cele mai multe dintre acestea sunt amplasate în jurul municipiului Baia Mare, unde s-au realizat cele mai multe investiții în domeniul funcțiunilor industriale, comerciale, rezidențiale, de servicii etc.

Principalul front de expansiune urbană rămâne însă către vest (Tăuții Măgherauș) și sud (Recea, Groși), în partea de nord și vest existând bariera naturală a lanțului carpatic, cu terenuri mai accidentate, infrastructură de transport mai slab dezvoltată etc.

Aceste UAT-uri au, prin urmare, nevoie de reglementări urbanistice solide, pentru a preîntâmpina o dezvoltare haotică, care să nu țină cont de normativele privind asigurarea accesului la infrastructură tehnico-edilitară și echipamente publice. Relevante în acest sens sunt și prevederile noului Plan Urbanistic General al Municipiului Baia Mare și ale PATJ Maramureș, ambele de dată recentă. PATZ Sistemul Urban Baia Mare, unul dintre puținele existente la nivelul unei zone metropolitane din România, necesită actualizare pentru adaptarea sa la noile realități socio-economice din zonă, în condițiile în care a fost elaborat în anul 2006.

În ceea ce privește suprafețele intravilane ale orașelor, acestea totalizau, în 2014, 31.538 de hectare, în creștere cu 69,1% față de anul 2007. Creșterile au fost înregistrate în Sighetu Marmăției (+1.662 ha), Borșa (+2.020 ha), Săliștea de Sus (+2.130 ha), Seini (+1.137 ha), Șomcuta Mare (+3.648), Ulmeni (+304 ha) și Vișeu de Sus (+1.988 ha), rămânând neschimbate

Multe dintre UAT-urile din județ continuă să funcționeze pe baza unor planuri urbanistice elaborate în urmă cu 10-15 ani, disponibile adesea doar pe format hârtie, care au fost prelungite până în prezent prin hotărâri de consiliu local, dar care vor trebui actualizate urgent pentru a răspunde noilor realități socio-economice din județ.

2.2.9.3 Patrimoniul natural și cultural; Turism durabil

Județul Maramureș este una dintre destinațiile turistice cele mai populare și mai frecventate din România, atât pentru turiștii autohtoni, cât și pentru cei străini, prin prisma ofertei sale extrem de bogate și autentice, care cuprinde atât obiective de patrimoniu natural, cât și cultural (material și imaterial) unice în România.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Formele de turism pretabile pentru activitățile de profil din județ, din perspectiva potențialului de dezvoltare și a gradului actual de valorificare a acestuia, sunt turismul rural, turismul cultural-religios, turismul balnear, turismul de afaceri și turismul montan, la care se adaugă anumite nișe ale acestora, precum turismul ecologic, turismul ecvestru, turismul sportiv și turismul științific.

Dintre **resursele turistice naturale** ale județului, cele mai importante sunt:

Ariile naturale protejate din județ: în număr de 63 (din care 35 de interes național – 2 rezervații științifice, 14 rezervații naturale, 17 monumente ale naturii, 1 parc natural, 1 parc național; 21 de situri Natura 2000 – 16 situri de importanță comunitară și 5 arii de protecție specială avifaunistică; 1 sit de interes internațional; 6 arii naturale protejate de interes local), dintre care Rezervația Biosferei – Parcul Național Munții Rodnei este cea mai reprezentativă, având o suprafață de circa 9.800 ha pe teritoriul județului. La aceasta se adaugă alte situri Natura 2000 dar și arii naturale protejate de interes național (în număr de 33). Acestea sunt destinații atractive pentru eco-turism, cu posibilitate de observare și explorare a habitatelor naturale protejate, care cuprind o mare diversitate de floră și faună sălbatică, unele fiind pe cale de dispariție (turism academic și științific).

Zona montană a județului – cu precădere Munții Maramureșului și Munții Gutâului, unde se pot practica schiul), drumețiile, zborul cu parapanta alpinismul, cicloturismul, cursele de off-road, activități recreative în aer liber etc.

Lacurile, păstrăvăriile și cursurile de apă din județ – atractive pentru pescuitul recreațional, rafting și sporturile nautice.

Pădurile din județ - care dispun de un fond cinegetic considerabil (584.000 ha, 6 cabane de vânătoare ale Direcției Silvice) și unde se poate practica vânătoarea.

Resursele agricole, viticole și pomicole – care ocupă 305.000 ha și constituie baza pentru dezvoltarea turismului gastronomic.

Lacurile sărate de la Coștiui și Ocna Șugatag și izvoarele din zona Borșa – care conțin ape cu rol terapeutic.

În ceea ce privește **resursele materiale – elementele de patrimoniu** - cu potențial turistic (mai ales pentru turismul cultural și ecumenic) de la nivelul județului Maramureș, acesta cuprinde:

- Cele 8 biserici de lemn
- Cele 582 de monumente istorice, dintre care următoarele 180 de categoria A (importanță națională):
 - *situri arheologice (127)*, dintre care următoarele 22 de categoria A:
 - *monumente de arhitectură (416)*, dintre care următoarele 145 de categoria A:
 - *monumentele de for public (13)*, dintre care următoarele 3 de categoria A:
 - *monumentele memoriale și funerare (26)*, dintre care 10 de categoria A:
- Mocănița de pe Valea Vaserului – cunoscută în întreaga lume, este singura cale ferată forestieră din Europa unde mai funcționează locomotive cu abur.
- Cimitirul Vesel din Săpânța – este cel mai cunoscut obiectiv turistic din județul Maramureș și unul dintre cele mai cunoscute monumente funerare din lume
- Lăcașurile de cult din județ - dintre care se remarcă cele circa 100 de biserici de lemn, specifice județului, majoritatea fiind clasate ca monumente istorice, care favorizează dezvoltarea turismului ecumenic. La acestea se adaugă mănăstirile și schiturile din județ
- Patrimoniul cultural imaterial bogat al județului – care cuprinde tradiții și obiceiuri etnofolclorice consacrate
- Meșterii populari din Maramureș - cei mai cunoscuți meșterii populari în lemn și lut
- Bibliotecile publice din județ - în număr de 65 (Biblioteca Județeană "Petre Dulfu", 12 biblioteci municipale și orașenești și 52 comunale
- Instituțiile de spectacol din județ – ce cuprinde Teatrul Municipal din Baia Mare, etc
- Muzeele și casele memoriale din județ

Infrastructura sportivă și de agrement din județ, aflată în plin proces de extindere și modernizare, poate, de asemenea, constitui un argument în plus pentru atragerea de turiști, completând oferta turistică a Maramureșului.

Dintre obiectivele cele mai importante putem menționa:

- Domeniul Schiabil Cavnic
- Domeniul Schiabil Șuior
- Domeniul Schiabil Mogoșa
- Domeniul Schiabil Borșa
- Domeniul Schiabil Izvoare
- Băile Ocna Șugatag
- Lacurile de agrement Bodi-Mogoșa, Firiza, Nistru
- Parcurile și spațiile verzi din orașele județului

La nivel județean sunt clasificate 363 de structuri de primire turistică, cu un număr de 3.170 de camere și 6.744 locuri de cazare, majoritatea clasificate la 3 și 2 stele/flori.

De remarcat este s-au înregistrat creșteri ale circulației turistice la nivelul mai multor localități din județ.

2.2.9.4 Infrastructura de transport

În pofida faptului că este un județ aflat la granița Uniunii Europene cu spațiul ex-sovietic, că are o populație numeroasă și un potențial economic și turism considerabil, județul Maramureș are o poziție excentrică față de principalele coridoare TEN de transport rutier și feroviar. Practic, la nivelul județului, sunt incluse în rețeaua TEN globală doar următoarele obiective:

- Aeroportul Internațional Baia Mare
- Magistrala CF 400 Dej-Baia Mare-Satu Mare

Prin urmare, pentru intervalul de timp 2015-2020 nu sunt prevăzute în Master Planul General de Transport al României investiții semnificative în dezvoltarea infrastructurii majore de transport rutier și feroviar, singura excepție notabilă fiind investițiile prevăzute pentru Aeroportul din Baia Mare. Investiții în infrastructura majoră de transport sunt prevăzute la nivel județean doar pentru perioada 2021-2030.

Infrastructura de transport rutier

Județul Maramureș este privat de existența pe teritoriul său a unor drumuri din rețeaua TEN-T centrală sau globală, fiind, alături de județul Bistrița-Năsăud, singurele județe din România aflate în această situație. Prin urmare, cel puțin pe termen scurt și mediu, acesta va continua să fie lipsit de legături rutiere rapide (autostrăzi și drumuri expres) care să îi asigure legătura cu principalele centre urbane din țară și din Europa.

Pe teritoriul județului Maramureș existau, la nivelul anului 2014, 373 km de drumuri naționale, dintre care 365 km (98% din total) erau modernizați, 5 km (11%) aveau îmbrăcăminti rutiere ușoare, iar 3 km erau pietruți.

Drumurile naționale/europene din județ sunt:

- DN 1C (cu statut de drum european – E58) Cluj Napoca-Dej-Baia Mare-Satu Mare-Halmeu reprezintă principala cale de acces în județ și la municipiul Baia Mare, asigurând legătura acestuia cu principalul centru urban din regiune (Cluj-Napoca), cu celelalte regiuni ale țării, cu municipiul Satu Mare și cu granița de vest. De asemenea, acesta asigură legătura dintre municipiul reședință de județ cu localitățile urbane și rurale din partea de vest și de sud a Maramureșului.
- DN 18 Baia Mare-Sighetu Marmației-Vișeu de Sus-Borșa-Iacobeni – este un drum de importanță strategică, care asigură legătura dintre municipiul Baia Mare, zona Maramureșului Istoric, județul Bistrița-Năsăud și regiunea Moldovei.
- DN 19 Oradea-Satu Mare-Sighetu Marmației – prevăzut cu o bandă pe sens, asigură legătura dintre Maramureșul Istoric, județele din partea de vest a României și granița cu Ungaria și Ucraina.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

- DN 17C Moisei-Bistrița – cu o bandă pe sens, asigură legătura dintre Maramureșul Istoric și municipiul Bistrița, fiind o alternativă la DN 18 pentru traficul către Moldova.
- DN 18B Dej-Baia Mare – intrat recent în categoria drumurilor naționale, este prevăzut cu o bandă pe sens și este principala cale de acces în Țara Lăpușului, atât dinspre municipiul reședință de județ, cât și dinspre Cluj.

Municipiul Baia Mare beneficiază de un drum de centură de-a lungul Str. Europa și Dumbravei.

De asemenea, în orașul Târgu Lăpuș, cu fonduri POR 2007-2013, a fost amenajată o variantă de ocolire pentru traficul greu, care permite evitarea zonei centrale.

În ceea ce privește volumul traficului, se remarcă următoarele tronsoane cu valorile cele mai ridicate și cu risc de congestie a circulației și de producere de accidente:

- DN 1C pe tronsonul dintre Baia Mare-Tăuții Măgherauș-Seini: 12.108 vehicule/zi, respectiv Baia Mare-Recea-Satulung: 11.048 vehicule/zi;
- DN 18 pe tronsonul Baia Mare – Baia Sprie (9.400 vehicule/zi) și Moisei-Borșa (5.101 vehicule/zi)
- Celelalte tronsoane de drum național din județ înregistrează valori de trafic mai reduse (între 500 și 5.000 de vehicule/zi).

Master Planul General de Transport al României pentru anul 2030, care cuprinde investițiile prioritare în domeniul rutier, prevede următoarele investiții în domeniul rutier pentru județul Maramureș

- Construcția Drumului Expres Turda - Baia Mare - Satu Mare - Petea (320 km, 2.124 mil. Euro) – termen de execuție 2030-2032;
- Modernizarea Drumului TransRegio Bistrița-Salva-Moisei-Cârlibaba (203 km, 205 mil. Euro) – termen 2024-2025;
- Modernizarea Drumului TransEuro Iacobeni-Borșa-Sighetu Marmăției-Negrești Oaș (235 km, 197 mil. Euro) – termen 2024-2025.

În ceea ce privește drumurile județene, acestea aveau, conform datelor INS aferente anului 2014 o lungime totală de 786,7 km, dintre care 157 km (20%) sunt modernizați, 388 km (49,5%) au îmbrăcăminți rutiere ușoare, 167 km sunt pietruți (21,2%), iar 74 km (9,3%) sunt de pământ,

Datele furnizate de S.C. DRUMURI ȘI PODURI S.A., aferente lunii ianuarie 2016, indică faptul că dintre drumurile județene din Maramureș, 143 km au îmbrăcăminți din beton asfaltic, 445 km îmbrăcăminți bituminoase ușoare, 26 km din beton de ciment, 2 km de pavaj, 132 km pietruți, iar 39 km de pământ. Față de anul 2007, se înregistrează o scădere a lungimii drumurilor pietruite și de pământ cu 17,2%, ca urmare a proiectelor de modernizare

Totuși ponderea acestora în lungimea totală a drumurilor județene din Maramureș (30,5%) rămâne mai ridicată în comparație cu cea de la nivel regional (26,1%) și național (26,3%), inclusiv ca urmare a specificului de zona montană, cu rețea de drumuri în zone slab populate și accidentate. Din perspectiva stării de viabilitate a drumurilor județene, în luna ianuarie 2016, 7% se află în stare foarte bună, 5% în stare bună, 43% în stare medie, 39% în stare rea, iar 6% în stare impracticabilă

Din perspectiva valorilor medii de trafic, cele mai tranzitate sunt tot drumurile județene din partea de vest a Maramureșului care converg către municipiul reședință de județ și cele care asigură legături inter-județene cu Sălaj și Satu Mare: DJ 108D, DJ 193E, DJ 108A, DJ 193, DJ 109I (peste 2.000 de vehicule/zi). Explicația constă din faptul că în această zonă a județului nu există drumuri naționale care să preia o parte din trafic.

La nivelul regiunii Nord-Vest a fost stabilit un traseu regional prioritar propus spre reabilitare, alcătuit din drumuri județene care asigură legături interjudețene și care vizează inclusiv județul Maramureș. Drumurile din județ avute în vedere sunt: DJ 108D (limită jud. Sălaj-Gârdani), DJ 108A (Gârdani-Ardusat), DJ 193 (limită jud. Satu Mare – Hideaga), DJ 182B (Șomcuta Mare-Coaș), DJ 182C (Coaș-Coplanic Mănăștur-Șurdești), DJ 186 (Bârsana-Bogdan Vodă) și DJ 188 (Vișeu de Jos-Bogdan Vodă) – în total 108 km

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

În ceea ce privește rețeaua de drumuri comunale, aceasta măsura, la nivelul anului 2014, 651 km, în creștere cu 75,9% față de anul 2007, pe fondul extinderii perimetrelor construite

Starea proastă a drumurilor comunale generează numeroase probleme de mobilitate, de mediu și de riscuri de accidente la nivelul comunelor din județ, mai ales a celor izolate față de coridoarele de transport majore, care au oricum un nivel relativ scăzut de dezvoltare socio-economică.

Referitor la străzile orășenești din județ, acestea măsurau, la nivelul anului 2014, 1.410 km, în creștere cu 24% față de anul 2007, pe fondul extinderii suprafețelor intravilane și a reclasificării altor drumuri locale

În centrele urbane din Maramureș, chiar și la nivelul municipiului reședință de județ, există încă peste 700 km de străzi nemodernizate, unele impracticabile, cu precădere în cartierele marginase și în zonele periurbane.

Pe de altă parte, infrastructura pentru transport ecologic, cu biciclete sau pietonal este deficitară în majoritatea centrelor urbane și aproape inexistentă în cele rurale.

O mare problemă în centrele urbane, cu precădere în municipiul Baia Mare, este insuficiența locurilor de parcare (circa 3.700 de parcări cu plată și 10.000 rezidențiale; necesar estimat la 8 – 12.000 locuri), mai ales în zona centrală, dar și în marile ansambluri de blocuri, pe fondul creșterii continue a parcului auto.

Infrastructura de transport feroviar

Municipiul Baia Mare este amplasat de-a lungul magistralei TEN-F globale 400 Brașov-Siculeni-Deda-Dej-Baia Mare-Satu Mare, de aici existând posibilitatea de a se realiza legături cu Ucraina (Halmeu) și chiar Ungaria (Borș, Valea lui Mihai, Carei).

Din această magistrală se desprind linii secundare către Baia Sprie, Stația Baia Mare Nord și către Cehu Silvaniei (din Ulmeni), care însă nu mai sunt folosite pentru transportul de pasageri. În zona Maramureșului Istoric există două linii secundare, respectiv 409 Salva-Vișeu de Sus-Sighetu Marmației-Câmpulung la Tisa și de aici mai departe către Ucraina (cu o ramificație din Valea Vișeuului către Ucraina, pe care transportul feroviar este suspendat de aproape 10 ani, deși permite accesul atât pe ecartament normal, cât și lat) și 410 Vișeu de Sus-Borșa (neutilizată pentru pasageri), din care se desprinde linia de mocăniță de pe Valea Vaserului, exploatată (mai mult în scop turistic) de o companie privată.

Toate aceste linii de cale ferată sunt simple și neelectrificate, în condițiile în care nu au mai beneficiat de investiții majore pentru reabilitare și modernizare în ultimii zeci de ani.

pe fondul reducerii continue a traficului feroviar, în favoarea celui rutier. Principala cauză a acestui declin este starea precară a infrastructurii, adesea veche de peste un secol, care nu permite viteze comerciale mai mari de 40-50 km/h.

În ultimii ani, au fost inițiate unele consultări transfrontaliere privind reluarea traficului feroviar între România și Ucraina, prin Sighetu Marmației, inclusiv în scop economic și turistic,

În Master Planul General de Transport al României pentru orizontul 2030 sunt cuprinse următoarele lucrări de investiții pentru infrastructura feroviară pe teritoriul județului Maramureș:

- Reabilitarea căii ferate Baia Mare – Satu Mare (59 km, investiție de 117 mil. Euro) – termen de execuție 2033/2035;
- Reabilitarea căii ferate Baia Mare – Dej (134 km, 323 mil. Euro) – termen 2033/2035.

Infrastructura de transport aerian

La nivelul județului Maramureș, funcționează Aeroportul Internațional Baia Mare (situat în orașul Tăuții Măgheraș și legat de DN 1C printr-un drum asfaltat de 1,2 km), parte a rețelei TEN-T globale. Acesta a fost

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

înființat în anul 1964 și a devenit aeroport internațional în anul 2008. Aeroportul este administrat de o regie autonomă aflată în subordinea Consiliului Județean.

Aeroportul dispune de o pistă de 1800 x 30 m din beton, de două căi de rulare 164 x 30 m, cu acostamente de 7,5 m, precum și de o platformă de îmbarcare-debarcare de 285 x 60 m, cu 8 poziții de staționare pentru aeronave. De asemenea, aeroportul dispune de o aerogară și un bloc tehnic. Capacitatea actuală a aeroportului este de 100 de pasageri/oră pentru curse interne și 50 pentru curse externe.

În prezent, cu fonduri europene din POS TRANS 2007-2013, se realizează lucrări de extindere și modernizare a suprafeței de mișcare mărind lungimea pistei de aterizare/decolare de la 1790 la 2150 m, respectiv a lățimii de la 30 la 45 m. Aceasta va permite operarea unor aeronave de tip mediu curier (de tip Airbus A320-200, Boeing B737-800) și cargo.

În Master Planul General de Transport al României sunt prevăzute pentru Aeroportul din Baia Mare lucrări de dotare cu echipamente de urgență în valoare de 1,7 mil. Euro, pentru orizontul 2014-2020, respectiv de reabilitare a terminalului extins și extindere a capacității sale la 300 de pasageri/oră, pentru orizontul 2020-2030,

Transport intermodal

În ceea ce privește infrastructura de transport intermodal, la nivelul județului Maramureș nu funcționează, în prezent, niciun astfel de centru public sau privat. În Baia Mare funcționează totuși un punct de lucru al CFR TRANSAUTO, companie care asigură transferul mărfurilor între transportul pe cale ferată și cel rutier, însă volumul său de activitate este foarte scăzut.

Transportul în comun

Serviciile de transport public local sunt furnizate, la nivelul județului Maramureș, doar în municipiile Baia Mare și Sighetu Marmăției, de către doi operatori publici, respectiv S.C. URBIS S.A. și S.C. TRANSPORT MARA NORD S.A. În alte centre urbane (de ex. Borșa și Târgu Lăpuș), acest serviciu a fost concesionat de municipalități unor operatori privați.

S.C. URBIS S.A. Baia Mare este operator regional de transport persoane pentru Zona Metropolitană Baia Mare

Societatea operează în prezent un număr de 19 trasee de autobuz (dintre care 11 speciale), unul de troleibuz și unul de microbuz în interiorul municipiului Baia Mare, respectiv 14 trasee de autobuz în Zona Metropolitană. Acestea totalizează 319 km de trasee de autobuz, 7,5 km de trasee de troleibuz și 6,6 km de trasee de microbuz. La acestea se vor adăuga încă 5,6 km de cale dublă de troleibuz, inclusiv o stație de redresare, care va asigura conexiunea Cartierului „Vasile Alecsandri, rețeaua de troleibuz a fost extinsă de-a lungul liniei nr. 51, unde s-a amenajat și o stație de redresare. Zilnic, vehiculele din parcul societății operează peste 600 de curse, parcurg peste 13.000 km și transportă circa 80.000 de pasageri.

Parcul S.C. URBIS S.A. cuprinde un număr de peste 75 de vehicule, dintre care 8 troleibuze și 20 de autobuze fabricate în ultimii 2 ani, iar restul cu o vechime de peste 10 ani Primăria Baia Mare a investit continuu în ultimii ani pentru înnoirea parcului auto.

Serviciile de transport interurban sunt asigurate de diferiți operatori privați autorizați, atât pentru curse în interiorul județului, pe baza Programului de Transport pentru perioada 2014-2019 elaborat și aprobat de către Consiliul Județean Maramureș,

Cele mai multe curse interjudețene sunt către orașele din Transilvania (Cluj-Napoca, Satu-Mare, Oradea, Zalău, Negrești-Oaș, Dej, Jibou) și Banat (Timișoara, Arad, Deva), dar există curse regulate zilnice și către Moldova (Suceava, Iași) și București.

2.2.9.5 Echiparea teritoriului

Infrastructura de apă și apă uzată

La nivelul anului 2014, conform datelor INS, 67 de unități administrativ-teritoriale din județul Maramureș dispuneau de sistem centralizat de alimentare cu apă, dintre care toate cele 13 orașe și un număr de 54 de comune.

Capacitatea totală a instalației de producere a apei potabile de la nivel județean era, în anul 2014, de 156.163 mc/zi, în scădere cu 15,3% față de anul 2007, pe fondul reducerii consumului de apă, dar și a derulării unor lucrări de modernizare la unele stații de tratare.

Principalele surse de alimentare cu apă potabilă ale populației județului rămân cele subterane și de suprafață. Astfel, municipiul Baia Mare este alimentat cu precădere printr-o conductă de aducțiune din Acumularea Strâmtori-Firiza, ca și localități precum Groși, Șișești, Bogdan Vodă, Leordina, Repedea, Poienile de sub Munte, Călinești (aducțiuni din ape de suprafață), Cavnic, Baia Sprie (aducțiuni din râuri mici de suprafață). În restul localităților din județ alimentarea se face preponderent din ape subterane.

Atât asupra apelor de suprafață, cât și a celor subterane se manifestă presiuni antropice și naturale care le afectează calitatea. Cu toate acestea, apa potabilă distribuită consumatorilor se încadrează în parametrii stabiliți prin reglementările în domeniu, singurele probleme majore fiind înregistrate în zone precum Târgu Lăpuș (turbiditate), Seini (potențială poluare cu azot) și Călinești, unde alimentarea cu apă a fost sistată în anul 2015 din cauza calității improprii a acesteia ca urmare a unei omisiuni tehnice la execuția sistemului.

La nivelul anului 2014, 230.010 dintre locuitorii județului Maramureș erau deserviți de sisteme centralizate de alimentare cu apă, ceea ce reprezintă doar 49,8% din populația stabilă a acestuia, procent mult scăzut în comparație cu cel de la nivel regional (63,2%) și inferior mediei naționale (61,3%).

În ceea ce privește sistemul centralizat de canalizare, acesta exista, conform datelor INS, la nivelul anului 2014, doar în 34 de unități administrativ-teritoriale din județ, respectiv în 12 orașe și 22 comune. Lungimea rețelei simple de canalizare din județ a crescut de la 345,4 km la 545,3 km (+57,9%).

În județul Maramureș funcționează, conform datelor din Master Planul Județean pentru Apă și Canalizare, stații de epurare cu treaptă mecanică și biologică în localitățile Baia Mare, Sighetu Marmăției, Vișeu de Sus, Târgu Lăpuș, Borșa, Șomcuta Mare, Băiuț, Ulmeni, Sălsig + Gârdani, Fărcașa, Săcălășeni + Coltău, Lăpuș, Ocna Șugatag, Moisei, Ieud, Dragomirești și Săliște de Sus, deservind în total peste 145.000 de locuitori. Stații cu treaptă mecanică funcționează la Cavnic, Baia Sprie și Seini, acestea deservind circa 8.000 de locuitori. Niciuna dintre stațiile de epurare existente nu dispune însă de treaptă terțiară, care ar asigura o protecție net superioară a mediului, prin prisma calității îmbunătățite a apelor epurate evacuate, în cursuri de apă.

În perioada 2011-2015, la nivel județean se implementează proiectul "Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Maramureș", co-finanțat din POS MEDIU, investițiile aferente acestuia fiind de circa 120 mil. Euro. Lucrările de investiții din aria proiectului acoperă 6 aglomerări din județ: Baia Mare, Sighetu Marmăției, Vișeu de Sus, Seini, Târgu Lăpuș și Cavnic. Investițiile realizate în cadrul acestui proiect cuprind următoarele obiective:

- Extinderea și reabilitarea rețelelor de apă
- Stații noi de epurare și reabilitarea stației de epurare

Pentru perioada 2014-2020 (Etapa a II-a), Master Planul Județean de Apă și Apă Uzată prevede un necesar de investiții de circa 540 mil. Euro, dintre care 366 mil. Euro alocate investițiilor prioritare, atât în mediul urban, cât și rural. Dintre acestea au fost propuse spre finanțare din POIM 2014-2020 următoarele obiective:

- sistemele zonale de alimentare cu apă
- echiparea aglomerărilor urbane și rurale cu rețele de canalizare

Distribuția energiei electrice și termice

Infrastructura de transport a energiei electrice de la nivelul județului Maramureș este administrată de CNTEE TRANSELECTRICA S.A. și cuprinde următoarele facilități principale:

- LEA 400 kV Gădălin-Roșiori-Ucraina (Mukacevo);
- LEA 220 kV Roșiori-Baia Mare III;
- LEA 220 kV Baia Mare III-Tihău;
- LEA 220 kV Baia Mare III-Iernut;
- Stația de transformare 220/110 kV Baia Mare III.

Rețeaua a fost modernizată continuu în ultimii ani, dar rămâne, în proporție foarte ridicată uzată și pe alocuri subdimensionată, în pofida scăderii consumului industrial. Prin urmare, rețeaua înregistrează pierderi și întreruperi ale furnizării către consumatori, mai ales în perioadele cu fenomene meteo extreme.

În ceea ce privește sistemele centralizate de termoficare din județ, din cele 10 existente în perioada comunistă (Baia Mare, Sighetu Marmației, Baia Sprie, Borșa, Cavnic, Seini, Șomcuta Mare, Târgu Lăpuș, Ulmeni și Vișeu de Sus), nu mai există niciunul, cele mai multe sisteme fiind înlocuite încă de la sfârșitul anilor 90, concomitent cu instalarea de către proprietarii de apartamente a centralelor termice proprii pe bază de gaze naturale. Vechile centrale termice și rețelele au fost treptat dezafectate, construcțiile fiind fie demolate, fie reconvertite funcțional.

Distribuția gazelor naturale

La nivelul anului 2014, doar 26 de UAT-uri din județul Maramureș (9 orașe și 17 comune) beneficiau de rețele de alimentare cu gaze naturale. Orașele din județ care nu beneficiază de rețea de distribuție a gazelor naturale sunt cele din Maramureșul Istoric

În intervalul 2007-2013 nicio localitate nouă din județ nu a beneficiat de înființarea rețelei de distribuție a gazelor naturale. Prin urmare, lungimea rețelei de distribuție a ajuns în anul 2014 la 1.066,8 km, în creștere cu doar 5,8% față de 2007.

Infrastructura de transport a gazelor naturale din județ este administrată de compania de stat TRANSGAZ și cuprinde o magistrală care unește zona centrală a Transilvaniei (Sărmașu) de zona Satu Mare, unde există și o interconexiune cu Ucraina. Aceasta are trei ramificații în zona de sud-vest a județului Maramureș, una pe Valea Someșului, una care urmărește traseul DN 1C (Răstoci-Baia Mare-Seini) și una care străbate Țara Lăpușului. La acestea se adaugă o conductă care urmărește traseul DN 19 între Negrești Oaș și Sighetu Marmației.

Cantitatea de gaze naturale distribuită consumatorilor din județ a fost, în 2014, de 85,7 mil. mc., în scădere cu 31,1% față de anul 2007 atât pe fondul scăderii consumului de industrie, pe fondul restrângerii unor activități productive energofage (de ex. industrie extractivă, metalurgie, construcții de mașini), a reducerii consumurilor energetice din clădirile publice care au beneficiat de lucrări de eficientizare energetică, dar și a scăderii consumului privat cu circa 20,9%, o dată cu lucrările de termoizolare a blocurilor.

Telecomunicații și telefonie mobilă

Sectorul de telecomunicații a beneficiat în ultimii ani de cele mai importante investiții în infrastructură, în sfera telefoniei mobile, gradul de acoperire al județului cu servicii de voce și de date 3G este de aproape 100% pentru toți cei 3 operatori principali (VODAFONE, ORANGE, TELEKOM),

Telefonia fixă a înregistrat un declin semnificativ în ultimii ani, o dată cu expansiunea celei mobile.

județul Maramureș se încadrează în categoria județelor cu o pondere ridicată a populației care are acces la internet în bandă largă (peste 60%), împreună cu județe mai dezvoltate din România.

2.2.9.6 Potentialul energetic

Județul Maramureș are un potențial de producere a energiei din resurse regenerabile relativ ridicat, care este exploatat într-o foarte mică măsură în prezent. Astfel, în ceea ce privește energia fotovoltaică, potențialul

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

județului, măsurat în intensitatea radiației solare, variază între 1.100 și 1.300 kWh/mp/an, unul scăzut în context național (valorile maxime sunt de circa 1.700 kWh/mp/an în zona Dobrogea-Bărăgan), dar suficient pentru a asigura o rentabilitate ridicată a parcurilor fotovoltaice. Cea mai mare intensitate a radiației solare se înregistrează în sud-vestul județului, la granița cu județele Satu Mare și Sălaj, iar cea mai scăzută în zona montană (Munții Maramureșului). De asemenea, durata medie de strălucire a soarelui variază între 1.600 ore/an în zona montană înaltă și peste 2.000 ore/an în partea de vest a județului

În ceea ce privește energia eoliană, potențialul județului Maramureș este unul ridicat, viteza medie a vântului la 50 m deasupra solului fiind, în perioada 1961-2005, de peste 10 m/s în zona montană înaltă (de ex. în Munții Rodnei) și 2-3 m/s în zona depresionară (Depresiunea Maramureș și Țara Chioarului). Prin urmare, spre deosebire de energia solară care are un potențial economic cert, investițiile în producerea energiei eoliene de la nivelul zonei joase a județului trebuie să se bazeze pe studii riguroase de tip cost-beneficiu.

Conform "Studiului privind evaluarea potențialului actual al surselor regenerabile de energie din România", elaborat de Ministerul Economiei, județul Maramureș are un potențial de producere a energiei din biomasă de 206,2 Tj, dintre care 71,3% din biomasă agricolă și 28,7% din biomasă forestieră, care poziționează județul în primele 10 locuri de la nivel național după potențialul biomasei lemnoase. De altfel, în județ există mai multe unități de procesare a rumegușului și de producere a peleiilor de lemn.

În ceea ce privește potențialul microhidroenergetic acesta este unul foarte ridicat, în contextul în care județul dispune de o rețea hidrografică densă, cu debite bogate. Studiul realizat de HIDROELECTRICA și UPB în anul 2005 relevă faptul că râurile care au cel mai ridicat potențial de amenajare hidrotehnică sunt cele din bazinul Săsarului, Lăpușului, Izei, Vișeuului etc.

În pofida acestui potențial însemnat de resurse energetice regenerabile, județul nu a atras un număr mare de investiții pentru valorificarea acestuia. Conform datelor TRANSELECTRICA, la nivelul județului Maramureș există o putere instalată totală autorizată în domeniul energiei regenerabile de 66,044 MW (0,5% din cea existentă la nivel național), dintre care 11,55 MW pe baza avizelor de racordare și 54,48 MW pe baza contractelor de racordare. Până în prezent, la nivelul județului Maramureș au fost implementate sau sunt în fază de implementare exclusiv proiecte din sfera energiei fotovoltaice și microhidroenergetice, restul resurselor regenerabile fiind neexploatate.

Parcurile fotovoltaice de la nivelul județului care sunt deja puse în funcțiune se regăsesc în 6 localități: iar Proiecte care se află în diferite faze de implementare există în 11 localități

În județul Maramureș există un număr de 19 microhidrocentrale în funcțiune, dintre care 15 sunt amplasate în zone protejate, pe cursurile de apă Firiza, Chiuzbaia, Mara, Vișeu, Valea Neagră, Săsar, Baicu, Șuior, Săpânța, Suci. În anul 2015, Consiliul Județean Maramureș a decis să sisteze acordarea de avize pentru astfel de investiții, în condițiile în care cele existente au afectat mediul înconjurător, atât pe durata perioadei de realizare a lucrărilor, cât și după punerea lor în funcțiune, multe cursuri de apă reducându-și drastic debitele, ceea ce a condus la reducerea biodiversității din respectivele zone.

Ca și în cazul clădirilor colective (blocuri) de locuit, clădirile publice din județ au o eficiență energetică redusă și instalații de producere și distribuție a energiei electrice, termice, de climatizare și ventilație învechite, ceea ce generează un confort redus, un aspect estetic neplăcut, emisii ridicate de CO₂ și mai ales costuri mari cu asigurarea necesarului de energie. Deși la nivel județean nu există un audit energetic complet al tuturor clădirilor publice care necesită lucrări de reabilitare termică, acestea necesită lucrări de îmbunătățire a izolației termice a anvelopei clădirilor, de consolidare și reabilitare a acestora, de reabilitare și modernizare a instalațiilor de producere și distribuție a agentului termic, a apei calde menajere, a sistemelor de ventilație și climatizare, a instalațiilor electrice, sanitare și de canalizare, de instalare de panouri solare, de înlocuire a

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

corpurilor de iluminat, de implementare a unor sisteme de monitorizare a consumurilor de energie, de amenajare a spațiilor verzi adiacente etc.

În mod similar, sistemele de iluminat public din județ au o eficiență energetică scăzută și nu acoperă toate zonele construite, fiind necesare lucrări de extindere a sistemelor de alimentare cu energie electrică și de iluminat public, concomitent cu înlocuirea celor existente cu corpuri de tip LED. De asemenea, cu excepția unor proiecte pilot, sistemele de iluminat public din județ nu utilizează energia regenerabilă.

În ultimii ani, s-au realizat investiții pentru utilizarea energiei regenerabile din sectorul public, finanțate inclusiv de către Administrația Fondului de Mediu, în localitățile Baia Sprie (instalare pompă de căldură la blocul ANL), Baia Mare, Călinești, Cernești (dotare clădiri publice cu panouri fotovoltaice). De asemenea, mai multe sute de gospodării din județ au fost dotate cu astfel de echipamente în cadrul Programului "Casa Verde". Dintre primăriile care au investit din diferite fonduri pentru modernizarea iluminatului public putem menționa Baia Sprie, Copalnic-Mănăștur, Târgu Lăpuș etc.

În vederea atragerii de finanțări nerambursabile din POR 2014-2020 pentru implementarea măsurilor de creștere a eficienței energetice a clădirilor publice se recomandă elaborarea prealabilă de Planuri de Acțiune pentru Energie Durabilă/Strategii de Eficiență Energetică/reducere a consumului de CO₂ cu precădere la nivelul centrelor urbane din județ. Municipiul Baia Mare dispune deja de un Plan de Acțiune pentru Energie Durabilă, aprobat în anul 2011, care vizează reducerea emisiilor de CO₂ de la nivel local cu peste 89.000 de tone (-22,1%) până în anul 2020. Măsurile vizează reducerea emisiilor la nivelul celor mai importante surse de emisii (clădiri rezidențiale – 40%, transport public și privat – 40, clădiri, echipamente și instalații terțiare – 16%, clădiri, echipamente și instalații municipale – 3%, iluminat public – 1%).

În cadrul proiectului "MORE4ENERGY", finanțat din Programul INTERREG IVC, a fost elaborat de către CJ Maramureș și Agenția de Management Energetic un Plan Județean de Acțiune în Domeniul Energiei 2011-2020. Acesta indică faptul că încălzirea în județ se realizează cu două resurse majore: gazele naturale (mai ales în zonele urbane) și lemnul (preponderent în zonele rurale), concomitent cu scăderea consumului de păcură, o dată cu desființarea sistemelor centralizate de termoficare din orașe. În anul 2009, consumul energetic al județului a fost estimat, conform inventarului CORINAIR la 3,989 mil. GJ, dintre care 84,2% a fost asigurat din lemn, 14,1% din gaze naturale și 1,7% din păcură. Din lemnul tăiat în județul Maramureș circa 40% reprezintă, conform datelor Autorității Silvice, lemnul pentru încălzire, cu o eficiență energetică redusă și cu un volum ridicat de emisii toxice (CO, CO₂, NO_x). În altă ordine de idei, consumul mediu anual de energie electrică pe locuitor a ajuns în 2010 la 496 kWh/locuitor (652.000 MWh/an consum total), aproape dublu față de 1995, ca urmare a creșterii consumului casnic (38% din total), cu iluminatul public (3%) și a celui tehnologic (14%), în defavoarea marilor consumatori industriali (30%), o dată cu dispariția sau restrângerea activității acestora. Din energia consumată în județ, 95,5% provine din sistemul energetic național și doar 5,5% de la hidrocentralele din Maramureș. În plus, circa 1.600 de gospodării din județ nu dispuneau de alimentare cu energie electrică la momentul elaborării Planului, cele mai multe dintre acestea fiind localizate în comunele Poienile de sub Munte, Ocna Șugatag, Bistra, Vadu Izei, Strâmtura, Remeți.

Nu în ultimul rând parcul de autovehicule din județ a crescut substanțial, depășind în 2009 cifra de 60.000 de autoturisme pe benzină și 35.000 pe motorină, la care se adaugă circa 10.000 de autovehicule de marfă ușoare (sub 3,5 tone) și 8.000 de autovehicule de marfă grele și autobuze, cea mai mare parte pe bază de motorină. Chiar dacă volumul emisiilor de CO₂ din județ era mai mic față de anul 2000, în primul rând ca urmare a restrângerii activităților din unele ramuri industriale poluante, poluanții emiși de transportul rutier vor continua să crească odată cu parcul auto, atingând un punct de saturație în jurul anului 2025

Din perspectiva resurselor energetice, Plan Județean de Acțiune în Domeniul Energiei 2011-2020 menționează doar sondele de petrol din zona Săcel, respectiv hidrocentralele și microhidrocentralele aparținând unor operatori publici și privați, cu o producție anuală de circa 30.000 MWh. Resursele însemnate de biomasă agricolă, lemnoasă și chiar geotermală (forajele de explorare din zona Căvnic-Baia Sprie) sunt în mare parte neexploatate. O situație similară se înregistrează și în ceea ce privește energia solară, instalații cu

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

care fuseseră dotate unele blocuri din Baia Mare pentru prepararea apei calde înainte de 1990 fiind dezafectate, iar numărul parcurilor solare înființate ulterior fiind redus, precum și în cazul celor eoliene, complet neexploatate.

Direcțiile de acțiune vizate de Planul Județean de Acțiune în Domeniul Energiei 2011-2020 vizează eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și publice, promovarea investițiilor în domeniul energiilor regenerabile, inclusiv pentru domeniul iluminatului public, reducerea emisiilor de noxe în sectorul transporturilor, dezvoltarea rețelelor edilitare.

De menționat este și faptul că la nivelul județului funcționează o Agenție de Management Energetic (AMEMM), înființată în cadrul unui proiect finanțat de EACI și Consiliul Județean Maramureș, care promovează eficiența și managementul energetic.

2.2.9.7 Conservarea resurselor naturale

Județul Maramureș dispune pe teritoriul său de o mare varietate și bogăție de resurse naturale, dintre care putem enumera:

a) Resurse ale subsolului:

- minereuri polimetalice la Ilba, Nistru, Băița, Herja, Baia Sprie, Șuioar, Cavnic, Băiuț, Poiana Botizii, Țibleș, Baia Borșa (Gura Băii, Corbu, Burloaia, Dealu Bucății), Vișeu (Măcârlău, Novicior) etc.;
- minereuri cuprifere la Nistru, Poiana Botizii, Baia Borșa, Vișeu (Măcârlău, Catarama) etc.;
- minereuri auro-argintifere la Săsar, Valea Roșie, Dealu Crucii, Șuioar, Băița;
- minereuri de fier și mangan la Răzoare;
- bentonită la Valea Chioarului și Răzoare;
- șisturi bituminoase la Vișeu, Borșa, Săcel și Târgu Lăpuș;
- roci utile diverse (andezite, amfibolite, calcare, gresii, tufuri vulcanice, roci folosite pentru placaje decorative, roci silicoase pentru abrazivi, pietriș și nisip) în albiile râurilor Someș, Lăpuș, Tisa, Iza, Vișeu, Ruscova.

b) Resurse ale solului:

- peste 305.500 ha de terenuri cu destinație agricolă (dintre care 27,1% sunt arabile, 31,5% pășuni, 39,3% fânețe, 2,1% vii și livezi); suprafețe arabile mai extinse se întâlnesc în zona mai joasă din bazinul Baia Mare și din Țara Lăpușului (Seini, Șomcuta Mare, Târgu Lăpuș, Ulmeni, Băsești, Copalnic-Mănăstur, Mireșu Mare, Satulung, Fărcașa, Recea etc.), unde se cultivă mai ales porumb (40% din terenurile arabile), grâu (19% din terenurile arabile), furaje verzi (11%) și floarea soarelui (9%) etc., în general cu producții medii la hectar mai reduse decât media regională și națională; livezi (Șomcuta Mare, Seini, Sighetu Marmăției, Remetea Chioarului, Sărăsău, Săpânța, Ieud, Mireșu Mare, Rona de Sus, Rona de Jos, Dumbrăvița, Câmpulung la Tisa, Cernești etc.); pășuni și fânețe, în zonele de dealuri mai înalte și montane (Borșa, Poienile de sub Munte, Moisei, Vișeu de Sus, Vișeu de Jos, Strâmtura, Ocna Șugatag, Budești, Călinești, Târgu Lăpuș, Copalnic-Mănăstur, Suciul de Sus, Valea Chioarului, Vima Mică, Giulești, Desești, Cupșeni, Săpânța, Bârsana, Dragomirești, Sighetu Marmăției etc.), foarte favorabile dezvoltării zootehniei.
- circa 253.300 ha de păduri (+1,8% față de 2007), preponderent de molid și de brad în zona montană (42,5% rășinoase), respectiv de stejar, gorun și fag în zona colinară (57,5% foioase); circa 400 ha beneficiază anual de lucrări de regenerare artificială; volumul de lemn recoltat în anul 2014 a fost de 528,6 mii mc (-15% față de anul 2007), preponderent fag (47,3%) și rășinoase (38%); unitățile silvice din județ colectează și valorifică anual circa 450 mii mc de masă lemnoasă, 2 mil. de puiți forestieri și ornamentali, 200 de tone de semințe forestiere (Pepiniera Valea Borcutului), 150 de tone de fructe de pădure, 50 de tone de ciuperci comestibile din flora spontană; Direcția Silvică Maramureș

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

administrează circa 200.543 ha de pădure, dintre care 71,2% proprietate a statului, iar restul privată, dispunând de 13 ocoale silvice, 46 de districte și 240 de cantoane; la acestea se adaugă alte ocoale silvice, precum Ocolul Silvic Municipal Baia Mare (8.418 ha), Ocolul Silvic Alpina Borșa (8.424 ha), Ocolul Silvic Silva Borșa (7.496 ha), Ocolul Silvic Composesoral Vișeu de Sus (5.527 ha), Unii dintre proprietarii de păduri din județ nu au încheiate contracte de administrare și pază conform legislației în vigoare, ceea ce favorizează braconajul și tăierile ilegale și nu permite realizarea de lucrări corespunzătoare de amenajament silvic (exceptate de lege pentru suprafețe mai mici de 100 ha). Organizația World Wide Fund for Nature consideră județul Maramureș ca fiind unul dintre cele mai expuse riscului de tăieri ilegale (se estimează că 2.000 ha au fost tăiate ilegal doar din partea maramureșeană a Parcului Național Munții Rodnei); zonele cele mai vulnerabile din această perspectivă sunt Borșa, Poienile de sub Munte, Remeți-Sărăsău-Săpânța, Valea Izei, Vișeu-Vaser, Groșii Țibleșului.

- fond cinegetic și piscicol bine reprezentat și diversificat (capră neagră, căprior, marmotă, acvilă de munte, cocoș de mesteacăn și de munte, urs brun, cerb carpatin, iepure, fazan, lup, mistreț, râs, vulpe, păstrăv, lipan, lăstrei etc.); dintre speciile care au dispărut sau sunt cu efective mult diminuate putem menționa cerbul lopătar și potârnichea, iar dintre cele în creștere lupul; județul dispune de un fond cinegetic de circa 584.000 ha, dintre care Direcția Silvică administrează circa 120.000 ha, AJVPS circa 263.000 ha, iar alte asociații private peste 200.000 ha; Direcția Silvică Maramureș dispune de o păstrăvărie proprie, generând venituri de circa 0,5 mil. lei anual, precum și 6 cabane de vânatoare; zonele de pescuit cele mai populare sunt lacurile de la Remetea, Săcălășeni, Coaș, Lighet, Firiza etc.;
- diversitate mare de soluri: soluri brune și podzolice argiloiluvionare (zona colinară și depresionară), soluri negre de fâneată, soluri brune acide, soluri brune podzolice, soluri aluvionare;

c) Resurse de apă:

- rețea hidrografică bogată (densitate de 0,5-0,7 km/kmp), alimentată corespunzător din ape freatiche abundente, mai ales în zona montană (principalele râuri sunt Someș, Tisa, Vișeu, Ruscova, Iza, Lăpuș, Cavnic etc.); acestea sunt subexploatate la nivel județean, fiind captate cu praguri de fund, bazine de liniștire și deznisipatoare în zone precum Săliștea de Sus, Săcel, Călinești, Crasna Vișeu, Petrova, Cavnic, Nistru, Dumbrăvița, Lăpuș, Rohia, Coroieni, Ponorâta, Cătălina, Coruia, Copalnic-Mănăstur, Coaș, Coltău, Poienile de sub Munte; dintre afluenții principalelor râuri cu debite ce pot fi exploatare putem enumera: Bloaja, Crasna, Bistra, Vaser, Cosău, Breboia, Râușor, Runcu, Crivin, Valea Mare, Rona, Valea Muntelui, Valea Morii, Slătioara, Valea Sasului, Ieud, Idișor, Iapa, Sărăsău (cu debite între 0,3 și 1,8 mc/s);
- ape subterane bogate, mai ales în bazinul Baia Mare, unde alcătuirea geologică este favorabilă dezvoltării acviferelor și mai sărace în bazinele Lăpușului și Maramureșului; forajele executate în trecut au arătat ca adâncimea acviferelor variază între 45 și peste 283 m, grosimile sub 10 m, iar debitele între 0,035 l/s și 1,5 l/s; apele sunt în general nepotabile, exceptând zone precum Fărcașa, Vălenii Șomcutei, Merișor-Seini;
- apele freatiche au debite însemnate, sunt în general potabile și bine reprezentate mai ales de-a lungul cursurilor de apă, în depozitele teraselor, luncilor și conurilor de dejecție; aceste ape sunt importante mai ales pentru gospodăriile fără sisteme centralizate de alimentare, unde sunt săpate fântâni la 4-12 m adâncime, cu debite de 0,5-6 l/s; singurele zone în care fântânile pot seca în perioadele de secetă sunt Șomcuta Mare, Berchez, Remetea, Asuaju, Băița de sub Codru, Odești; apele freatiche sunt captate și prin drenuri săpate până la stratul impermeabil, care asigură debite de până la 10-50 l/s, acestea fiind utilizate în zone precum Crăciunești-Sighetu Marmației, Bârsău-Șomcuta Mare, Roaia-Târgu Lăpuș, Valea Bradului-Groșii Țibleșului; apa captată este influențată de calitatea cursurilor de apă din zonă, fiind în general necesară tratarea acesteia;

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

- izvoarele sunt prezente mai ales în zona de dealuri și munți, de ordinul sutelor, cu debite medii-mici, mai ridicate în zona montană (5-10 l/s), fiind chimic potabile; captări din izvoare există în zona Moisei, Borșa, Dragomirești, Cavnice, Giulești, Ferești, Berbești, Ocna Șugatag, Boiu Mare, Săpânța;
- 14 lacuri naturale (glaciare, de dizolvare și prăbușire a unor ocne de sare, prăbușirea unor galerii de mină) situate în zone montane și depresionare, cu rol preponderent de agrement; lacurile Ocna Șugatag și Coștiui au ape clorurate, sodice, cu concentrații aproape saturație, cu proprietăți terapeutice și fenomen de helioterme;
- 14 acumulări, cu o suprafață de circa 162 ha, dintre care cea mai importantă este Strâmtori-Firiza – 16 mil. mc (iar Acumularea Runcu, realizată în proporție de 70% și aflată în conservare, are 30 mil. mc și va putea alimenta o parte din localitățile din Bazinul Maramureșului), cu rol de alimentare cu apă, protecție împotriva inundațiilor, de agrement și piscicol.

Industria extractivă a jucat un rol important în economia județului Maramureș până la începutul anilor 90, după care a trecut prin mai multe procese de restructurare (cel mai important în anul 1997), iar în prezent, se ocupă preponderent de închiderea fostelor mine ale companiei REMIN, lucrări de conservare și de întreținere a iazurilor. Fostele perimetre miniere din județ se află în prezent în conservare, ultimele exploatare auro-argintifere fiind sistate în anul 2007.

Deși au existat unele tentative în ultimii ani cu privire la relansarea industriei extractive din județ (de ex. la Baia Sprie), în prezent nu există studii de prospecțiune geologică care să releve care este volumul exact al minereurilor din perimetrele miniere închise. Cu toate acestea, realizarea unor studii foarte detaliate, precum și folosirea unor tehnologii ar putea face ca această activitate să fie însă rentabilă. Totuși, relansarea mineritului implică un efort investițional considerabil, având în vedere că galeriile au fost inundate, instalațiile de extracție nu au fost întreținute, iar căile de acces către fronturile de lucru compromise. În plus, după aderarea la Uniunea Europeană, există numeroase norme de mediu care fac dificilă relansarea acestei activități, în condițiile în care în iazurile de decantare din județ e interzisă depozitarea sterilului de flotație. Cum statul nu își poate permite un astfel de efort financiar în prezent, o potențială soluție o poate reprezenta concesionarea perimetrelor miniere cu zăcăminte atractive pentru investitori (de ex. există deja licențe de exploatare active pentru perimetrele Aluniș Piatra Handal și Pop Rad, pe teritoriul localităților Cicârlău, Tăuții-Măgherauș și Baia Mare, tot ale companiei ROMALTYN).

Compania ROMALTYN dispune și de o uzină de prelucrare a sterilului, piritelor și a altor produse miniere în Baia Mare, prelucrarea realizându-se prin cianurare și prin contactare cu cărbune activ. Autoritățile locale s-au opus funcționării uzinei pe actualul amplasament, incompatibil cu funcțiunile urbanistice ale zonei, ceea ce va conduce fie la abandonarea proiectului de valorificare a celor două iazuri, fie la relocarea uzinei.

În ceea ce privește activitatea de extracție a materialelor de construcții, acesta se realizează încă în mai multe localități din județ: bentonita (mina de subteran Valea Chioarului, exploatarea de la Răzoare fiind sistată), andezitul ornamental și industrial (Stâncile Pintiuții, Valea Văratecului – Budești, Măgura Remeți, Apa Roșie-Săpânța), riolit (Socolău-Poienile de Sub Munte), pietriș și balast (balastiere pe râurile Tisa, Iza, Vișeu etc.). În județ mai există licențe de exploatare pentru ape minerale (Borșa-Vinișoru), argile comune (Crăciunești), petrol (Săcel și Săliștea de Sus), însă, din informațiile existente, acestea nu sunt exploatate.

2.3 Evoluția probabilă a stării mediului în situația neimplementării programului

În absența implementării programului, problemele de mediu scose în evidență în secțiunile anterioare, vor persista, datorită lipsei finanțării pentru rezolvarea acestora, conducând la agravarea efectelor directe și indirecte asupra mediului.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Probleme de mediu identificate:

- Calitatea aerului ambiental depășește normele legale din cauza poluării din (poluare pe termen scurt și pe termen lung).
- Tinte actualizate de reducere a emisiilor dificil de respectat, sau respectate doar datorita declinului economic
- Probleme de poluare a apei datorate apei uzate netratate provenită din surse municipale și industriale ca și poluării difuze datorate activităților agricole și absenței gestionării deșeurilor.
- Poluarea solului provocată de capacitatea insuficientă de colectare a deșeurilor și practicilor de eliminare a deșeurilor dăunătoare pentru mediu
- Degradarea solurilor, desertificare.
- Degradarea continuă a ecosistemelor terestre și acvatice datorată impactului antropic, cum ar fi fragmentarea habitatului și defrișările
- Absența gestionării corespunzătoare a zonelor protejate și a aplicării reglementărilor în zonele protejate și siturile Natura 2000
- Deteriorarea sănătății umane datorită poluării mediului (aer, apă și sol) și vechilor tare ecologice (de ex. pesticide, deșeuri minier, etc.)
- Problema semnificativă a zgomotului în așezările urbane
- Risc crescut datorită dezastrelor naturale
- Amplificarea utilizării și exploatării resurselor naturale epuizabile
- Amplificarea generării de deșeuri și absența inițiativelor de valorificare și reciclare a deșeurilor
- Pericolul continuării degradării peisajului natural și cultural (de ex. prin creșterea suprafeței de terenuri neutilizate și creșterea folosirii terenurilor acoperite cu vegetație ca terenuri de construcție);
- Eficiența energetică scăzută ca și amplificarea utilizării resurselor de energie;
- Slabe inițiative de investiții în resurse regenerabile
- Slaba conștientizare a sectoarelor guvernamental, privat și public în privința aspectelor de mediu și a implicării acestora în dezvoltarea durabilă
- Practici necontrolate în domeniul turismului care conduc la continuarea deteriorării mediului și la pierderea diversității naturale și a patrimoniului

Din analiza disfuncționalităților identificate prin Analiza-Diagnostic, rezulta modul de evoluție al disfuncționalităților în lipsa unei programări strategice.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

3. Tabel sintetic, evoluția probabilă a disfuncționalităților inclusiv a stării mediului în situația neimplementării programului Strategiei de Dezvoltare a județului Maramureș(2014-2020), poate fi reprezentată astfel:

Nr. Crt.	Disfuncția identificată la nivelul teritoriului	Evoluția în trecut a disfuncției (2016 versus 2007, începutul perioadei anterioare de programare)	Modul de evoluție al disfuncției în viitor (2020 vs 2016) în lipsa intervențiilor de programare strategică
DESCRIEREA GENERALĂ A JUDEȚULUI			
1.	Legăturile de comunicații deficitare cu zona de graniță și cu regiunea învecinată din Ucraina	Agravare pe fondul suspendării traficului feroviar, a subdimensionării podului peste Tisa	Scăderea tranzitului de mărfuri și persoane, amplificat și de contextul politic și economic dificil din Ucraina
2.	Expunerea ridicată a județului la multiple riscuri naturale și antropice și capacitatea insuficientă de intervenție în situații de urgență	Agravare pe fondul apariției fenomenului schimbărilor climatice, a uzurii echipamentelor de intervenție ale serviciilor de urgență și de avertizare a populației, de întârzierea lucrărilor de ecologizare a unor perimetre miniere	Creșterea numărului de persoane și bunuri/active afectate de riscuri naturale și antropice
3.	Conectivitatea redusă dintre zona Maramureșului Istoric și restul județului și regiunii	Îmbunătățire pe fondul modernizării DJ Baia Sprie-Bârsana și a DN 18	Amplificarea disparităților de dezvoltare dintre Maramureșul Istoric și restul regiunii, scăderea atractivității acestuia pentru investitori, turiști, acces dificil la unele servicii publice disponibile doar în municipiul reședință de județ
ECONOMIA JUDEȚULUI			
1.	Nivel scăzut de dezvoltare economică comparativ cu alte regiuni din țară și U.E. pe fondul structurii economice defavorabile	Îmbunătățire(pe fondul dezvoltării mediului de afaceri local, a creșterii exporturilor)	Amplificarea fenomenului de migrație externă și internă a forței de muncă, menținerea salariilor din mediul privat la un nivel redus
2.	Ponderea ridicată a populației ocupate în agricultura de subsistență	Îmbunătățire (pe fondul migrației forței de muncă către alte sectoare, dar și a migrației externe)	Perpetuarea unui șomaj mascat al forței de muncă din mediul rural și riscului ridicat de sărăcie al populației, concomitent cu un sector agricol necompetitiv, cu valoare adăugată redusă
3.	Infrastructura și serviciile insuficiente de sprijin pentru investitori și antreprenori	Agravare (deficit de terenuri disponibile pentru investitori, închiderea singurului incubator de afaceri din județ)	Scăderea atractivității județului pentru investitori, inclusiv relocarea unora dintre cei existenți în alte regiuni, și menținerea spiritului antreprenorial local la un nivel sub media națională și regională
DEZVOLTAREA TERITORIALĂ A JUDEȚULUI			
1.	Rețea hipertrofiată, dezechilibrată de așezări urbane	Îmbunătățire (prin investiții realizate în infrastructura și serviciile publice din orașele mici)	Menținerea diferențelor de dezvoltare intra-județene între Baia Mare, celelalte orașe și mediul rural, accesul limitat la servicii publice al populației din afara reședinței de județ și a zonei sale metropolitane, suprasolicitarea furnizorilor de servicii din Baia Mare
2.	Dotarea deficitară a locuințelor cu instalații și echipamente publice	Îmbunătățire(prin investițiile publice și private de extindere a rețelelor de utilități, actualizare PUG-uri, modernizare a locuințelor, inclusiv cu remiteri de valută ale lucrătorilor din străinătate)	Menținerea unei calități reduse a locuirii, mai ales în zonele rurale izolate și în noile cartiere din zona periurbană a celor două municipii, cu riscuri atât pentru confortul, cât și pentru sănătatea populației
3.	Calitatea și eficiența energetică scăzută a fondului locativ	Îmbunătățire (prin derularea de lucrări de reabilitare termică a blocurilor, cu finanțare publică și privată, investiții private pentru construcția, extinderea și modernizarea locuințelor,	Creșterea emisiilor de CO2, risipa de energie, cu impact asupra puterii de cumpărare a populației(inclusiv ca urmare a creșterii prețului acesteia), degradarea fațadelor clădirilor de locuit, cu impact

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Nr. Crt.	Disfuncția identificată la nivelul teritoriului	Evoluția în trecut a disfuncției (2016 versus 2007, începutul perioadei anterioare de programare)	Modul de evoluție al disfuncției în viitor (2020 vs 2016) în lipsa intervențiilor de programare strategică
		inclusiv pe fondul remiterilor de valută, investiții în spațiile publice urbane)	asupra esteticii urbane și siguranței cetățenilor, dar și menținerea riscului de excluziune socială a locuitorilor din cartierele marginalizate/defavorizate
<i>PATRIMONIUL NATURAL ȘI CULTURAL. TURISMUL</i>			
1.	Starea avansată de degradare a unor monumente istorice și conservarea necorespunzătoare a patrimoniului construit	Agravare (pe fondul acțiunii factorilor naturali, accentuați de schimbările climatice, dar mai ales a celor antropici – întreținerea necorespunzătoare, lucrări de intervenție inadecvate, retrocedări etc., concomitent cu fonduri publice reduse alocate restaurării și conservării)	Distrugerea totală sau parțială a unor monumente istorice, din care unele de importanță națională, precum și restrângerea ofertei județului pentru turism cultural, la care se adaugă riscurile pentru siguranța populației
2.	Dezvoltarea suboptimală a turismului prin raportare la resursele turistice ale județului	Îmbunătățire (pe fondul investițiilor publice și private în infrastructura turistică și de agrement, în introducerea în circuitul turistic a unor obiective de patrimoniu, în spațiile de cazare și alimentație publică, în serviciile de informare și promovare turistică)	Menținerea unei contribuții scăzute a turismului la PIB-ul județean și la crearea de noi locuri de muncă, afectarea întreprinzătorilor locali din sector, concomitent cu o reorientare a turiștilor către alte zone din regiune, cu investiții în infrastructură și promovare mai ridicate
3.	Infrastructura și oportunitățile limitate de agrement și de petrecere a timpului liber pentru locuitori și turiști	Îmbunătățire (pe fondul investițiilor în infrastructura și oferta culturală, în unități private de agrement, sport, în amenajarea și modernizarea unor spații verzi etc.)	Afectarea întreprinzătorilor din domeniul turismului și industriei conexe, pe fondul duratei scăzute a sejururilor vizitatorilor, precum și orientarea locuitorilor din județ către zonele din agrement din regiunile învecinate, care beneficiază de sumele cheltuite de aceștia
<i>CAPITALUL UMAN</i>			
1.	Migrația masivă în străinătate și către alte județe din țară a forței de muncă tinere	Agravare (numărul persoanelor plecate a crescut între 2002 și 2011, sporul migratoriu fiind în continuare principala cauză a scăderii populației)	Accentuarea deficitului de forță de muncă în anumite sectoare ale economiei și scăderea atractivității județului pentru investitorii care realizează activități cu valoare adăugată ridicată, concomitent cu scăderea natalității și depopularea unor localități
2.	Ponderea redusă a populației cu studii superioare față de alte județe din regiune și din țară	Îmbunătățire (numărul persoanelor cu studii superioare a crescut cu circa 5 procente în perioada 2002-2011, mai ales în rândul populației tinere din mediul urban, cu acces mai facil la învățământul superior)	Scăderea atractivității județului pentru investitorii din sectoare înalt tehnologizate, menținerea la un nivel redus a inițiativelor antreprenoriale locale, afectarea consumului cultural
3.	Scăderea natalității și îmbătrânirea populației	Agravare (rata natalității a scăzut la jumătate față de 1989, vârsta medie a populației fiind în creștere continuă)	Accentuarea fenomenului de îmbătrânire demografică, care va conduce la depopularea unor zone rurale, crearea unei presiuni suplimentare asupra sistemelor de sănătate și asigurări sociale, închiderea de unități de învățământ, restrângerea resurselor locale de forță de muncă tânără
<i>SĂNĂTATE ȘI SERVICII SOCIALE</i>			
1.	Rata ridicată a morbidității populației	Agravare (rata morbidității și chiar a mortalității este în creștere, tendință care va continua în contextul în care vârsta	Creșterea ratei mortalității, menținerea speranței de viață a populației sub media europeană, creșterea cheltuielilor populației cu sănătatea,

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Nr. Crt.	Disfuncția identificată la nivelul teritoriului	Evoluția în trecut a disfuncției (2016 versus 2007, începutul perioadei anterioare de programare)	Modul de evoluție al disfuncției în viitor (2020 vs 2016) în lipsa intervențiilor de programare strategică
		medie a populației a ajuns la circa 40 de ani)	afectarea calității vieții, precum și suprasolicitarea sistemului public de servicii medicale
2.	Dotarea deficitară cu echipamente, aparatură și personal a unităților medicale publice	Agravație (numărul de medici din sistemul public a scăzut față de anul 2007, iar o parte importantă din personal e în pragul pensionării)	Creșterea mortalității, reorientarea pacienților către sectorul privat, din țară sau străinătate, sau către spitalele din marile centre universitare, suprasolicitarea Spitalului Județean de Urgență ca urmare a redirectionării majorității pacienților din spitalele mici, continuarea fenomenului de migrație a medicilor din sectorul public din cauza dotării deficitare
3.	Numărul mare de locuitori expuși riscului de sărăcie și excluziune socială	Agravație (creșterea numărului de locuitori de etnie romă, vârstnici dependenți și cu venituri reduse, de copii cu părinți plecați în străinătate, persoane fără locuință etc.)	Creșterea dependenței persoanelor provenind din grupuri defavorizate de servicii și prestații sociale în lipsa unor măsuri eficiente de integrare, depășirea capacității financiare și umane a sectorului public și ONG de a furniza aceste servicii, creșterea infraționalității, a abandonului școlar, a numărului de cereri pentru locuințe sociale etc.
EDUCAȚIE			
1.	Starea deficitară a infrastructurii educaționale din județ	Îmbunătățire (prin realizarea de investiții din fonduri europene, de la bugetul de stat și din bugetele locale pentru construcția, reabilitarea și dotarea unităților de învățământ)	Expunerea elevilor și a cadrelor didactice din județ la riscuri de siguranță și sănătate, mai ales în mediul rural, menținerea unui interes scăzut al tinerilor absolvenți pentru o carieră didactică, afectarea calității actului didactic din cauza deficiențelor materiale
2.	Rata ridicată a abandonului școlar	Îmbunătățire (prin derularea în mai multe unități de învățământ a programelor "A doua șansă" și a celor sociale adresate elevilor)	Creșterea numărului de tineri supuși excluziunii sociale, a ratei șomajului în rândul acestora, accentuarea marginalizării unor comunități defavorizate
3.	Interesul scăzut al absolvenților de gimnaziu pentru învățământul tehnic și profesional	Agravație (numărul de elevi din școlile profesionale a scăzut la mai puțin de un sfert față de anul 2007, prin reorientarea lor către licee cu pregătire preponderent teoretică)	Scăderea atractivității județului pentru investitorii existenți și potențiali, care se vor confrunta cu un deficit de forță de muncă cu studii medii, corespunzător calificați, fiind nevoiți să deruleze programe proprii de formare la locul de muncă, precum și creșterea șomajului în rândul locuitorilor cu ocupații care nu mai au cerere pe piața locală a muncii
INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT			
1.	Relativa izolare a județului față de coridoare majore de transport din rețeaua TEN-T și lipsa unei rețele de transport rapid	Îmbunătățire (extinderea și modernizarea Aeroportului Internațional Baia Mare, parte a rețelei TEN-T, cu fonduri europene)	Accentuarea disparităților de dezvoltare față de alte județe mai bine conectate, mai ales la granița de vest, ceea ce va afecta mai ales atractivitatea pentru investitori și turiști
2.	Starea deficitară a infrastructurii de transport rutier (drumuri naționale, județene, comunale, agricole, străzi, intersecții), feroviar (linii, gări)	Agravație (creșterea continuă a parcului auto, reducerea traficului feroviar)	Menținerea emisiilor de CO2 generate de sectorul de transport și a numărului de accidente rutiere la un nivel ridicat, creșterea timpilor de deplasare, a costurilor cu combustibili, accentuarea declinului

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Nr. Crt.	Disfuncția identificată la nivelul teritoriului	Evoluția în trecut a disfuncției (2016 versus 2007, începutul perioadei anterioare de programare)	Modul de evoluție al disfuncției în viitor (2020 vs 2016) în lipsa intervențiilor de programare strategică
	și intermodal (pasageri și mărfuri)		sectorului feroviar, precum și perpetuarea accesului deficitar al zonelor rurale izolate la unele funcțiuni și servicii publice, acestea fiind tot mai puțin atractive pentru locuitori, întreprinzători și turiști
3.	Infrastructura deficitară de transport alternativ (ecologic)	Agravare (schimbările climatice cresc nevoia de spații umbrite, iar traficul auto în creștere impune găsirea de alternative la transportul motorizat; interes în creștere al populației pentru deplasarea cu bicicleta)	Creșterea poluării aerului determinată de sectorul transporturilor și accentuarea insulelor de căldură din mediul urban, accentuarea blocajelor din trafic și a deficitului de locuri de parcare, pe fondul creșterii parcului auto, în defavoarea deplasării cetățenilor cu bicicleta, mijloacele de transport sau pe jos, cu impact inclusiv asupra sănătății și siguranței locuitorilor
ECHIPAREA TERITORIULUI			
1.	Extensia redusă a rețelelor tehnico-edilitare în teritoriu și uzura infrastructurii existente	Îmbunătățire (realizarea de investiții publice pentru extinderea și modernizarea sistemelor centralizate de alimentare cu apă, canalizare, energie electrică etc.)	Menținerea calității locuirii la un nivel redus, mai ales în mediul rural și în orașele mici, concomitent cu atractivitatea redusă a acestora pentru investitori, precum și perpetuarea unor riscuri de mediu, legate de poluarea cu ape uzate neepurate, alimentarea cu apă potabilă din surse proprii cu calitate necontrolată, poluarea aerului cu emisii rezultate din arderi de combustibili solizi
2.	Lipsa unei conducte de transport a gazelor naturale în zona Maramureșului Istoric	Îmbunătățire (creșterea prețului la gaze naturale face tot mai puțin atractivă utilizarea acestui tip de combustibil pentru încălzire, unii proprietari au investit în centrale termice pe bază de lemn sau GPL)	Menținerea unei calități reduse a locuirii, a atractivității reduse pentru investitori și poluarea aerului cu emisii rezultate din arderi de combustibili solizi
3.	Lipsa sistemelor de canalizație subterană pentru cablurile aeriene	Agravare (cablurile aeriene tot mai dense, asociate cu acutizarea schimbărilor climatice, accentuează riscul de întrerupere a furnizării și producerii de pagube materiale)	Accentuarea riscului de întrerupere a furnizării de electricitate și de servicii de telecomunicații, a pericolului de cădere a arborilor peste cabluri și a acestora peste participanții la trafic, precum și a aspectului inestetic al clădirilor și străzilor împânzite de rețele aeriene
POTENȚIALUL MATERIAL ȘI ENERGETIC			
1.	Gradul redus de valorificare a resurselor energetice ale județului	Agravare (prin sistarea mineritului în anul 2007 și numărul redus sau chiar inexistent de unități de producere a energiei fotovoltaice, aeriene, din biomasa agricolă și lemnoasă)	Creșterea emisiilor de CO ₂ , generate mai ales de sectorul construcțiilor, și a costurilor ridicate suportate de populație și agenți economici cu energia de tip convențional
2.	Eficiența energetică redusă și risipa de energie convențională din sectorul public	Îmbunătățire (prin elaborare PAED Baia Mare, reabilitarea termică a unor clădiri publice, înlocuirea parțială a corpurilor de iluminat cu unele mai eficiente energetice)	Creșterea emisiilor de CO ₂ și a costurilor cu energia electrică suportate de administrațiile locale, concomitent cu confortul redus al unor clădiri publice și calitatea nesatisfăcătoare a serviciilor de iluminat public din anumite localități din județ
3.	Insuficienta valorificare sustenabilă a resurselor materiale ale județului	Agravare (prin sistarea completă a activităților extractive la jumătatea anilor 2000 și prin constrângerile de mediu impuse după aderarea la U.E.)	Importul de materii prime din alte regiuni și menținerea unei rate scăzute de ocupare a populației

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Nr. Crt.	Disfuncția identificată la nivelul teritoriului	Evoluția în trecut a disfuncției (2016 versus 2007, începutul perioadei anterioare de programare)	Modul de evoluție al disfuncției în viitor (2020 vs 2016) în lipsa intervențiilor de programare strategică
MEDIUL ÎNCONJURĂTOR ȘI INFRASTRUCTURA DE MEDIU			
1.	Poluarea apelor din cauza problemelor de mediu din fostele perimetre miniere	Îmbunătățire (derularea unor lucrări de închidere și ecologizare a unor perimetre miniere și iazuri de decantare)	Accentuarea poluării apelor de suprafață, subterane și freatice, precum și expunerea acestora la accidente ecologice majore, cu costuri pe termen lung și afectarea sănătății populației și a biodiversității
2.	Defrișările ilegale /necontrolate din pădurile din județ și braconajul	Îmbunătățire (întărirea controlului silvic și îmbunătățirea legislației în domeniu, acțiunile societății civile)	Restrângerea fondului forestier cu impact asupra rezilienței județului la schimbări climatice (de ex. prevenirea inundațiilor și a alunecărilor de teren), scăderea calității aerului, a potențialului turistic, a resurselor de materie primă pentru industria prelucrătoare, a biodiversității și afectarea unor habitate naturale
3.	Degradarea și poluarea solurilor din județ ca urmare a factorilor naturali și antropici	Agravare (ca urmare a acțiunii factorilor naturali – asociați mai ales schimbărilor climatice, deficitului de resurse umane și financiare pentru executarea, reabilitarea și întreținerea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, fragmentării proprietății agricole, dar și a acțiunii factorilor antropici – depozitare necontrolată de deșeuri, întârzieri în ecologizarea unor perimetre poluate ca urmare a activităților industriale și miniere)	Scăderea productivității agricole și restrângerea veniturilor fermierilor, creșterea subvențiilor și despăgubirilor acordate de sectorul public acestora, precum și afectarea sănătății populației ca urmare a problemelor de mediu asociate perimetrelor neecologizate
CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ ȘI COOPERARE TERITORIALĂ			
1.	Problemele legate de realizarea lucrărilor cadastrale și de carte funciară, dar și a celor de planificare urbanistică	Agravare (pe fondul deficitului de terenuri pentru investitori în zona metropolitană, a creșterii numărului de tranzacții, a creșterii numărului de beneficiari de subvenții pentru agricultură, a proceselor de retrocedare, a necesității de a demonstra proprietatea asupra obiectivelor realizate cu fonduri europene etc.)	Blocarea sau întârzierea unor investiții publice și private, dificultăți în realizarea de tranzacții imobiliare, cu impact asupra atractivității județului, concomitent cu o dezvoltare urbanistică insuficient reglementată și planificată, care va conduce la costuri investiționale și de mediu pentru administrații și cetățeni
2.	Deficitul de resurse umane și financiare de la nivelul autorităților publice locale	Îmbunătățire (deblocarea unor posturi din administrație, creșterea treptată a veniturilor în sectorul administrație publică și alocarea unor sume mai mari pentru echilibrarea bugetelor UAT-urilor cu venituri proprii reduse)	Afectarea calității serviciilor publice furnizate de autoritățile locale, prin abandonarea unor investiții și supraîncărcarea populației, scăderea gradului de absorbție a finanțărilor nerambursabile, cu efecte în lanț asupra mediului de afaceri și a calității vieții, precum și creșterea gradului de insatisfacție al cetățenilor în raport cu sectorul public
3.	Dezvoltarea insuficientă a serviciilor online furnizate de autoritățile locale (e-administrație)	Agravare (numărul tot mai mare de utilizatori de Internet și de telefoane inteligente, concomitentul cu emigrarea masivă a populației în străinătate, crește interesul populației pentru accesarea unor servicii publice de la distanță)	Reducerea accesului unor categorii de locuitori la serviciile publice, comunicarea deficitară dintre administrație și cetățeni, cu efecte negative multiple, precum și potențiala scădere a volumului taxelor și impozitelor locale sau încasarea cu întârziere a acestora
CERCETARE-DEZVOLTARE-INOVARIE			

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Nr. Crt.	Disfuncția identificată la nivelul teritoriului	Evoluția în trecut a disfuncției (2016 versus 2007, începutul perioadei anterioare de programare)	Modul de evoluție al disfuncției în viitor (2020 vs 2016) în lipsa intervențiilor de programare strategică
1.	Transferul tehnologic insuficient dinspre mediul de cercetare/academic către cel de afaceri	Agravare (structura producției și exporturilor realizate de agenții economici din județ indică o pondere ridicată a produselor manufacturiere sau bazate pe exploatarea resurselor naturale, cu un nivel redus de tehnologie încorporată, excepție făcând doar produsele unor investitori străini)	Scăderea competitivității companiilor locale, aflate într-un mediu tot mai concurențial, ceea ce va conduce la reducerea numărului de locuri de muncă, menținerea unui nivel redus de salarizare, la exploatarea intensivă și nesustenabilă a forței de muncă și resurselor materiale ieftine de la nivel local
2.	Infrastructura și serviciile suport deficitare pentru susținerea activităților de cercetare-dezvoltare-inovare	Îmbunătățire (prin serviciile furnizate de Centrul Universitar Nord al UTCN și CDIMM, CCI, firmele de consultanță și experții în proprietate intelectuală, rețeaua BISNET – Europe Enterprise Network)	Menținerea atractivității reduse a județului pentru investitori din domeniile care încorporează un grad ridicat de tehnologice, pentru tinerii cu studii superioare care doresc să dezvolte start-up-uri și spin-off-uri inovative, precum și a interesului redus pentru inovare în rândul populației și a mediului de afaceri
3.	Subfinanțarea cronică a activității de cercetare din fonduri publice	Agravare (reducerea ponderii din PIB alocate activităților de CDI la mai puțin de 0,5%, de 4 ori sub media U.E.)	Dispariția nucleelor de cercetători de la nivel local, de exemplu a celor din mediul universitar, accentuarea fenomenului de brain-drain în rândul experților și scăderea competitivității economiei locale

Capitolul 3. CARACTERISTICI DE MEDIU ALE ZONELOR POSIBIL A FI AFECTATE

Caracteristicile de mediu ale zonei posibil a fi afectata semnificativ

Realizarea unor obiective poate conduce la modificarea temporara a calitatii factorilor de mediu in special pe si in vecinatatea amplamentelor, dupa cum urmeaza:

- **pentru factorul de mediu aer**, lucrarilor de infrastructura precum dezvoltarea rețelilor de transport, infrastructura de transport a energiei, infrastructura de utilitati publice, dezvoltarea de centre urbane, le sunt asociate emisii de poluanți atmosferici provenite de la manevrarea materialelor de construcție și a pământului și emisii de gaze de eșapament de la utilajele folosite pentru realizarea lucrărilor. In general, emisiile de poluanți atmosferici asociate lucrărilor de construcție se manifestă numai in perioada realizării lucrărilor, la finalizarea acestora mediul revenind la starea inițială.
- **pentru factorul de mediu ape de suprafata si subterane**, realizarea unor obiective din vecinatatea unor cursuri de apa, poate conduce la modificarea temporara a calitatii apelor de suprafata, prin cresterea cantitatii de materii in suspensie, cresterea turbiditatii, emisii accidentale de materiale de constructii. In schimb pe termen lung realizarea obiectivelor ce se refera la echiparea edilitara a localitatilor urbane si rurale, va duce la imbunatatirea calitatii apelor de suprafata si subterane, deoarece prin construirea și operarea unor stații de epurare performante nu vor mai exista deversări de ape neepurate.
- **pentru factorul de mediu sol si subsol**, pot fi inregistrate modificări temporare in spațiile afectate temporar de lucrări (organizări de șantier, fronturi de lucru), dar și modificări permanente in zonele care vor fi ocupate definitiv de noile infrastructuri, fiindule asociate emisii de materiale de construcție ce pot conduce la modificarea calității solului. De asemenea, deversările accidentale de produse petroliere și depunerile de poluanți atmosferici pot conduce la modificarea caracteristicilor solului in amplasamentul lucrărilor.
- **pentru biodiversitate** impactul asupra florei si faunei variaza in funcție de specificul ecosistemului in care se realizează lucrările. Se recomanda ca in cazul unor arii naturale protejate sa nu se realizeze lucrari, iar dacã aceasta nu este posibil vor fi luate toate măsurile pentru a nu influența starea florei și faunei prezente in cadrul acestor arii naturale protejate.
- **peisajul** poate fi afectat temporar de prezenta organizarii de santier, prezenta depozitelor de materiale de constructii, a utilajelor in cazul realizarii unor constructii. Temporar poate fi inregistrata diminuarea valorii recreationale a peisajului.
- **populatia** poate inregistra un usor disconfort in perioada executarii lucrarilor ce rezulta din actiunile propuse in strategie, ca urmare a prezentei santierelor si a fronturilor de lucru, in sa acest disconfort va avea un efect temporar. Dupa finalizarea lucrarilor, nivelul de trai al populatiei va creste inclusiv calitatea vietii ca urmare a dezvoltarii infrastructurii tehnico-edilitare si a serviciilor publice, a dezvoltarii unor spatii urbane si rurale de calitate atractive. Realizarea obiectivelor nu va conduce la modificarea caracteristicilor demografice ale populatiei, nu va influenta rata natalitatii, a mortalitatii si a emigrarii.
- **mediul social si economic** va fi influentat in mod pozitiv. Dezvoltarea rețelilor de transport va conduce la accelerarea schimbarilor economice si la mobilitatea populatiei. Dezvoltarea centrelor urbane si racordarea lor cu orasele europene va genera schimburi culturale si totdata vor fi create locuri noi de munca, fapt ce va duce implicit la cresterea nivelului de trai al populatiei.
- **patrimoniul cultural si arhitectonic construit** va fi protejat si reabilitat in scopul conservarii identitatii nationale si cresterii atractivitatii spatiilor culturale cu potential turistic deosebit. Deasemenea vor fi propuse masuri de regenerare a capitalului natural si va fi redusa vulnerabilitatea zonelor supuse riscurilor naturale.
- **managementul deseurilor** in timpul realizarii lucrarilor va fi influentat de cresterea cantitatilor din constructii, inclusiv a celor menajere.

Impactul asupra factorilor de mediu, emisiile si nivelul acestora vor putea fi cuantificate dupa finalizarea proiectelor pentru fiecare dintre obiectivele/lucrarile propuse prin strategie.

Capitolul 4. PROBLEME DE MEDIU EXISTENTE, RELEVANTE

Problemele de mediu existente, relevante pentru program

Prezentul capitol conține expunerea problemelor de mediu existente, relevante pentru strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș 2014-2020, inclusiv, în particular, cele legate de orice zone care reprezintă o importanță specială pentru mediu, cum ar fi ariile speciale de protecție avifaunistică sau de ariile speciale de conservare.

Implementarea strategiei va avea un efect preponderent pozitiv asupra obiectivelor relevante de mediu. Cu toate acestea, o parte din lucrările ce vor fi realizate pentru îndeplinirea obiectivelor strategiei pot genera efecte negative asupra factorilor de mediu.

4.1 Probleme generale de mediu existente

Problemele majore de mediu au fost identificate în planificarea strategică pentru perioada 2014-2020 și în evaluarea de mediu realizată pentru aceasta. Concluziile evaluării de mediu au rezultat ca urmare a analizei curente a stării mediului și sunt rezumate în tabelul de mai jos.

4. Tabel: Sinteza problemelor generale de mediu existente, relevante pentru planificarea strategică

Nr. crt.	Domeniul	Probleme generale de mediu existente, relevante
1	Aer și schimbări climatice	<ul style="list-style-type: none"> • calitatea aerului ambiental depășește valorile limită zilnice înregistrate la indicatorul PM10, în perioadele de iarnă, pe fondul emisiilor disperse aferente combustiei rezidențiale și a calmului atmosferic, traficului rutier și resuspendării prafului stradal (poluare pe termen scurt și pe termen lung); • creșterea parcului auto și intensificarea traficului, impact semnificativ asupra calității aerului produs de emisiile cauzate de congestiile de trafic; • utilizarea redusă și ineficientă a transportului public, insuficiența spațiului pentru trafic pietonal, biciclete etc; • impact semnificativ asupra calității aerului datorat infrastructurii învechită și deteriorate; • emisiile de SO₂ rezultate în urma arderilor de combustibil fosili pentru producerea de energie termică; • nivel redus al investițiilor privind eficiența energetică (ex.: sectoarele: energie, agricultură, apă, dezvoltare urbană); • sisteme de încălzire urbană și randament global energetic scăzut al clădirilor (instituții publice, clădiri rezidențiale); • sursele de energie regenerabilă pentru deservirea instituțiilor sau a infrastructurilor publice și pentru locuințe sunt insuficient utilizate; • tendință de creștere a transportului rutier și de declin a transportului feroviar (călători, marfă); • nivel redus al gestionării deșeurilor din sectorul agricultură, în special al celor generate de activități de creșterea animalelor; • valorificarea potențialului de absorbție a carbonului în masa verde, în domeniul silviculturii (captarea carbonului în masa verde);
2	Apă	<ul style="list-style-type: none"> • probleme de poluare a apei datorate apei uzate netratate provenită din surse municipale și industriale ca și poluării difuze datorate activităților agricole și gestionarea deficitară a deșeurilor; • infrastructura slab dezvoltată a canalizării în mediul rural; • impact semnificativ asupra calității cursurilor de apă produs de lipsa sistemelor de canalizare și epurare a apelor uzate menajere; • extinderea procesului de eutrofizare a apelor de suprafață care, alături de alte forme de impact generează o reducere a stării funcționale a acestor ape; • creșterea concentrațiilor de nitriți în apa subterană datorită depozitărilor necontrolate și a

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

		<ul style="list-style-type: none"> managementului defectuos al deșeurilor animaliere; • diminuarea debitelor medii anuale ale râurilor; • modificările caracterului sezonier al debitelor râurilor conduc la scăderea debitelor în perioada verii și la creșterea debitelor în timpul iernii; în anii secetoși, în special în timpul lunilor de vară, se înregistrează dificultăți în asigurarea volumului suficient de apă pentru a răspunde cererii pentru consum casnic și industrial; • poluarea apei de suprafață și a celor subterane prin aportul de poluanți ca urmare a producerii unor inundații, în special în zonele în care se desfășoară activități antropice intensive; • aspecte de mediu negative ca urmare a accentuării deficitului de apă asupra altor sectoare: sănătatea publică, biodiversitatea, mediul social și economic - producerea energiei electrice, activități agricole, turismul - activități care se bazează pe resurse de apă;
3	Solul și utilizarea terenurilor	<ul style="list-style-type: none"> • existența siturilor contaminate sau potențial contaminate; • existența siturilor industriale de tip brownfield și ocuparea terenurilor intravilane de construcții industriale neutilizate/neutilizabile; • degradarea terenurilor agricole sau neagricole datorată atât factorilor naturali (alunecări de teren, inundații, eroziune eoliană sau hidrică, etc.), cât și factorilor antropici (chimizarea agricolă, poluarea cu nitrați, poluarea terenurilor din activități industriale); • poluarea solului provocată de capacitatea insuficientă de colectare a deșeurilor și practicilor de eliminare a deșeurilor dăunătoare pentru mediu; • eroziunea solului ca factorul restrictiv cel mai important în agricultură; • alunecări de teren active și zone supuse riscului de inundații, ca urmare a episoadelor de precipitații abundente/intense; • starea nesatisfăcătoare a amenajărilor de îmbunătățiri funciare; unele nu sunt funcționale din cauza lipsei echipamentelor de exploatare, a neîntreținerii diferitelor părți componente, a lipsei fondurilor de întreținere și exploatare; • risc de deșertificare și de degradare asociată a terenurilor; • vulnerabilitate a pădurilor la incendii accentuată în perioadele cu temperaturi ridicate din timpul verii; • scăderea calității solurilor agricole ca urmare a efectuării de lucrări agricole intensive și aplicării limitate a măsurilor hidroameliorative; • diminuarea suprafețelor de teren arabil pe care se aplică îngrășăminte naturale și reducerea utilizării îngrășămintelor naturale în favoarea celor chimice; • frecvență mai mare a inundațiilor în zonele în care au fost diminuate suprafețele de teren împădurite;
4	Schimbari climatice	<ul style="list-style-type: none"> • ținte de reducere a emisiilor respectate datorită declinului economic; • degradarea solurilor, desertificare; • vulnerabilitate la dăunatori și la alți factori biotici - risc de înmulțire a dăunatorilor rezistenți la schimbările climatice, cu afectarea sectorului agricol și silvic;
5	Biodiversitate	<ul style="list-style-type: none"> • managementul insuficient al ariilor naturale protejate; • absența gestionării corespunzătoare a zonelor protejate și a aplicării reglementărilor în zonele protejate și în ariile potențiale din cadrul Natura 2000; • degradarea continuă a ecosistemelor terestre și acvatice datorată impactului antropic, cum ar fi: <ul style="list-style-type: none"> - fragmentarea habitatului și conectivitatea scăzută a ariilor naturale valoroase, - degradarea ecosistemelor, având ca efect dispariția unor specii de flora și fauna, datorită defrișărilor ilegale, - nerespectarea planurilor din amenajamentele silvice, - braconajul, pasunatul intensiv, turismul neorganizat, etc. • capacitate insuficientă de control a autorităților competente, privind respectarea legislației specifice în vigoare; • activități reduse de împădurire, întreținere și regenerare a pădurilor; • rețeaua Natura 2000 va necesita sprijin pentru implementarea viitoarelor planuri de management; • impact antropic, în special restrângerea habitatului natural, cauzat de construcții de locuințe fără autorizație sau fără respectarea statutului zonei; • distrugerea florei și habitatelor din ariile naturale protejate ca urmare a circulației turistice necontrolate; • modificări de comportament ale speciilor, ca urmare a stresului indus de schimbările

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

		<p>climatice asupra capacității acestora de adaptare: (i) modificări ale distribuției speciilor; (ii) migrarea din cauza perturbării habitatelor; (iii) modificări ale densității populațiilor unor specii de floră;</p> <ul style="list-style-type: none"> • înmulțirea unor specii invazive, rezistente la modificările habitatelor sub acțiunea factorilor climatici;
6	Managementul deșeurilor	<ul style="list-style-type: none"> • în mediul rural nu s-a dezvoltat/generalizat suficient sistemul de colectare selectivă a deșeurilor; • nu sunt aplicate suficient soluții de recuperare/reciclare și de reducere a cantităților de deșeuri biodegradabile generate; • conștientizare insuficientă a populației și a agenților economici privind managementul deșeurilor; • depozitarea deșeurilor tehnologice produse de agenții economici în depozitele de deșeuri menajere; • depozitarea deșeurilor periculoase provenite din activități casnice în depozitele de deșeuri menajere; • depozitarea întâmplătoare pe sol a deșeurilor din mediul rural, evacuarea acestora în cursurile de apă, arderea necontrolată a deșeurilor din mediul urban; • nivel redus de colectare separată a deșeurilor la sursă; • nivel redus de valorificare a deșeurilor biodegradabile; • eliminarea deșeurilor biodegradabile preponderent prin depozitare; • grad redus de implementare a proiectelor de gestionare integrată a deșeurilor municipale.
7	Populația, sănătatea umană și calitatea vieții	<ul style="list-style-type: none"> • deteriorarea sănătății umane datorită poluării mediului (aer, apă și sol) și vechilor tărâșuri ecologice (de ex. pesticide, deșeuri miniere, etc.); • insuficiența spațiilor verzi; • probleme semnificative privind zgomotul în așezările urbane; • zone cu risc ridicat privind poluarea cu nitrați. Slabă echipare mai ales în zonele rurale, cu rețele publice de apă/canal și puncte de colectare deșeuri, inclusiv managementul deșeurilor animale; • igiena precară a populației din mediul rural, datorită în primul rând lipsei alimentării cu apă, lipsei canalizării, managementului neadecvat al deșeurilor și modului de gestionare a chimicalelor în agricultură; • sistemele rurale de alimentare cu apă, aflate în exploatare, nu beneficiază de instalații de tratare, chiar dacă calitatea apei prelevate de la sursă nu îndeplinește întotdeauna condițiile de calitate, conform normativelor în vigoare; • număr ridicat de surse individuale de alimentare cu apă pentru consum casnic (de regulă din surse de apă subterane de mică adâncime); • afectarea calității resurselor de apă și disponibilitate redusă din punct de vedere cantitativ, cu precădere în perioadele de secetă și/sau cu perioade cu temperaturi ridicate;
8	Managementul riscului de mediu	<ul style="list-style-type: none"> • risc crescut datorită dezastrelor naturale, existent în zonele vulnerabile la inundații și potențial ridicat la alunecări de teren; • dezvoltarea zonelor construite fără a ține cont de zonele de risc natural; • despaduriri necontrolate, defrișări ilegale cu implicații în manifestarea alunecărilor de teren și a inundațiilor; • lucrări hidrotehnice de apărare împotriva inundațiilor cu grad depășit de apărare; • abandonarea deșeurilor în afara zonelor dedicate colectării deșeurilor.
9	Conservarea și gestionarea durabilă a resurselor	<ul style="list-style-type: none"> • amplificarea utilizării și exploatarea resurselor naturale epuizabile în detrimentul surselor alternative; • amplificarea generării de deșeuri și absența inițiativelor de valorificare și reciclare a deșeurilor; • exploatarea necorespunzătoare a resurselor solului, subsolului și ecosistemelor; • utilizarea redusă a surselor regenerabile de energie.
10	Patrimoniul cultural și peisaj	<ul style="list-style-type: none"> • pericolul continuării degradării peisajului natural și cultural (abandonarea terenurilor agricole, defrișări necontrolate, extinderea urbanizării,); • existența siturilor industriale de tip brownfield și ocuparea terenurilor intravilane de construcții industriale neutilizate/neutilizabile; • degradarea și nevalorificarea unor clădiri cu valoare de patrimoniu cultural; • deteriorarea spațiului rural tradițional din punct de vedere al arhitecturii tradiționale; • deteriorarea unor zone cu peisaj valoros în urma unor episoade de inundații sau alunecări de teren;

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

		<ul style="list-style-type: none"> • limitarea dezvoltării unor zone de interes cultural în absența unor măsuri de protejare a acestora; • defrișări și extinderea urbanizării cu impact asupra peisajului natural; • insuficienta aplicare a măsurilor de conservare și protejare a patrimoniului cultural împotriva degradării.
11	Eficienta energetica si surse regenerabile de energie	<ul style="list-style-type: none"> • eficiența energetică scăzută ca și amplificarea utilizării resurselor de energie; • slabe inițiative de investiții în resurse regenerabile;
12	Conștientizarea publicului asupra problemelor de mediu	<ul style="list-style-type: none"> • slaba conștientizare a sectoarelor guvernamental, privat și public în privința aspectelor de mediu și a implicării acestora în dezvoltarea durabilă; • educatie precara la nivelul comunitatilor si la nivelul individului privind importanta ariilor protejate, privind gestiunea deseurilor, privind utilizarea apei si protectia calitatii corpurilor de apa; • lipsa programelor de informare si sensibilizare a populației rurale face ca aceasta sa fie in egala măsura expusa direct riscurilor legate de poluarea mediului dar si sa reprezinte un factor important de presiune asupra mediului înconjurător; • nivel redus de informare a publicului privind consecințele economice ale schimbărilor climatice și necesitatea adoptării măsurilor de reducere a emisiilor de GES și de adaptare la schimbările climatice.
13	Turism durabil	<ul style="list-style-type: none"> • practici nedurabile în domeniul turismului care conduc la continuarea deteriorării mediului și la pierderea diversității naturale și a patrimoniului; • potential turistic slab exploatat datorita dotarilor necorespunzatoare si a accesului dificil; • valorificarea insuficienta a obiectivelor importante de patrimoniu; • condiții neadecvate promovării formelor de turism ușor, adaptate la condițiile locale; • lipsa infrastructurii și a facilităților necesare dezvoltării turismului durabil; • lipsa de informare sau insuficienta informare a turiștilor privind monumentele naturii, a patrimoniului cultural, a ariilor protejate, precum și a responsabilităților de le revin.
14	Transport	<ul style="list-style-type: none"> • accesibilitate și conectivitate sunt reduse pentru majoritatea zonelor din județ din cauza infrastructurii rutiere și feroviare deficitare; • drumurile comunale și județene se află într-o stare necorespunzătoare; • drumurile județene aflate pe conturul dar și în vecinătate zonelor urbane a județului înregistrează creșteri ale valorilor medii de trafic, în paralel cu degradarea fizică a straturilor rutiere; • principalele probleme în zona urbane si periurbane sunt legate de lipsa infrastructurii rutiere și gradul scăzut de acoperire și dotare a serviciilor de transport în comun între localități.

4.2 Identificarea problemelor de mediu existente, relevante pentru program

Deși la elaborarea strategiei s-a avut în vedere, prin obiectivele și măsurile sale, ameliorarea problemelor existente în cazul fiecărei componente de mediu, au fost totuși identificate zone de interes pentru mediu ce ar putea fi afectate negativ de unele propuneri de măsuri ce vizează dezvoltarea infrastructurii de transport și dezvoltarea urbană.

Realizarea lucrărilor propuse ca urmare a măsurilor din Dezvoltare Strategică și din Raportul de mediu nu va conduce neapărat la afectarea semnificativă a mediului. Cu toate acestea este importantă evaluarea de mediu și evaluarea impactului asupra mediului după realizarea planurilor subsecvente ce decurg din strategia de dezvoltare durabilă și din proiectele tehnice pentru fiecare din obiectivele propuse în strategie.

Decizia privind executarea lucrărilor va fi luată numai după finalizarea studiilor privind evaluarea impactului (procedura EIA) și/sau a studiilor de evaluare adecvată.

De asemenea, în cadrul acestor studii vor fi analizate alternativele propuse pentru realizarea fiecărui obiectiv al strategiei, măsurile adecvate de reducere și compensare a impactului asupra mediului, inclusiv refacerea ecologică a zonelor afectate temporar de lucrări.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

La stabilirea amplasamentelor lucrărilor vor fi evitate ariile naturale protejate, zonele umede, pădurile și alte zone sensibile.

Efectele semnificative negative pot apărea în raport cu obiectivul de mediu privind „Conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de floră și faună”. Se pot modifica parametri fizico-chimici în zone de conservare a unor populații/habitate ale unor populații de plante și animale. De asemenea, realizarea lucrărilor propuse poate conduce la întreruperea unor circuite bio-geo-chimice esențiale pentru menținerea tuturor funcțiilor ecologice ale ecosistemelor în regim natural și seminatural.

Din perspectiva principiilor și obiectivelor dezvoltării durabile, principalele probleme relevante legate de starea capitalului natural sunt:

- manifestarea unui potențial proces activ de afectare a diversității biologice care se poate exprima prin: dispariția unor specii de plante; specii de mamifere prezente în fauna autohtonă și specii de pești inventariați în apele de pe teritoriul județului;
- fragmentarea habitatelor multor specii și întreruperea conectivității longitudinale (prin bararea cursurilor de apă) și laterale (prin îndiguirea zonelor inundabile, blocarea sau restrângerea drastică a rutelor de migrație a speciilor de pești și a accesului la locurile potrivite pentru reproducere și hranire);
- restrângerea sau eliminarea unor tipuri de habitate sau ecosisteme din zonele de tranziție (perdele forestiere, haturi, zone umede din structura marilor exploatații agricole sau a marilor sisteme lotice) cu efecte negative profunde asupra diversității biologice și a funcțiilor de control al poluării difuze, eroziunii solului, scurgerilor de suprafață și evoluției undei de viitură, controlului biologic al populațiilor de dăunători pentru culturile agricole, reîncărcării rezervelor sau corpurilor subterane de apă;
- modificarea amplă, uneori dincolo de pragul critic, a configurației structurale a bazinelor hidrografice și a cursurilor de apă, asociată cu reducerea foarte semnificativă a capacității sistemelor acvatice de a absorbi presiunea factorilor antropici care operează la scara bazinului hidrografic și cu creșterea vulnerabilității lor și a sistemelor socioeconomice care depind de acestea;
- simplificarea excesivă a structurii și capacității multifuncționale ale formațiunilor ecologice dominate sau formate exclusiv din ecosisteme agricole intensive și creșterea gradului lor de dependență față de inputurile materiale și energetice comerciale.

Capitolul 5. OBIECTIVE DE MEDIU RELEVANTE

Principale elementele care au fost evidențiate în urma analizei aspectelor de mediu relevante, și problemele de mediu identificate în urma acestei analize, precum și tendințele identificate pentru problemele de mediu, asociate aspectelor așa cum au fost definite de obiectivele specifice din Strategia de dezvoltare, sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel 5 - Aspecte de mediu și obiectivele relevante de mediu, respectiv obiective specifice

Aspect de mediu	Obiective de mediu relevante	Obiective specifice de mediu
Aer și schimbări climatice	Îmbunătățirea calității aerului prin reducerea emisiilor de poluanți, inclusiv a emisiilor de GES	Limitarea poluarilor generate de activitățile industriale
		Reducerea poluării generate de activitățile de transport rutier
		Creșterea pe termen mediu și lung a utilizării rețelei de căi ferate
		Valorificarea surselor regenerabile de energie
		Reducerea emisiilor de GES din sectorul dezvoltare urbană și rurala
		Reducerea emisiilor GES prin sectorul silvicultură prin extinderea suprafețelor împădurite
Apa	Management durabil al resurselor de apă, în contextul schimbărilor climatice	Îmbunătățirea calității captării/prelevării, tratării și distribuției apei potabile.
		Optimizarea consumului de apă de către utilizatori.
		Reducerea impactului produs de evacuarea apelor uzate menajere și industriale asupra apelor de suprafață
		Prevenirea/diminuarea riscului de inundații.
Solul și utilizarea terenurilor	Reabilitarea, îmbunătățirea și menținerea calității solului și utilizarea durabilă a terenurilor	Promovarea bunelor practici pentru managementul durabil în domeniul agricol.
		Gestionarea utilizării adecvate a îngrășămintelor în agricultură.
		Limitarea poluării punctiforme și difuze a solului
		Sporirea măsurilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii cauzate de apă și vânt
		Promovarea de măsuri hidroameliorative (irigații, desecări), adaptate condițiilor specifice locale, pentru atenuarea vulnerabilității solului la schimbările climatice.
		Promovarea unui management durabil pentru sectorul Silvicultură.
Biodiversitatea	Management durabil al biodiversității	Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișării
		Păstrarea și conservarea diversității naturale a faunei, florei și a habitatelor din zonele protejate și ariile Natura 2000, prin evitarea pierderilor ireversibile cauzate de schimbările climatice.
		Gestionarea durabilă a pădurilor
Populația și sănătatea umană	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației umane prin implementarea de măsuri pentru prevenirea poluării și reducerea/eliminarea efectelor poluarilor anterioare	Prioritizarea nevoilor de dezvoltare urbană și a infrastructurilor aferente, în vederea diminuării impactului negativ asupra sănătății umane, cu considerarea aspectelor de schimbare a climei.
		Dezvoltarea capacităților de evaluare și detectare timpurie a evenimentelor de sănătate publică gravă și dezvoltarea infrastructurilor medicale aferente, cu considerarea aspectelor de schimbare a climei.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Aspect de mediu	Obiective de mediu relevante	Obiective specifice de mediu
		Protejarea și îmbunătățirea condițiilor referitoare la zgomot în localități
Managementul riscului ecologic	Sporirea protecției populației față de riscul asociat dezastrelor natural sau accidentelor industriale	Prevenirea riscurilor naturale (inundații, alunecări de teren, eroziuni, secete, cutremure)
		Limitarea poluarilor accidentelor industriale
Mediul social și economic	Protejarea și îmbunătățirea condițiilor de viață	Dezvoltarea urbană prin management integrat de mediu, cu considerarea aspectelor privind schimbările climatice
		Îmbunătățirea infrastructurilor în vederea eficientizării consumului de apă și energie.
		Adaptarea infrastructurilor (transport, apă-canalizare , etc.) la variații de temperatură și precipitații, asociate schimbărilor climatice
Peisaj și patrimoniul cultural	Protejarea/menținerea și dezvoltarea zonelor cu peisaje valoroase și a obiectivelor cu valoare culturală	Asigurarea protecției peisajului natural și cultural (de ex. prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate)
		Măsurile privind protejarea patrimoniului arhitectonic, arheologic, natural (inclusiv a ecosistemelor acvatice și terestre) și cultural în planurile/programele și proiectele care au în vedere dezvoltarea unor investiții pentru reducerea efectelor schimbărilor climatice, pentru a realiza dezvoltarea durabilă a regiunii.
		Includerea aspectelor privind conservarea și dezvoltarea zonelor cu peisaje valoroase în planurile/programele și proiectele care au în vedere dezvoltarea unor investiții pentru reducerea efectelor schimbărilor climatice.
Gestionarea deșeurilor	Gestionarea durabilă a deșeurilor	Reducerea cantităților de deșeuri eliminate prin depozitare finală.
		Creșterea gradului de reciclare și valorificare a deșeurilor
Eficiența energetică și gestionarea durabilă a resurselor	Gestionarea eficientă a resurselor și conservare/gestionarea durabilă a resurselor	Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării resurselor de energie
		Facilitarea generării de energie din surse regenerabile
		Limitarea utilizării resurselor naturale epuizabile
Conștientizarea publicului asupra problemelor de mediu	Creșterea gradului de informare a publicului privind efectele pe mediu și măsurile de adaptare necesare	Extinderea nivelului de informare a publicului privind efectele pe mediu și îmbunătățirea comportamentului față de mediul înconjurător
		Includerea și după caz, actualizarea informațiilor privind impactul asupra mediului în curricula tuturor nivelurilor de educație în școli și în învățământul universitar.
Turism durabil	Promovarea unui turism care să asigure un nivel înalt de protecție a mediului și de conservare a naturii	Organizarea activității turistice și de agrement respectând conceptul de dezvoltare durabilă
		Îmbunătățirea managementului și administrării potențialului natural, în scopul practicării turismului

Capitolul 6. EFECTE POTENTIALE ASUPRA MEDIULUI

In cadrul acestui capitol sunt analizate potentialele efecte semnificative asupra mediului avand in vedere obiectivele strategice, precum si setul de masuri propuse pentru atingerea acestora.

Din analiza elementelor care determina efecte semnificative asupra mediului, se poate spune ca elementele principale ale unui proiect care determina efecte semnificative asupra mediului sunt reprezentate de: natura proiectului, dimensiunea proiectului si/sau localizarea proiectului.

Natura proiectelor:

In primul rand, trebuie mentionat ca proiectele sustinute prin Strategia de dezvoltare, conform obiectivului global, vizeaza pe langa acesta implicit si protejia și îmbunătățirea calității mediului și a standardelor de viață în judet, urmărindu-se conformarea cu prevederile acquis-ului comunitar de mediu. In consecinta, tinand cont de scopul propus si de modalitatile de selectie si aprobare a proiectelor, investitiile prevazute in cadrul strategiei sunt menite sa corecteze efectele adverse semnificative asupra mediului in zonele de interventie, fara sa genereze prin aceste interventii forme de impact semnificativ asupra mediului. Ca masura generica de prevenire a impactului asupra mediului datorat activitatilor propuse, se mentioneaza verificarea aplicarii, din faza de proiect pana la dezafectarea instalatiilor, a masurilor de prevenire a producerii/ reducere/ compensare a unor efecte adverse asupra mediului.

Dimensiunea proiectelor:

Din punct de vedere al dimensiunii, proiectele incluse in Tabelul sintetic privind strategia de dezvoltare a județului Maramureș, prioritatile, masurile si acțiunile(proiectele) posibil a fi finanțate prin intermediul acestor măsuri, sunt proiecte majore (peste 50 mil. EURO), concretizate insa, de cele mai multe ori, in interventii/ investitii apartinand aceluiasi proiect, dar dispersate pe teritoriul unui municipiu, judet, sau chiar „regiune” (reprezentata de doua judete, de ex. pentru proiectul «Reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă și de canalizare») sau chiar la nivelul teritoriului national (de ex. Proiecte pentru infrastructura rutiera sau CF).

In afara proiectelor majore , in cadrul fiecarei domeniu major de interventie sunt prevazute sa se realizeze si proiecte nemajore.

Localizarea proiectelor:

Proiectele (masurile) propuse in versiunea initiala a strategiei, ca si cele introduse ulterior ca modificari/completari in cadrul aceluiasi obiectiv strategic, vor trebui sa acopere cat mai echitabil, teritoriul judetului. In aceste conditii, zona posibil a fi afectata coincide cu teritoriul judetului Maramures.

Vor fi identificate locatiile specifice la nivel de localitate si judet, ale noilor propuneri de proiecte, ca raspuns la solicitarea autoritatii competente pentru derularea procedurilor ulterioare SEA si EIA de a include in evaluarile de mediu o evaluare a efectelor asupra mediului ale proiectelor care constituie motivul implementarii obiectivelor strategiceale Strategiei de Dezvoltare a jud. Maramures.

Pentru cuantificarea efectelor se stabileste sistemul de notare prezentat in tabelul de mai jos.

Tabel 6. Sistem de notare pentru cuantificarea impactului asupra mediului

Simbol	Semnificatie	Definitia
++	Impact pozitiv semnificativ	Beneficiu extrem de pozitiv pentru mediu, care este de o importantă deosebită în ceea ce privește implicațiile sale politice globale
+	Impact pozitiv	Efecte pozitive asupra mediului, care nu este considerată a fi semnificativă

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

N	Neutru	Niciun efect
-	Impact negativ	Impact negativ asupra mediului, care nu este considerat a fi semnificativ
—	Impact negativ semnificativ	Efecte extrem de negative asupra aspectelor legate de mediu, care cer în mod serios să fie abordată prin revizuirea politicii de stat actuale
?	Incertitudine	Efectul nu a putut fi determinat din cauza lipsei de date sau informații

În tabelul următor se prezintă evaluarea calitativă a efectelor măsurilor Strategiei de dezvoltare a județului Maramureș asupra aspectelor de mediu supuse analizei (simbolul „Da” reprezintă identificarea de efecte potențiale, iar simbolul „Nu” arată că nu au fost identificate efecte potențiale).

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

7. Tabel Matricea de impact ale potentialelor efecte semnificative asupra mediului.

Nr. crt.	Masuri propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apa	Sol	Biodiversitate	Deseuri	Sănătate	Peisaj si patri-moniu	Resurse naturale	Riscuri de mediu
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obiectiv Strategic(OS) 1. Creșterea conectivității și atractivității județului Maramureș pentru investitori care să realizeze activități inovative și cu valoare adăugată ridicată și pentru turiști										
1	M1.1.1 Asigurarea conectivității județului cu restul regiunii și cu regiunile de graniță(Ucraina) și a coeziunii teritoriale interne (reducerea izolării Maramureș Istoric)	Da (-)	Nu	Da (-)	Da (+/-?)	Da (?)	Da (+)	Nu	Nu	Nu
2	M 1.1.2 Dezvoltarea infrastructurii de transport rapid care să asigure conectarea județului la rețeaua TEN-T	Da -	Nu	Da (-?)	Da (-)	Da (-?)	Da (?)	Da (-/+?)	Nu	Nu
3	M 1.1.3 Creșterea mobilității în zonele urbane ale județului, cu accent pe transport alternativ	Da (++)	Nu	Da (-)	Da (-?)	Da (?)	Da (++)	Da (+)	Nu	Nu
4	M 1.1.4 Dezvoltarea infrastructurii de comunicații	N	N	N	N	N	N	N	N	N
5	M 1.2.1 Dezvoltarea infrastructurilor suport pentru mediul de afaceri și a celor de cercetare-dezvoltare inovare și transfer tehnologic	N	N	N	N	N	N	N	N	N
6	M 1.2.2 Sprijinirea formării de clustere în sectoarele unde au fost identificate aglomerări	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Nu
7	M 1.2.3 Încurajarea antreprenoriatului, sprijinirea asociațiilor de producători (produse agroalimentare ecologice, produse tradiționale atestate) și atragerea investitorilor în sectoarele cu potențial de dezvoltare	Nu	Nu	Da (+)	Da (-?)	Da (++)	Da (+)	Da (+)	Da (+)	Nu
8	M 1.2.4 Creșterea calității forței de muncă în sectoarele cu potențial de dezvoltare	Da (-)	Nu	Nu	Da (-)	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Nu
9	M 1.3.1 Dezvoltarea susținută și sustenabilă a formelor de turism cu potențial ridicat la nivel județean	Nu	Da (?)	Nu	Da (-)	Da (?)	Da (+/-)	Da (+)	Da (+/-?)	Nu
10	M 1.3.2 Creșterea ofertei pentru turismul cultural prin conservarea corespunzătoare și valorificarea patrimoniului construit și dezvoltarea infrastructurii culturale	Nu	Da (+)	Nu	Da (+)	Da (?)	Da (+)	Nu	Da (+)	Da (+?)
11	M 1.3.3 Dezvoltarea infrastructurii de agrement și petrecere a timpului liber	Nu	Da (?)	Nu	Da (-)	Da (?)	Da (+/-)	Da (+)	Da (+/-?)	Nu
12	M 1.4.1 Sprijinirea valorificării potențialului de energii regenerabile	Da (+)	Da (+/-)	Da (+)	Da (+/-?)	Da (+)	Da (+)	Nu	Da (++)	Nu
13	M 1.4.2 Utilizarea sustenabilă a resurselor materiale bogate și diversificate	Da (+)	Da (+/-)	Da (+)	Da (+/-?)	Da (+)	Da (+)	Nu	Da (++)	Nu
Obiectiv Strategic(OS) 2. Creșterea atractivității județului Maramureș pentru locuitori și asigurarea unei dezvoltări integrate și echilibrate a teritoriului										

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Nr. crt.	Masuri propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apa	Sol	Biodiversitate	Deseuri	Sanata-tate	Peisaj si patri-moniu	Resurse naturale	Riscuri de mediu
1	M 2.1.1 Asigurarea accesului la infrastructură și servicii medicale de calitate pentru toți locuitorii județului (reducerea ratei mortalității și morbidității)	N	N	N	N	N	N	N	N	N
2	M 2.1.2 Asigurarea accesului la infrastructură și servicii educaționale și de formare profesională de calitate pentru toți locuitorii județului (reducerea ratei de abandon școlar și creșterea ponderii populației cu studii superioare)	N	N	N	N	N	N	N	N	N
3	M 2.1.3 Asigurarea accesului la infrastructură și servicii sociale de calitate (incluziune socială și combaterea sărăciei)	N	N	N	N	N	N	N	N	N
4	M 2.1.4 Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare	Nu	Da (++)	Da (+)	Da (+)	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Nu
5	M 2.1.5 Creșterea eficienței energetice a fondului construit	Nu	Da (+/-)	Da (+/-)	Da (?)	Da (-)	Da (+)	Da (+/-)	Nu	Nu
6	M 2.1.6 Sprijinirea intervențiilor integrate la nivelul comunităților defavorizate, inclusiv pentru asigurarea incluziunii sociale	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Obiectiv Strategic(OS) 3. Asigurarea bunei guvernante și întărirea relațiilor de cooperare teritorială ale județului Maramureș										
1	M 3.1.1 Îmbunătățirea capacității de planificare și promovarea implicării actorilor relevanți și locuitorilor în procesul de luare a deciziilor	N	N	N	N	N	N	N	N	N
2	M 3.1.2 Implementarea de soluții inovatoare la nivelul administrațiilor publice din județ	N	N	N	N	N	N	N	N	N
3	M 3.1.3 Dezvoltarea abilităților de bună guvernantă și leadership în vederea creșterii absorbției fondurilor	N	N	N	N	N	N	N	N	N
4	M 3.2.1 Creșterea gradului de cooperare între autoritățile publice la nivel intra-județean	N	N	N	N	N	N	N	N	N
5	M 3.2.2 Creșterea gradului de cooperare transfrontalieră și transnațională	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Obiectiv Strategic(OS) 4. Asigurarea unui management adecvat al resurselor naturale și a riscurilor naturale și antropice în județul Maramureș										
1	M 4.1.1 Conservarea biodiversității și a habitatelor din județ	Da (++)	Nu	Nu	Da (++)	Nu	Da (+)	Nu	Da (+)	Da (++)
2	M 4.1.2 Îmbunătățirea gestionării fondului silvic, cinegetic și piscicol al județului	Da (++)	Nu	Nu	Da (++)	Nu	Da (+)	Nu	Da (+)	Da (++)
3	M 4.2.1 Asigurarea calității factorilor de mediu	Da (++)	Nu	Nu	Da (+)	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Nu
4	M4.2.2 Asigurarea unui management adecvat al riscurilor	Da (++)	Da (+)	Da (++)	Da (++)	Nu	Da (++)	Nu	Da (+)	Nu

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Nr. crt.	Masuri propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apa	Sol	Biodiversitate	Deseuri	Sana-tate	Peisaj si patri-moniu	Resurse naturale	Riscuri de mediu
5	M 4.2.3. Implementarea sistemului de management integrat al deșeurilor	Nu	Da (++)	Da (++)	Da (+)	Da (++)	Da (++)	Da (++)	Da (+)	Da (+)

Din analiza rezultatelor se evidențiază efectul pozitiv al implementării Strategiei de Dezvoltare a județului Maramureș, efectele negative fiind estompate de efectele pozitive.

- Componenta de mediu care cumulează cele mai multe potențiale efecte pozitive este: sănătatea umană/populația
- Componenta de mediu care cumulează cele mai multe potențiale efecte negative este: biodiversitatea, însă impactul asupra biodiversității variază în funcție de locația lucrărilor propuse în strategie.

Capitolul 7. EFECTE POTENTIALE TRANSFRONTIERA

„Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020”, vizează realizarea unui număr mare de proiecte, diferite prin: natura, dimensiune și localizare.

De aceea, realizarea evaluării de mediu (pentru planurile/programele, altele decât POS Mediu, prin care sunt propuse proiectele), cât și a evaluării adecvate și a evaluării impactului asupra mediului trebuie riguros verificate sub aspectul aplicării cerințelor legale din procedurile de evaluare.

O atenție deosebită se va acorda aplicării prevederilor HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (pentru planurile/programele, altele decât „Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020”, prin care sunt propuse proiectele), referitoare la consultarea autorităților de mediu din statele posibil a fi afectate, continute în art 22 (2), art. 23 (2) și art. 34.

De asemenea, în cazul proiectelor cu impact transfrontieră supuse procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, procedura de selectare a proiectelor va include verificarea aplicării prevederilor referitoare la realizarea consultării autorităților centrale pentru protecția mediului din statele posibil a fi afectate, continute în art. 17, din HG 445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

Dintre proiectele propuse prin „Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020”, au fost exemplificate proiecte comune realizate cu Ucraina, care se vor supune consultării cu Ucraina, atât pentru etapa de realizare a planului/programului, cât și pentru evaluarea de mediu a proiectului prioritar propus prin „Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020”.

Capitolul 8. MASURI PROPUSE PENTRU A PREVENI, REDUCE ȘI COMPENSA, EFECTELE ADVERSE ASUPRA MEDIULUI

Pentru a preveni, reduce și compensa, pe cât posibil, orice efect advers asupra mediului al implementării planului/programului, tabelele de evaluare pentru fiecare domeniu major de intervenție cuprind măsurile principale care ar trebui luate pentru a minimiza, reduce sau compensa posibilele efecte semnificative asupra mediului sau pentru a crește efectele pozitive.

Măsuri suplimentare pentru a preveni, reduce și compensa, pe cât posibil, orice efect advers asupra mediului al implementării planului/programului sunt necesare chiar dacă „Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020” generează un efect pozitiv global semnificativ pentru starea mediului în județ, unele proiecte pot duce la efecte locale adverse asupra mediului (de exemplu, construcțiile pentru protecția împotriva inundațiilor pot afecta biodiversitatea cursurilor de apă). Evaluarea impactului asupra mediului și evaluarea adecvată în cazul cererilor de finanțare pentru proiecte cu impact semnificativ asupra mediului oferă un sistem general pentru identificarea proiectelor care vor avea cele mai reduse efecte dăunătoare pentru mediu și cele care vor avea cele mai mari beneficii pentru mediu. Scopul sistemului este acela de a asigura că „Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020” va susține în principal acele proiecte care vor avea un efect pozitiv asupra mediului.

Exemplificarea modului în care cerințele privind protecția mediului sunt integrate în selectarea proiectelor se regăsește chiar în formularul de solicitare a propunerilor de dezvoltare.

Evaluarea implementării „Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020”, a condus la identificarea unor efecte potențiale negative și semnificativ negative asociate acțiunilor pentru unele sectoare vizate de strategie. Au fost identificate efecte potențiale negative și semnificativ negative ale unor acțiuni asociate sectoarelor transport, dezvoltare urbană, gestionarea deșeurilor,

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

silvicultură, apă, agricultură și dezvoltare rurală - componenta „reducerea emisiilor de GES” și sectoarelor resurse de apă, turism și activități recreative și silvicultură - componenta „adaptarea la schimbările climatice”.

Acțiunile incluse în strategie care implică implementarea unor proiecte au caracter general, fiind prezentate sub forma unor categorii de proiecte, pentru care nu sunt specificate elemente cu privire la amplasament, amploare și caracteristici/capacități. În aceste condiții, în cadrul acestui capitol, se recomandă unele măsuri cu caracter general care se referă la implementarea unor categorii de proiecte și o serie de măsuri în raport cu aspectele relevante de mediu, pentru a fi adaptate specificului tipurilor de proiecte și amplasamentelor aferente.

Măsuri cu caracter general, referitoare la implementarea unor categorii de proiecte:

- etapizarea lucrărilor de construcție a proiectelor din aceeași zonă de amplasament sau a celor amplasate în zone adiacente și corelarea măsurilor de prevenire, reducere, compensare (dacă este cazul) cu cele stabilite în urma evaluărilor pentru alte strategii, planuri și programe (de ex. cele referitoare la amenajarea bazinelor hidrografice, managementul riscului la inundații, urbanism);
- în funcție de caracteristicile, tipul, amploarea și localizarea proiectelor, realizarea evaluării impactului asupra mediului, respectiv a evaluării adecvate - recomandarea se referă în principal la tipurile de proiecte pentru care s-au identificat potențiale efecte negative sau semnificativ negative în cadrul evaluării realizate pentru „Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020”;
- abordarea tuturor aspectelor care privesc etapa de construcție în cadrul evaluărilor privind impactul asupra mediului pornind de la amplasarea organizării de șantier până la zonele în care urmează să se facă defrișări (dacă sunt absolut necesare pentru realizarea proiectului), carierele și/sau balastierele ce urmează a fi deschise pentru obținerea materiilor prime, construcția de drumuri tehnologice, asigurarea utilităților. Etapa de construcție trebuie să fie evaluată din punctul de vedere al impactului asupra mediului cu considerarea condițiilor specifice de amplasament iar măsurile propuse se vor adresa inclusiv acelor aspecte care au în vedere eliminarea sau cel puțin la reducerea interferențelor posibile cu mediul din vecinătate: activități curente ale locuitorilor din zonă (comerciale, sociale, agricole, industriale), zone de recreere sau destinate activităților de agrement, zone sensibile de tipul unităților de învățământ, unităților sanitare, zone cu arii naturale protejate, situri Natura 2000.
- evitarea amplasării proiectelor în interiorul sau imediata vecinătate a ariilor naturale protejate; în cazul în care acest fapt nu poate fi evitat, stabilirea măsurilor corespunzătoare conform planurilor de management ale ariilor protejate sau prin aplicarea măsurilor de evitare, reducere, compensare a efectelor semnificative asupra mediului stabilite în cadrul procedurii de evaluare adecvată.
- realizarea unor planuri de management de mediu pentru proiecte astfel încât pe toată durata acestuia (etapa de proiectare, construcție și operare) să poată fi evaluate performanțele de mediu.

Măsuri specifice recomandate pentru prevenirea și reducerea unor efecte adverse asupra mediului, în raport cu aspectele de mediu relevante:

➤ **Aer și schimbări climatice:**

- alegerea amplasamentelor astfel încât distanțele de transport să fie minime;
- evitarea zonelor sensibile din punctul de vedere al calității aerului, atunci când se face localizarea proiectelor care implică emisii ridicate de poluanți atmosferici, în timpul construcției sau în etapa de funcționare;
- adaptarea soluțiilor de proiectare cu considerarea aspectelor privind schimbările climatice;

➤ **Apa:**

- excluderea zonelor expuse inundațiilor pentru amplasamentele vizate de proiect; dacă acest fapt nu poate fi evitat, în proiect se vor include măsurilor de necesare de protecție împotriva inundațiilor;

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

- evitarea implementării proiectelor (inclusiv a celor care se referă la lucrări de protecție împotriva inundațiilor) care pot duce la alterarea stării chimice a corpurilor de apă și a potențialului/stării ecologice a acestora;
- alegerea amplasamentului unui proiect cu considerarea tuturor folosințelor de apă din aval de zona de implementare a acestuia, existente, în curs de realizare sau incluse în unele planuri sau programe (ex. surse de apă potabilă, surse de apă industrială, irigații, piscicultura, agrement etc.);
- **Solul și utilizarea terenurilor:**
 - limitarea suprafețelor de teren ocupate temporar (pe durata construcției);
 - analiza oportunității de schimbare a categoriilor de folosință a terenurilor pentru implementarea unor proiecte astfel încât să nu fie afectate activitățile desfășurate în zonă;
 - refacerea amplasamentelor punctelor de lucru imediat după finalizarea lucrărilor de construcție;
- **Biodiversitatea:**
 - restricționarea utilizării de utilaje și vehicule și execuția manuală a lucrărilor în zonele sau în perioadele în care speciile de faună prezintă vulnerabilitate;
 - inventarierea arborilor în cazul în care se impune defrisarea pentru realizarea unui proiect și elaborarea unui plan de replantare și monitorizarea punerii în aplicare a acestui plan; de preferat ca plantarea/replantarea arborilor sau arbuștilor să se facă în aceleași zone în care pentru realizarea lucrărilor au fost necesare defrișări;
 - monitorizarea zonelor protejate expuse prin implementarea proiectelor și adoptarea de măsuri pentru evitarea instalării speciilor invazive;
 - în cazul în care habitatul este afectat prin realizarea unor lucrări pentru un proiect, asigurarea unui nou habitat corespunzător speciilor afectate;
 - crearea de oportunități pentru migrarea faunei;
 - asigurarea de coridoare biologice/pasaje pentru deplasarea nestingerită a faunei;
 - efectuarea lucrărilor de construcție în afara sezonului de reproducere a animalelor protejate identificate în zona lucrărilor;
- **Populația și sănătatea umană:**
 - implementarea unor programe de monitorizare a calității aerului, calității apei și zgomotului în zonele în care proiectele pot provoca disconfort și risc pentru populație, atât în timpul construcției cât și pe durata operării, în vederea adoptării măsurilor adecvate pentru reducerea impactului asupra sănătății umane;
 - includerea criteriilor acustice în proiectarea infrastructurilor de transport sau a altor proiecte cu surse de zgomot care pot provoca disconfort populației;
 - reducerea riscurilor pentru sănătatea populației prin măsuri tehnice (utilizarea unor utilaje/echipamente noi, eficiente și fiabile) și măsuri organizatorice;
- **Mediul economic și social:**
 - coordonarea măsurilor de prevenire și control a inundațiilor din alte strategii, planuri, programe cu cele din planurile de urbanism - locații pentru locuințe, drumuri, utilități etc.
 - elaborarea și punerea în aplicare a unor planuri de management al traficului pe durata lucrărilor de construcție (în cazul lucrărilor pentru infrastructuri);
 - implementarea măsurilor nestructurale de prevenire a riscului la inundații;
 - evitarea interferențelor cu diverse infrastructuri prin coordonarea proiectelor din aceeași zona de amplasament;
 - în cazul unor proiecte cum ar fi cele de protecție împotriva inundațiilor, infrastructuri rutiere sau feroviare, etc. se va analiza impactul social și economic pe care poate fi generat de strămutarea proprietăților, modificarea drepturilor de acces sau de folosință, schimbarea structurii localităților, restricționarea tipurilor de folosință a terenurilor (temporar sau permanent);

➤ **Patrimoniul cultural și peisaj:**

- includerea în proiecte a considerentelor de amenajare peisagistică (recomandarea unor specii pe baza compatibilității cu condițiile climatice și edafice ale zonei de implementare a proiectelor);
- includerea în proiecte a unor măsuri pentru protejarea obiectivelor cu valoare culturală, arhitectonică;
- includerea în proiecte a unor măsuri pentru punerea în evidență a peisajelor cu valoare deosebită;
- alegerea amplasamentelor pentru proiecte astfel încât impactul asupra zonelor cu vizibilitate deosebită dinspre zonele recreaționale, turistice, rezidențiale să fie minim.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

8. TABEL sintetic, Strategia de dezvoltare a județului Maramureș, prioritățile, măsurile și acțiunile(proiectele) posibile a fi finanțate prin intermediul acestor măsuri

Obiectiv strategic	Priorităţi	Măsură	Acțiuni posibile a fi finanțate prin intermediul acestei măsuri
OS 1. Creșterea conectivității și atractivității județului Maramureș pentru investitori care să realizeze activități inovative și cu valoare adăugată ridicată și pentru turiști	P 1.1 Asigurarea accesibilității județului Maramureș și a mobilității persoanelor și mărfurilor	M1.1.1 Asigurarea conectivității județului cu restul regiunii și cu regiunile de graniță(Ucraina) și a coeziunii teritoriale interne(reducerea izolării Maramureș Istoric)	<ul style="list-style-type: none"> - Reabilitarea drumurilor județene; - Construcție pod peste Tisa; - Construcție punct de trecere a frontierei.
		M 1.1.2 Dezvoltarea infrastructurii de transport rapid care să asigure conectarea județului la rețeaua TEN-T	<ul style="list-style-type: none"> - Construcție drum expres; - Extindere și modernizare aeroport(terminal pasageri și cargo).
		M 1.1.3 Creșterea mobilității în zonele urbane ale județului, cu accent pe transport alternativ	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizare străzi; - Construcție variante ocolitoare; - Modernizare infrastructură transport public; - Dezvoltare piste de biciclete, spații pietonale; - Dezvoltare transport public județean (autogară, stații); - Centru intermodal.
		M 1.1.4 Dezvoltarea infrastructurii de comunicații	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltare rețele de fibră optică; - Extindere infrastructură de broadband; - Amenajare hot-spot-uri wi-fi.
	P 1.2 Creșterea oportunităților de ocupare de la nivelul județului Maramureș în vederea utilizării eficiente a resurselor existente și reducerii migrației forței de muncă	M 1.2.1 Dezvoltarea infrastructurilor suport pentru mediul de afaceri și a celor de cercetare-dezvoltare inovare și transfer tehnologic	<ul style="list-style-type: none"> - Înfiiințare parcuri industriale, științifice și tehnologice, centre de transfer tehnologic, incubatoare/acceleratoare pentru start-up-uri și spin-off-uri; - Asigurarea lanțului integrat de furnizare a produselor agroalimentare(înființare centre logistice, piețe agroalimentare).
		M 1.2.2 Sprijinirea formării de clustere în sectoarele unde au fost identificate aglomerări	<ul style="list-style-type: none"> - Înfiiințarea de clustere; - Promovarea inovării în cadrul firmelor; - Dezvoltarea de PPP-uri.
		M 1.2.3 Încurajarea antreprenoriatului, sprijinirea asociațiilor de producători(produse agroalimentare ecologice, produse tradiționale atestate) și atragerea investitorilor în sectoarele cu potențial de dezvoltare	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi; - Înfiiințare exploatații agricole și investiții în active fizice - Înfiiințarea de unități de economie socială; - Asigurarea de servicii de consultanță în sectoarele specifice de la nivel local; - Valorificarea sectoarelor cu tradiție în activități de CDI(pomicultură, zootehnie, minerit, metalurgie neferoasă, energie, mediu).
		M 1.2.4 Creșterea calității forței de muncă în sectoarele cu potențial de dezvoltare	<ul style="list-style-type: none"> - Adaptarea programelor educaționale la cerințele de pe piața muncii(învățământ profesional și tehnic); - Oferirea de programe de formare profesională în sectoarele specifice de la nivel local.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Obiectiv strategic	Priorități	Măsură	Acțiuni posibile a fi finanțate prin intermediul acestei măsuri
	P 1.3 Valorificarea și promovarea resurselor naturale și culturale diversificate ale județului Maramureș în vederea creșterii numărului de turiști și a duratei sejurului	M 1.3.1 Dezvoltarea susținută și sustenabilă a formelor de turism cu potențial ridicat la nivel județean	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor oferite (pentru turism cultural-religios, rural, gastronomic, montan, balnear, de afaceri, ecologic, ecvestru, sportiv, științific); - Punerea în valoare și aducerea în circuitul turistic a resurselor naturale (ex.: ape minerale); - Valorificarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial (evenimente, târguri și expoziții).
		M 1.3.2 Creșterea ofertei pentru turismul cultural prin conservarea corespunzătoare și valorificarea patrimoniului construit și dezvoltarea infrastructurii culturale	<ul style="list-style-type: none"> - Reabilitarea, restaurarea, conservarea obiectivelor de patrimoniu construit în mediul urban și rural; - Promovarea și introducerea în circuite turistice a obiectivelor de patrimoniu; - Reabilitarea, modernizarea, dotarea infrastructurilor culturale (muzee, case memoriale, case/centre/cămine culturale, biblioteci publice/comunale).
		M 1.3.3 Dezvoltarea infrastructurii de agrement și petrecere a timpului liber	<ul style="list-style-type: none"> - Amenajare zone de agrement; - Amenajare facilități de agrement în mediul urban (amenajare locuri de joacă); - Modernizare, dotare infrastructuri de agrement și sportive (baze sportive, parcuri, săli, terenuri, cluburi, bazine).
	P 1.4 Creșterea gradului de valorificare a resurselor materiale și energetice ale județului	M 1.4.1 Sprijinirea valorificării potențialului de energie regenerabile	<ul style="list-style-type: none"> - Înființarea, dezvoltarea infrastructurii de producere și valorificare a resurselor de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană, biomasă agricolă/lemnoasă).
		M 1.4.2 Utilizarea sustenabilă a resurselor materiale bogate și diversificate	<ul style="list-style-type: none"> - Exploatarea durabilă a resurselor materiale (minereuri polimetalice, roci pentru construcții, ape minerale/terapeutice).
	OS 2. Creșterea atractivității județului Maramureș pentru locuitori și asigurarea unei dezvoltări integrate și echilibrate a teritoriului	P 2.1 Îmbunătățirea calității vieții tuturor locuitorilor județului prin susținerea polilor de dezvoltare urbană și rurală să ofere servicii publice de calitate	M 2.1.1 Asigurarea accesului la infrastructură și servicii medicale de calitate pentru toți locuitorii județului (reducerea ratei mortalității și morbidității)
M 2.1.2 Asigurarea accesului la infrastructură și servicii educaționale și de formare profesională de calitate pentru toți locuitorii județului (reducerea ratei de abandon școlar și creșterea ponderii populației cu studii superioare)			<ul style="list-style-type: none"> - Construcția, modernizarea, dotarea unităților de învățământ preșcolar, preuniversitar și universitar (grădinițe, școli, licee); - Înființare centre pentru tineri (informare, educare, creație); - Dezvoltare școli profesionale pentru formarea de specialiști în domeniile cu potențial ale județului; - Crearea de parteneriate cu mediul privat și organizarea de stagii de practică pentru elevi și studenți; - Achiziționare mijloace de transport pentru elevi; - Oferirea de programe de formare profesională pentru personalul didactic; - Acțiuni de menținere a personalului didactic în județ.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Obiectiv strategic	Priorități	Măsură	Acțiuni posibile a fi finanțate prin intermediul acestei măsuri
		M 2.1.3 Asigurarea accesului la infrastructură și servicii sociale de calitate (incluziune socială și combaterea sărăciei)	<ul style="list-style-type: none"> - Construire, amenajare, dotare unități sociale (case de tip familial, centre rezidențiale, centre de zi, plasament, consiliere-asistență-suport pentru copii, tineri, femei în dificultate, vârstnici); - Construcție locuințe sociale și pentru tineri specialiști; - PPP-uri cu ONG-urile care furnizează servicii sociale.
		M 2.1.4 Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare	<ul style="list-style-type: none"> - Extinderea și modernizarea rețelelor tehnico-edilitare (apă-canalizare, electricitate, termoficare); - Înființare conductă de transport gaz; - Introducerea cablurilor aeriene în subteran; - Dotarea locuințelor cu instalații și echipamente publice; - Instalare sisteme de supraveghere video.
		M 2.1.5 Creșterea eficienței energetice a fondului construit	<ul style="list-style-type: none"> - Reabilitarea termică a clădirilor publice și de locuit; - Utilizarea surselor de energie regenerabilă pentru producerea de energie termică și electrică în clădirile publice; - Extinderea/eficientizarea energetică a sistemului de iluminat public.
		M 2.1.6 Sprijinirea intervențiilor integrate la nivelul comunităților defavorizate, inclusiv pentru asigurarea incluziunii sociale	<ul style="list-style-type: none"> - Regenerare urbană (strategii integrate de dezvoltare urbană); - Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban (CLLD); - Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul rural (CLLD).
OS 3. Asigurarea bunei guvernance și întărirea relațiilor de cooperare teritorială ale județului Maramureș	P 3.1 Îmbunătățirea capacității administrative a APL-urilor din județ în vederea asigurării unei dezvoltări integrate a județului	M 3.1.1 Îmbunătățirea capacității de planificare și promovarea implicării actorilor relevanți și locuitorilor în procesul de luare a deciziilor	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea lucrărilor cadastrale și de carte funciară; - Formarea de structuri partenariale cu reprezentanți ai mediului de afaceri, ONG-urilor, societății civile; - Monitorizarea progresului în implementarea strategiilor de dezvoltare; - Organizarea de consultări publice.
		M 3.1.2 Implementarea de soluții inovatoare la nivelul administrațiilor publice din județ	<ul style="list-style-type: none"> - Implementarea unor soluții de tip e-administrație / servicii online; - Activități de cercetare cu aplicabilitate în domeniul serviciilor publice.
		M 3.1.3 Dezvoltarea abilităților de bună guvernare și leadership în vederea creșterii absorbției fondurilor	<ul style="list-style-type: none"> - Organizare cursuri de formare profesională pentru angajații instituțiilor publice - Implementarea sistemelor de management al calității
	P 3.2 Creșterea gradului de cooperare națională, transfrontalieră și transnațională a autorităților publice din județ	M 3.2.1 Creșterea gradului de cooperare între autoritățile publice la nivel intra-județean	<ul style="list-style-type: none"> - Susținerea cooperării în cadrul structurilor partenariale existente (ADI, GAL); - Dezvoltarea de strategii și identificarea de proiecte comune; - Organizarea de cursuri de perfecționare pentru personalul cu competențe în domeniul cooperării.
		M 3.2.2 Creșterea gradului de cooperare transfrontalieră și transnațională	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea apartenenței la structuri asociative ale instituțiilor administrației publice la nivel european, internațional; - Dezvoltarea de proiecte de cooperare transfrontalieră și transnațională; - Organizarea de schimburi de experiență și bune practici.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Obiectiv strategic	Priorități	Măsură	Acțiuni posibile a fi finanțate prin intermediul acestei măsuri
OS 4. Asigurarea unui management adecvat al resurselor naturale și a riscurilor naturale și antropice în județul Maramureș	P 4.1 Protejarea biodiversității și păstrarea diversității fondului forestier, cinegetic și piscicol al județului unicității acestora	M 4.1.1 Conservarea biodiversității și a habitatelor din județ	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea planurilor de management ale zonelor protejate; - Asigurarea resurselor adecvate pentru implementarea planurilor de management.
		M 4.1.2 Îmbunătățirea gestionării fondului silvic, cinegetic și piscicol al județului	<ul style="list-style-type: none"> - Lucrări de amenajament silvic; - Acțiuni de prevenire și control a exploatării ilegale a lemnului și a braconajului; - Acțiuni de împădurire; - Extindere perdele forestiere; - Amenajare parcuri și spații verzi
	P 4.2 Asigurarea calității factorilor de mediu și reducerea riscurilor naturale și antropice la nivelul județului	M 4.2.1 Asigurarea calității factorilor de mediu	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea calității apei, aerului, solului; - Lucrări de îmbunătățiri funciare; - Lucrări de ecologizare; - Organizarea de evenimente de informare și conștientizare a populației privind protecția mediului.
		M4.2.2 Asigurarea unui management adecvat al riscurilor	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizarea infrastructurii de protecție împotriva riscurilor (inundații, alunecări de teren, incendii, poluare ape); - Dotarea cu echipamente de intervenție a serviciilor de urgență și avertizare a populației; - Rețea salvamont; - Pregătirea resurselor umane implicate în managementul riscurilor.
	M 4.2.3. Implementarea sistemului de management integrat al deșeurilor	<ul style="list-style-type: none"> - Achiziții de echipamente specifice colectării selective și transportului de deșuri; - Reciclarea deșeurilor. 	

Capitolul 9. SELECTAREA VARIANTELOR

descriere a modului în care s-a efectuat evaluarea, inclusiv orice dificultăți (cum sunt deficiențele tehnice sau lipsa de know-how) întâmpinate în prelucrarea informațiilor cerute.

A fost avută în vedere doar alternativa „0”, de a nu întreprinde nimic și alternativa analizată în acest raport a „Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020”. Problemele de mediu relevante pentru „Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020”, analizate în acest raport pot persista, datorită lipsei finanțării pentru rezolvarea lor, conducând la agravarea efectelor directe și indirecte asupra mediului, cu riscul de a fi afectate și alte obiective.

Principala dificultate legată de obținerea și prelucrarea informațiilor necesare realizării raportului de mediu a fost reprezentată de lipsa datelor actuale privind starea mediului sau a altor informații ce au legătură cu mediul.

Capitolul 10. MONITORIZARE

Monitorizarea va viza două componente și anume: monitorizarea implementării „Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020” și monitorizarea efectelor semnificative asupra mediului ale implementării strategiei.

10.1 Monitorizarea implementării strategiei

Activitățile de monitorizare au în vedere în principal urmărirea progresului realizat pe parcursul implementării strategiei.

Se monitorizează:

- sensul pozitiv sau negativ al dinamicii fenomenelor socio-economice în plan teritorial;
- atingerea obiectivelor generale și specifice;
- stadiul derulării programelor/măsurilor.

Scopul monitorizării este urmărirea:

- stării teritoriului;
- nivelului de coeziune și competitivitate teritorială;
- implementarea strategiei

Conform „Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020”, obiectivele principale ale monitorizării sunt:

- constituirea de fluxuri informaționale care urmăresc implementarea strategiei. Instituții implicate: autoritățile administrației publice locale de la nivelul județelor, comunelor, orașelor și municipiilor;
- descrierea periodică a disparităților teritoriale demografice, economice și sociale;
- estimarea gradului de coeziune teritorială și competitivitate la diferite niveluri administrativ-teritoriale;
- oferirea de feed-back pentru revizuirea periodică a strategiei.

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

9. TABEL sintetic, privind prioritățile, obiectivele tematice și indicatorii de impact ce vor fi urmăriți în implementarea Strategiei.

Obiectiv strategic	Priorități	Obiectiv tematic	Indicatorii de impact
OS 1. Creșterea conectivității și atractivității județului Maramureș pentru investitori care să realizeze activități inovative și cu valoare adăugată ridicată și pentru turiști	P 1.1 Asigurarea accesibilității județului Maramureș și a mobilității persoanelor și mărfurilor	OT2 Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicării, a utilizării și a calității acestora OT7 Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea PIB/locuitor al județului; • Reducerea timpului de deplasare în zonele de interes; • Reducerea nivelului de poluare cauzat de transport; • Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă; • Creșterea nivelului de salarizare; • Creșterea ponderii consumului de energii regenerabile în total consum de energie și • Scăderea consumului de energie primară.
	P 1.2 Creșterea oportunităților de ocupare de la nivelul județului Maramureș în vederea utilizării eficiente a resurselor existente și reducerii migrației forței de muncă	OT1 Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării OT3 Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii	
	P 1.3 Valorificarea și promovarea resurselor naturale și culturale diversificate ale județului Maramureș în vederea creșterii numărului de turiști și a duratei sejurului	OT3 Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii	
	P 1.4 Creșterea gradului de valorificare a resurselor materiale și energetice ale județului	OT4 Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	
OS 2. Creșterea atractivității județului Maramureș pentru locuitori și asigurarea unei dezvoltări integrate și echilibrate a teritoriului	P 2.1 Îmbunătățirea calității vieții tuturor locuitorilor județului prin susținerea polilor de dezvoltare urbană și rurală să ofere servicii publice de calitate	OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor OT9 Investiții în competențe, educație și învățare continuă OT10 Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	<ul style="list-style-type: none"> • Scăderea consumului de energie primară; • Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; • Reducerea numărului de persoane sărace; • Reducerea ratei abandonului școlar; • Reducerea migrației și • Creșterea ponderii populației tinere în total populație (în zonele rurale).
		OT11 Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică	
		P 3.1 Îmbunătățirea capacității administrative a APL-urilor din județ în vederea asigurării unei dezvoltări integrate a județului	
OS 3. Asigurarea bunei guvernante și întărirea relațiilor de cooperare teritorială ale județului Maramureș	P 3.2 Creșterea gradului de cooperare națională, transfrontalieră și transnațională a autorităților publice din județ	OT2 Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicării, a utilizării și a calității acestora; OT3 Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea gradului de cooperare cu partenerii sociali/privati și • Creșterea gradului de satisfacție privind spațiile și serviciile publice oferite (sondaje de opinie în rândul populației).

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Obiectiv strategic	Priorități	Obiectiv tematic	Indicatorii de impact
		OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;	
		OT7 Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie;	
		OT8 Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă.	
OS 4. Asigurarea unui management adecvat al resurselor naturale și a riscurilor naturale și antropice în județul Maramureș	P 4.1 Protejarea biodiversității și păstrarea diversității fondului forestier, cinegetic și piscicol al județului unicității acestora	OT6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	Creșterea gradului de valorificare a deșeurilor; Creșterea suprafeței de spații verzi; Creșterea suprafețelor împădurite și Reducerea nivelului de poluare al apelor, aerului și solului.
	P 4.2 Asigurarea calității factorilor de mediu și reducerea riscurilor naturale și antropice la nivelul județului	OT5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor	

Pentru desfășurarea activităților de monitorizare și evaluare este necesară **planificarea** clară a **activităților** de desfășurat, a **mijloacelor** și **informațiilor** necesare. Astfel, în etapa următoare vor fi definiți indicatorii folosiți pentru monitorizare și vor fi identificate instituțiile furnizoare de date.

În cadrul Consiliului județean va fi creat un Grup de monitorizare, cu atribuții specifice pe cele două componente ale activității:

- starea teritoriului (inclusiv indicatori coeziune teritorială și competitivitate);
- implementarea strategiei.

10.1.1. Responsabilități în monitorizarea implementării și efectelor strategiei

Conform „Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020”, unitatea de monitorizare urmează să gestioneze baza de date cu indicatorii care ilustrează dinamica social-economică a teritoriului și indicatorii de rezultat/de impact legați de îndeplinirea măsurilor din strategie. Indicatorii (în special cei din a doua categorie) vor fi definiți în cadrul procesului consultativ cu actorii relevanți.

Sistemul de monitorizare va fi verificat și *reactualizat periodic*, anual, pentru a include noile reorientări strategice ori de politici.

Consiliul județean monitorizează **implementarea strategiei, starea teritoriului, gradul de coeziune și competitivitate teritorială** prin unitatea de monitorizare.

Pentru programele implementate de către administrația publică locală, responsabili cu monitorizarea strategiei sunt: **autoritățile administrației publice locale de la nivelul județului, comunelor, orașelor, municipiilor, precum și instituțiile prefectului.**

10.1.2. Livrabile ale sistemului de monitorizare

Ca urmare a monitorizării vor rezulta următoarele:

1. **Raportul anual privind starea teritorială a județului**, pentru aflarea dinamicii dezvoltării teritoriale, a modului de evoluție pe indicatori a zonelor urbane funcționale din punct de vedere al creșterii economice, gradului și modului de utilizare a resurselor, rezultatelor combaterii sărăciei și disparităților între oameni și teritorii. Va include și prezentarea indicatorilor privind coeziunea teritorială și competitivitatea teritorială.
2. **Raportul anual de monitorizare a implementării strategiei** prin colectarea de informații de la toate instituțiile implicate care vor furniza date către unitatea de monitorizare în luna desemnată a fiecărui an referitoare la activitatea anului anterior.
3. **Raportul final de activitate** privind implementarea strategiei și evaluarea expost.

10.1.3. Indicatori de monitorizare

a) Starea teritoriului/dinamica teritorială

Poate fi folosit ca punct de plecare un setul de indicatori minimali.

b) Nivelul de coeziune teritorială

Pentru măsurarea nivelului de coeziune teritorială sunt relevanți indicatorii ce surprind obiectivele coeziunii sociale:

- performanțe economice și competitivitate;
- calitatea mediului;
- incluziune socială și calitatea vieții;
- teritorii inovative;
- acces la servicii, piețe și locuri de muncă;
- cooperare teritorială și guvernanță;
- dezvoltare teritorială policentrică;

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

10. Tabel Plan de monitorizare cu indicatorii de impact propusi pentru stabilirea si monitorizarea efectelor semnificative generate de implementarea strategiei, asupra mediului

Aspect/componenta de mediu potential afectat de strategie	Actiuni/masuri de implementare a strategiei	Indicatori de impact propusi pentru stabilirea si monitorizarea efectelor semnificative generate de implementarea strategiei, asupra mediului	Responsabil cu implementarea masurilor din strategie	Raportează	Frecvența de monitorizare
CALITATEA AERULUI	Reabilitarea și modernizarea drumurilor județene	Nr. proiecte Km drum județean reabilitat	Drumurile Județene și Consiliul Județean	Consiliul Județean	Anual
	Modernizarea și reabilitarea drumuri comunale	Nr. proiecte Km drum reabilitat	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
	Stimularea investițiilor de producere a energiei din surse regenerabile, cu excepția celor situate în arii protejate	Nr. de proiecte casa verde implementate Nr proiecte pompe de căldură implementate Nr clădiri reabilitate termic Nr de sistemelor de iluminat public eficiente energetic Nr instalații biogaz Nr instalații producere energie electrică regenerabilă	APM MM UAT-URI	APM MM	
	Modernizarea/sistematizare infrastructurii de rulare a unor străzi,bulevarde , crearea de alei pietonale, Construire drum nou pentru reducerea traficului auto, realizarea centurilor ocolitoare pentru traficul greu	Km de străzi modernizate Nr de sensuri giratorii și sistematizări realizate Nr parcări realizate Km alei pietonale Km drum nou construit Km drum de centură construiți	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
	Creșterea suprafeței spațiilor verzi	Mp spațiu verde în intravilan localitate/locuitor	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
	Stimularea transportului eco (piste de biciclete, vehicule electrice mai ales în cazul transportului urban)	Km piste de biciclete Nr vehicule electrice pentru transport urban	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
CALITATEA APEI/ GOSPODĂRIREA APEI	Alimentarea cu apă și canalizarea sunt cuprinse în Master Planul Apă și Apă uzată și în PNDR 2014-2020	Nr de persoane deservite cu apa în sistem centralizat Nr de persoane deservite de servicii de canalizare în sistem centralizat	ADI Apă si Vital SA	ADI Apă si Vital SA	Anual
	Îmbunătățirea infrastructurii în vederea eliminării formelor de depreciere a calității apelor de suprafață și subterane	Nr mine neecologizate/ecologizate Nr iazuri de decantare neecologizate/ecologizate Nr situri contaminate reabilitate/ecologizate	Convesmin SA UAT-uri din județ	Convesmin SA	
CALITATEA SOLULUI/ UTILIZARE TERENURI	Limitarea impactului negativ asupra solului și subsolului	Nr trasee turistice semnalizate și marcate Nr piețe agroalimentare modernizate Nr km rețea electrică subterana Nr situri contaminate reabilitate/ecologizate	UAT-uri din județ, Consiliul Județean Maramureș, Convesmin SA	UAT-uri din județ	Anual

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Aspect/componenta de mediu potential afectat de strategie	Actiuni/masuri de implementare a strategiei	Indicatori de impact propusi pentru stabilirea si monitorizarea efectelor semnificative generate de implementarea strategiei, asupra mediului	Responsabil cu implementarea masurilor din strategie	Raportează	Frecvența de monitorizare
		Nr perimetre miniere ecologizate			
	Trasarea unor coordonate de extindere a spațiului construit în așa fel încât impactul asupra solului și subsolului să fie minim	Nr PUG aprobate Nr PUZ aprobate	UAT-uri din județ și Consiliul Județean Maramureș	UAT-uri din județ	
MANAGEMENTUL DEȘEURILOR	Gestiunea deșeurilor menajere în perioada 2014-2020 face obiectul Master Planului Gestiune Integrată a Deșeurilor Menajere în județul Maramureș Implementare SMID MM	Nr depozite conforme construite Nr stații sortare Nr stații tratare mecano-biologice Nr depozite neconforme închise Nr contracte încheiate cu operatorii	Consiliul Județean Maramureș și ADIGIDM	Consiliul Județean Maramureș și ADIGIDM	Anual
BIODIVERSITATE ȘI PATRIMONIUL CULTURAL	Asigurarea unui management adecvat pentru ariile naturale protejate din județ	Nr planuri de management aprobate Număr de arii protejate în județ date în custodie/administrare	APM MM și custozi	APM MM și custozi	
	Stoparea degradării mediului natural datorită exploatarea necorespunzătoare a resurselor neregenerabile și a patrimoniului natural	Modificări ale suprafețelor Habitatelor și speciilor de interes comunitar din siturile Natura 2000 din județ Suprafețe de teren renaturate (plantate sau împădurite) Mp spațiu verzi/cap de locuitor	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	Anual
	Protejarea elementelor cu valoare culturală și istorică deosebită din județ	Număr de obiective culturale și arhitecturale restaurate și valorificate turistice	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
MANAGEMENTUL RISCURILOR DE MEDIU	Reducerea gradului de vulnerabilitate la producerea unor fenomene de risc, prin protejarea obiectivelor socio-economice Identificarea și reconstrucția ecologică a terenurilor afectate de fenomene de risc Identificarea zonelor de risc natural și impunerea unor restricții de construire	Număr și quantum ale pagubelor provocate de fenomene de risc	UAT-uri din județ și Consiliul Județean Maramureș	UAT-uri din județ și Consiliul Județean Maramureș	Anual
		Suprafața de teren afectată de alunecări/prăbușiri reabilitată			
		Număr de sisteme de alertă în caz de fenomene de risc implementate	Instituția Prefectului	Instituția Prefectului	
		Număr de întâlniri de conștientizare pentru fenomene de risc	UAT-uri din județ și Consiliul Județean Maramureș	UAT-uri din județ și Consiliul Județean Maramureș	
		Suprafețe de teren supuse riscului (inundații, alunecări de teren) la nivelul județului			
Număr hărți cu repartizarea zonelor de risc					
POPULAȚIE/SANATA UMANĂ	Îmbunătățirea sistemelor de furnizare a utilităților	Nr gospodării racordate la apa potabilă Nr gospodării racordate la canalizare Nr sesizării privind întreruperea furnizării utilităților –	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Aspect/componenta de mediu potential afectat de strategie	Actiuni/masuri de implementare a strategiei	Indicatori de impact propusi pentru stabilirea si monitorizarea efectelor semnificative generate de implementarea strategiei, asupra mediului	Responsabil cu implementarea masurilor din strategie	Raportează	Frecvența de monitorizare
		apă potabilă Nr echipamente de colectare a deșeurilor menajere			
	Dezvoltarea, reabilitarea, modernizarea unităților spitalicești, ambulatoriu, dispensare medicale, unități medicale, farmacii, unități economice producție medicamente, clinici etc.	Cantitate de deșeuri periculoase generata/unitate Cantitate de deșeuri periculoase colectată/unitate Nr persoane intoxicate cu poluanți	Unități sanitare APM MM UAT-uri din județ	APM MM UAT-uri din județ	
	Amenajarea de facilități publice de agrement	Nr parcuri amenajate Nr zone de agrement reabilite/nou inființate Nr infrastructură sportivă	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
MEDIUL SOCIAL ȘI ECONOMIC	Îmbunătățirea condițiilor de infrastructură pentru crearea premiselor dezvoltării mediului economic. Monitorizarea și cuantificarea efectelor poluării asupra sănătății publice în județ; Reducerea riscului de inundații, protejarea obiectivelor socio-economice; Asigurarea calității unui mediu ambiant adecvat pentru locuitorii județului; Diminuarea suprafețelor de teren afectate de fenomene de risc natural; Reducerea poluării fonice datorate activităților de transport.	Suprafață de spații reabilite	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	anual
		Suprafață de spații verzi nou create	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
		Lungimea în km a Infrastructurii tehnico-edilitare (drumuri, alimentare cu apă, canalizare, rețele electrice, gaz, telefonie etc.)	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
		Număr zone Industriale separate de cele rezidențiale prin spații tampon	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
		Cantități anuale de deșeuri generate, colectate, valorificate	ADIGID	ADIGID	
		Număr de evenimente publice de conștientizare a problemelor de mediu	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
CONSERVAREA RESURSELOR NATURALE	Utilizarea susținută a resurselor naturale la nivelul județului (pădure, apă, resurse ale subsolului, sol etc.) Și stimularea utilizării resurselor regenerabile	Suprafață împădurită	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	anual
		Suprafețe reimpădurite			
		Suprafețe de teren afectate de minerit istoric	Convestmin	Convestmin	
		Situri poluate istoric reabilite și exploatate economic pentru alte funcțiuni			
		Număr de proiecte de exploatare a energiei regenerabile	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	
TRANSPORT DURABIL	Sporirea conectivității între localitățile județului prin îmbunătățirea infrastructurii de transport și stimularea transportului verde, mai ales în mediul urban	Lungimea infrastructurii de transport pe categorii	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	anual
		Lungimea pistelor de bicicletă			
		Număr de vehicule de transport public/transport turistic propulsate electric		Instituția Prefectului	
		Km de drumuri/cale ferată construite/reabilite	SNCFR	SNCFR	

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Aspect/componenta de mediu potential afectat de strategie	Actiuni/masuri de implementare a strategiei	Indicatori de impact propusi pentru stabilirea si monitorizarea efectelor semnificative generate de implementarea strategiei, asupra mediului	Responsabil cu implementarea masurilor din strategie	Raportează	Frecvența de monitorizare
TURISM DURABIL	Dezvoltarea turismului pe baza următoarelor principii: – Asigurarea că resursele naturale nu sunt utilizate/consumate într-un ritm mai accelerat decât cel al refacerii lor pe cale naturală – Menținerea diversității biologice – Recunoașterea și valorizarea caracteristicilor estetice ale mediului	Număr de proiecte turistice implementate	UAT-uri din județ	UAT-uri din județ	anual
	– Urmărirea principiilor etice care vizează respectarea culturilor locale, a obiceiurilor și tradițiilor localnicilor – Consultarea și implicarea populației locale în strategiile de dezvoltare turistică (relații de parteneriat) – Promovarea echității în distribuția costurilor economice și a beneficiilor pe care le implică derularea activităților turistice, între dezvoltatori și gazde	Număr de elemente de infrastructură de cazare			

10.2 Masuri de monitorizare preconizate

Sistemul de monitorizare a mediului propus de SEA ia în considerare faptul că, în cadrul monitorizării indicatorilor de mediu la nivel județean, nu se face diferențierea între impactul de mediu datorat strategiei și impactul altor activități/intervenții existente sau în curs de realizare.

Se ia în considerare și ca propunerea de mai jos ar putea fi modificată în cadrul întregului sistem de monitorizare a impactului generat de implementare, astfel încât să se poată respecta modul de implementare al strategiei, să fie conformă cu caracterul specific al proiectelor depuse și să identifice necesitățile unor modificări ale strategiei în vederea reducerii impactului asupra mediului sau a optimizării beneficiilor.

Sistemul de monitorizare propus se bazează pe obiectivele de mediu relevante specificate în prezentul raport de mediu. Aceste obiective reprezintă domeniile și elementele/subiectele de mediu care pot fi puternic influențate de implementarea strategiei. În consecință, impactul asupra mediului al implementării strategiei va fi monitorizat pe baza măsurii în care ar putea fi influențate aceste obiective.

Pentru a monitoriza efectele pe care le are strategia asupra mediului, au fost propuși indicatori de mediu pentru fiecare obiectiv de mediu relevant. Se recomandă folosirea selectivă a indicatorilor de monitorizare pentru a monitoriza efectele de mediu pe baza caracteristicilor proiectelor selectate pentru finanțare. Se preconizează ca acele obiective de mediu folosite la evaluarea și selectarea proiectului să fie folosite în continuare pentru monitorizarea proiectelor individuale. Prin monitorizarea și sintetizarea rezultatelor de monitorizare a proiectelor individuale va fi posibilă estimarea efectului global de mediu asupra obiectivelor de mediu relevante.

Programul de monitorizare conține următoarele elemente:

- Indicatorii de monitorizare propuși;
- Descrierea indicatorilor propuși;
- Criteriul de evaluare – ținta la care ar trebui să ajungă indicatorii propuși pentru monitorizare;

Setul de indicatori propuși sunt simpli și unitari și vizează în principal obiectivele de mediu relevante care ar putea fi afectate negativ în mod semnificativ, precum și cele care au legătură directă cu domeniile abordate de strategie.

Indicatorii de mediu propuși trebuie să fie incluși în sistemul global de monitorizare al strategiei, datele de monitorizare privind performanța proiectelor obținute la sfârșitul proiectelor și rezultatele/concluziile vor fi incluse într-un raport de mediu.

Responsabilitatea monitorizării și a prezentării a rapoartelor periodice precum și al raportului final la sfârșitul perioadei de implementare revine titularului programelor operationale, pe baza rezultatelor furnizate de titularii proiectelor. Tabelul cu indicatorii de mediu propuși pentru a evalua efectele strategiei asupra mediului este prezentat mai jos.

11. Tabel. Indicatori de monitorizare de mediu propuși

Nr. crt.	Obiective de mediu relevante	Indicatori	Descriere/aplicabilitate
AERUL			
1.	Mentținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative	Emisii atmosferice de: - oxizi de azot (NOx) - SO2	Emisiile de poluanți pe durata unei anumite perioade de timp și pe unitate de teren în mii tone/an/km ²
2.	Bilanțul cantităților de poluanți (NOX, SO2, PM10, COV) emiși/eliminați emiși în atmosferă ca urmare a	- COV - PM10	

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Nr. crt.	Obiective de mediu relevante	Indicatori	Descriere/aplicabilitate
	implementării proiectelor propuse prin strategie.		
3.	Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	Aceeași indicatori ca și pentru obiectivul „Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative”	E emisiile de poluanți pe durata unei anumite perioade de timp și pe unitate de teren în mii tone/an/km ²
SCHIMBARI CLIMATICE SI MANAGEMENTUL DEZASTRELOR			
4.	Reducerea emisiilor care duc la schimbări climatice. Bilanțul cantităților de emisii de gaze cu efect de seră (CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, O ₃ , etc.) emise/eliminate emise în atmosferă ca urmare a implementării proiectelor propuse prin strategie.	Gaze cu efect de seră (echivalent CO ₂)	Reducerea/ eliminarea emisiilor de gaze cu efect de seră conform cu echivalentul CO ₂ pe durata monitorizării.
5.	Sporirea măsurilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii cauzate de apă și vânt	Aceeași indicatori ca pentru obiectivul „Reducerea emisiilor care duc la schimbări climatice.	Reducerea/eliminarea emisiilor de gaze cu efect de seră conform cu echivalentul CO ₂ pe durata monitorizării.
6.	Creșterea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale	Număr de proiecte care contribuie la protecția împotriva dezastrelor naturale	Aplicabilitatea trebuie stabilită prin consultarea cu Autoritatea de mediu.
CALITATEA APELOR			
7.	Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze de poluare și îmbunătățirea calității apei	Creșterea volumelor de ape uzate epurate (% și m ³);	Date din implementarea proiectelor
8.	Creșterea gradului de epurare a apelor uzate evacuate în mediu.	Se va exprima în % din total ape uzate generate corespunzătoare UAT-urilor/obiectivelor, pentru ape uzate epurate corespunzător.	Date din implementarea proiectelor
SOLUL ȘI UTILIZAREA TERENURILOR			
9.	Limitarea poluării punctiforme și difuze a solului	Se va exprima în ha suprafață de teren influențată negativ sau suprafețe de teren influențate pozitiv (reabilitate)	Suprafață de teren influențată negativ (modificări temporare sau permanente), prin implementarea proiectelor propuse, precum și suprafețe de teren influențate pozitiv (reabilitate). Suprafața de teren curățată de deșeurii/poluanti. Date din implementarea proiectelor.
10.	Reducerea suprafețelor de teren afectată de procese de eroziune sau poluare	Se va exprima în ha suprafață de teren afectată.	Suprafața reabilitată a solului erodat sau poluat. Date din implementarea proiectelor.
BIODIVERSITATE SI ARII PROTEJATE			
11.	Suprafețele de habitate Natura 2000 precum și de habitate ale unor specii de interes conservativ din interiorul ariilor naturale protejate, afectate reversibil/irreversibil ca urmare a implementării proiectelor propuse prin	Se va exprima în ha. Valorile suprafețelor influențate negativ să fie nesemnificative la nivelul fiecărui habitat Natura 2000/habitat al speciilor de interes conservativ pentru fiecare arie naturală protejată	Se va realiza pe baza colectării de date la nivelul habitatelor fiecărei specii de interes conservativ (specii de interes comunitar și specii de interes național) și fiecărui habitat Natura 2000 potențial afectate, pentru toate proiectele cu impact potențial asupra ariilor naturale protejate. Se vor cuantifica distinct și suprafețele

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Nr. crt.	Obiective de mediu relevante	Indicatori	Descriere/aplicabilitate
12.	Sprăfețele de habitate Natura 2000 precum și de habitate ale unor specii de interes conservativ din interiorul ariilor naturale protejate, afectate de unul sau mai mulți factori perturbatori (ex. prezență umană, zgomot) ca urmare a implementării proiectelor propuse prin strategie.	potențial afectată	influențate pozitiv prin implementarea proiectelor în interiorul ariilor naturale protejate (exemple: decontaminarea și ecologizarea siturilor poluate istoric, închiderea depozitelor de deșeuri neconforme, proiecte de conservare/reconstrucție ecologică, suprafețe corespunzătoare măsurilor de evitare/reducere/compensare), doar în măsura în care acestea vizează în mod direct habitate naturale de interes conservativ.
13.	Evaluarea succesului măsurilor de evitare a întreruperii conectivității ecologice (structuri pentru asigurarea permeabilității, conectivității laterale și longitudinale).	Se va exprima ca procent din permeabilitatea existentă ante-proiect.	Se va evalua succesul măsurilor de evitare a întreruperii conectivității ecologice propuse în cadrul proiectelor. Cât mai apropiat de situația constatată în analizele privind condițiile inițiale. Gradul de conectivitate al habitatelor fragmentate nu trebuie să sufere modificări semnificative.
14.	Conservarea diversității naturale a faunei, florei și habitatelor din ariile protejate și siturile Natura 2000	Suprafața ariilor protejate și a siturilor Natura 2000 afectate (ha)	Date din implementarea proiectelor
SANATATEA UMANA			
15.	Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor care vizează prevenirea poluării și reducerea impactului vechilor contaminanți (de ex. pesticide, deșeuri miniere etc.)	Morbiditatea și mortalitatea generale și specifice pentru populația expusă	Indicatorii pot fi suplimentați cu o evaluare preliminară a impactului asupra sănătății, posibile tendințe ale mortalității și morbidității, descrierea de către beneficiarii proiectului a posibilelor efecte asupra sănătății. Acest indicator cuprinde riscurile sau beneficiile pentru sănătatea umană generate de activitățile din proiect. Aplicabil în cazul tuturor proiectelor
16.	Populația umană ce poate fi influențată pozitiv sau negativ de fiecare factor de risc sau formă de impact, identificați în cadrul proiectelor.	Număr de persoane ce beneficiază de reducerea/eliminarea unui factor de risc diminuat ca urmare a implementării proiectelor propuse (de exemplu alimentați cu apă/canalizare), precum și număr de persoane afectate de implementarea proiectelor propuse (de exemplu creșterea nivelului de zgomot ca urmare a implementării proiectelor de transport).	Numărul persoanelor ce beneficiază de reducerea/eliminarea unui factor de risc, numărul de beneficiari ai proiectului, numărul persoanelor afectate negativ.
ZGOMOT			
17.	Protejarea și îmbunătățirea situației aglomerărilor din punct de vedere al zgomotului	Nivelul zgomotului exterior/interior	Reducerea nivelului de zgomot (schimbări la locul de derulare a proiectului dacă se preconizează astfel de efecte la începutul sau sfârșitul acestuia). Aplicabilitatea trebuie stabilită de către AM prin consultarea cu Autoritatea de mediu.
RESURSE NATURALE			
18.	Limitarea utilizării resurselor naturale epuizabile Utilizarea durabilă a resurselor	Reducerea consumului de apă pe persoană (din populația deservită)	Date din implementarea proiectelor

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Nr. crt.	Obiective de mediu relevante	Indicatori	Descriere/aplicabilitate
	de apă	Reducerea pierderilor	
Gestiunea deșeurilor			
19.	Reducerea generării de deșeuri, creșterea nivelului de valorificare a deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	Deșeuri reciclate (tone) Deșeuri separate (tone) Deșeuri recuperate pentru folosire ulterioară (tone) Rata de conectare a populației la serviciile de salubritate (urbane și rurale, %)	Date din implementarea proiectelor
PEISAJUL NATURAL SI CULTURAL			
20.	Numărul obiectivelor culturale (monumente istorice, situri arheologice, clădiri de patrimoniu etc.) influențate pozitiv sau negativ de implementarea proiectelor propuse.	Se va exprima în număr de obiective culturale influențate. Ponderea modificărilor aduse peisajului natural în zonele de implementare a proiectelor se va exprima în % din suprafețele afectate.	Este de preferat ca numărul de obiective culturale influențat pozitiv să fie mai mare decât cel de obiective influențat în mod negativ.
21.	Asigurarea protecției peisajului natural și cultural (de ex. prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate)	Suprafața vechilor zone contaminate istoric curățată, revitalizată sau recuperată pentru a fi refolosită (ha)	Date din implementarea proiectelor
ENERGIE			
22.	Îmbunătățirea eficienței energetice și folosirea resurselor energetice	Sporirea eficienței energetice în sistemele termice și electrice sprijinite prin proiecte - (%)	Date din implementarea proiectelor
23.	Facilitarea producerii de energie din surse regenerabile	Numărul de proiecte care facilitează conversia la surse energetice regenerabile	Date din implementarea proiectelor
AUTORITATI PUBLICE			
24.	Îmbunătățirea comportamentului responsabil din punct de vedere ale mediul din partea autoritatilor, sectoarelor public și privat prin promovarea aspectelor legate de mediu	Număr de proiecte care implică stimularea comportamentului responsabil în privința protecției mediului (ex. campanii de conștientizare) Număr de persoane afectate de proiect	Primii indicatori pot fi suplimentați cu un indicator descriptiv prin care să se solicite beneficiarilor proiectului să descrie efectele, dacă există). Date din implementarea proiectelor
Turism			
25.	Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservarea naturală	Număr de proiecte care vizează promovarea turismului durabil (ex. în siturile Natura 2000)	Număr de proiecte care includ acțiuni de promovare a turismului durabil. Acțiunile, chiar și nefocate pe turismul durabil, pot conduce la activități turistice sau facilita turismul durabil (ex. prin planurile de management ale ariilor Natura 2000). Date din implementarea proiectelor.

Datele de monitorizare privind efectele de mediu ale strategiei trebuie prezentate de către titularii de proiecte împreună cu rapoartele finale de proiect la sfârșitul fiecărui proiect implementat. Datele de mediu însumate și interpretate în rapoartele de evaluare vor folosi concluziile raportului SEA, secțiunii de mediu și a sistemelor de monitorizare.

Date privind monitorizarea rezultate din Evaluarea Adecvata

Monitorizarea reprezintă cea mai bună metodă de evaluare temporală a impactului produs de un proiect asupra speciilor și habitatelor de interes conservativ.

Prin monitorizare se poate evalua corect atât impactul pe care îl vor putea avea proiectele propuse de strategie, cât și eficiența metodelor de reducere a impactului cu posibilitatea de a interveni acolo unde acestea nu au efectul scontat.

Responsabilitatea punerii în aplicare a măsurilor propuse aparține titularului.

Majoritatea măsurilor de reducere a impactului țin de disciplina organizării executiei lucrarilor proiectelor sau de managementul activității pe perioada funcționării, așa că nu impun alocarea de resurse financiare. Pentru că strategia conține doar perioada generală de implementare a proiectelor (2018-2022), nu se poate face o eșalonare în timp a acestora. Se recomandă ca aceasta să se facă la etapa de obținere a Acordului de Mediu, când vor fi stabilite toate detaliile tehnice sau de amplasament și pentru fiecare proiect inițiat în parte.

În cele ce urmează sunt prezentate câteva măsuri generale de monitorizare:

RAPORT DE MEDIU
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ 2014-2020

Tabel 12. Plan de monitorizare a biodiversității

Biodiversitate	Parametrii monitorizați	Scop	Periodicitate
In perioada de executie a lucrarilor si de implementare a proiectelor	<p>Monitorizarea habitatelor/vegetației/florei Prezența habitatelor de interes conservativ și a speciilor de floră în zonele afectate de construcție – date calitative și cantitative. Distribuția habitatelor de interes conservativ și a speciilor de floră în zonele afectate de construcție. Suprafețele de habitate afectate. Proporțiile populaționale ale speciilor de plante de importanță conservativă afectate. Prezența speciilor de plante invazive a căror răspândire a fost indusă de faza de construcție. Suprafețele afectate de plante invazive. Dinamica plantelor invazive. Semnificația impactului asupra speciilor de plante de interes conservativ.</p> <p>Monitorizarea faunei de interes conservativ Prezența speciilor de animale de interes conservativ în zonele afectate de construcție – date calitative și cantitative. Datele cantitative vor fi colectate pentru grupele pentru care aceste date pot fi colectate (mamifere, păsări, reptile, amfibieni, pești) Distribuția speciilor de animale de interes conservativ și a speciilor de floră în zonele afectate de construcție. Dinamica influențată de lucrările de construcție asupra speciilor de animale de interes conservativ. Semnificați impactului asupra habitatelor speciilor de faună de interes conservativ pentru acele specii care sunt strict asociate habitatelor care urmează a fi afectate (peșteri, zone umede etc) Semnificația impactului asupra speciilor de faună de interes conservativ.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Evaluarea semnificației impactului lucrărilor de construcție asupra habitatelor și speciilor de interes conservativ. 2. Evaluarea eficienței măsurilor de reducere a impactului. 	Lunar
In perioada de operare	<p>Monitorizarea habitatelor/vegetației/florei Dinamica habitatelor/vegetației din zonele renaturate la sfârșitul fazei de construcție (taluzuri, ecoducte etc) Dinamica populațiilor speciilor de plante invazive, dacă acestea vor fi identificate în zona proiectelor.</p> <p>Monitorizarea faunei de interes conservativ Impactul produs de trafic (coliziune) asupra speciilor de amfibieni, reptile, păsări, mamifere – date cantitative și calitative. Impactul produs de trafic (zgomot) asupra speciilor de păsări de interes conservativ din vecinătatea proiectelor. Gradul de utilizare a ecoductelor și al altor elemente care asigură permeabilitatea pentru mamifere, amfibieni, reptile.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. Evaluarea refacerii habitatelor și asociațiilor vegetale din zonele afectate în perioada de construcție și pe structuri nou create. 4. Evaluarea dinamicii și impactului produs de plantele invazive. 5. Evaluarea semnificației impactului produs de trafic (coliziune și zgomot) asupra speciilor de amfibieni, reptile, păsări, mamifere de interes conservativ. 6. Evaluarea eficienței măsurilor de reducere a impactului. 7. Evaluarea eficienței ecoductelor și a celorlalte elemente care asigură permeabilitatea. 	Lunar

Prezentarea calendarului implementării și monitorizării măsurilor de reducere a impactului

Planul de monitorizare a biodiversității este menit să furnizeze o bază pentru evaluarea pe timp îndelungat a statutului biodiversității în zonă și eficacitatea implementării măsurilor de protecție. Monitorizarea include evaluări atât ale condiției de bază a biodiversității din zonă, cât și a impactului produs prin realizarea obiectivului de investiție, prin analiza statutului resurselor biodiversității de-a lungul timpului, planul de monitorizare de asemenea evaluează presiuni și amenințări.

Tabel 13. Perioadele recomandate de realizare a monitorizării faunei și florei în faza de construcție

Luna /element de monitorizare	Ian.	Febr.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
Amfibieni												
Reptile												
Păsări cuibăritoare												
Mamifere												
Nevertebrate												
Flora/Habitat												

Legendă:

Perioada favorabilă	Perioada optimă
----------------------------	------------------------

Pentru monitorizarea în timpul fazei de implementare a proiectelor se va realiza un plan de monitorizare cu protocoale stricte pentru fiecare grup (ex habitate/ plante, nevertebrate, pești, amfibieni, reptile, păsări și carnivore mari, chiroptere etc.) și menționarea zonelor/punctelor de monitorizare. Acest plan va fi realizat și predat autorității în maxim o lună după obținerea acordului de mediu.

Aceste protocoale pot să fie comune pentru toate proiectele, ținând cont de toate categoriile de organisme vizate, sau pot să difere în funcție de mărimea populațiilor și timpul și metodele alocate. Planurile de monitorizare vor fi supuse aprobării autorităților de mediu la fazele ulterioare de reglementare.

Capitolul 11. REZUMATUL FARA CARACTER TEHNIC

Raportul de mediu a fost elaborat în concordanță cu HG 1076/2005 care transpune Directiva 2001/42/EC (Directiva SEA). Prezentul raport include evaluarea impactului prezent asupra mediului, starea actuală a factorilor de mediu cu efectele pozitive și negative, a evoluției lor probabile în cazul neimplementării sau al implementării planului.

Ce reprezintă Raportul de mediu.

Acest raport prezintă concluziile evaluării strategice de mediu pentru Strategia de Dezvoltare a județului Maramureș 2014-2020.

Raportul de mediu a fost întocmit în conformitate cu cerințele de conținut ale Anexei nr. 2 a Hotărârii de Guvern nr. 1076/2004 “privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe”.

Scopul evaluării strategice de mediu

Evaluarea strategică de mediu este un proces de analiză a unei strategii, plan sau program care încearcă să răspundă la următoarea întrebare: strategia propusă a luat în considerare toate problemele de mediu din sectorul respectiv de activitate, a identificat soluții pentru diminuarea acestora și evită crearea unor noi probleme de mediu prin obiectivele și măsurile nou propuse.

Conținutul Strategiei de Dezvoltare judetului Maramures.

Strategia de Dezvoltare a judetului Maramures este documentul care stă la baza întregului sistem de planificare spațială (amenajarea teritoriului și urbanism) la județean și local (strategii de dezvoltare teritorială, planuri de amenajarea teritoriului, planuri de dezvoltare regională) și documentațiile operaționale (planuri de urbanism), precum și celelalte strategii de dezvoltare cu relevanță și impact teritorial.

Strategia de Dezvoltare a judetului Maramures reprezintă instrumentul cheie pentru operaționalizarea acestor scopuri și furnizează un model complet de dezvoltare a judetului

în succesiunea: *analiză - diagnostic - viziune - scenarii - obiective-măsuri - acțiuni - proiecte prioritare - măsuri teritoriale integrate*, model bazat pe asumarea coeziunii teritoriale.

Prevederile Strategiei de Dezvoltare a judetului Maramures 2014-2020

Strategia de Dezvoltare este documentul programatic pe termen lung prin care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a judetului și direcțiile de implementare pentru o perioada de timp de peste 6 ani, la scara județeană, cu integrarea aspectelor relevante la nivel national, regional si transfrontalier.

Strategia de dezvoltare reprezintă exercițiul de planificare a dezvoltării teritoriului județean, pentru orizontul de timp 2020, furnizând răspunsuri la următoarele întrebări cheie:

- Care sunt măsurile și proiectele care contribuie la creșterea capacității teritoriului județean de a genera creștere economică și implicit de a menține și atrage o forță de muncă inovativă,
- Care sunt zonele de la nivelul teritoriului ce necesită intervenții specifice pentru valorificarea sau protecția capitalului natural și construit?
- Cum poate fi asigurat echilibrul între politicile economice, de mediu și culturale în vederea planificării coerente a procesului de dezvoltare, precum și de a conserva identitatea teritoriului județean?

Obiectivul principal al procesului de planificare strategică îl reprezintă crearea cadrului necesar pentru sprijinirea și ghidarea procesului de dezvoltare teritorială la nivel județean, cu scopul valorificării oportunităților și a nivelului de dezvoltare al fiecărei localitati, ținând cont de prevederile principalelor documente strategice naționale.

Obiectivele generale privind dezvoltarea teritoriului județean pentru orizontul 2020 vizează:

- Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului județean în spațiul national prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;
- Dezvoltarea unei rețele de localități complet echipată cu infrastructură tehnicoedilitară și eficient interconectată în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;
- Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și funcționale prin sprijinirea specializării teritoriale;
- Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;
- Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

Strategia de Dezvoltare a judetului Maramures va reprezenta viziunea asumată a Consiliului Județean privind dezvoltarea teritoriului județean până in anul 2020.